

REGIONALNY PLAN DZIAŁAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA NA 2020 ROK

Województwo Kujawsko-Pomorskie

☐
☐
☐
☐
☐
☐
☒
☐
☐

Spis treści

WSTĘP	5
I. DIAGNOZA SYTUACJI NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM	7
1.1 UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNE	7
1.2 PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	9
1.3 AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA MIESZKAŃCÓW REGIONU	13
1.4 WYKLUCZENIE SPOŁECZNE MIESZKAŃCÓW REGIONU	18
1.5 POZIOM KWALIFIKACJI MIESZKAŃCÓW REGIONU	21
1.6 EFEKTYWNOŚĆ AKTYWNEJ POLITYKI RYNKU PRACY	22
II. CELE DŁUGOOKRESOWE DO ROKU 2020	25
III. CELE I ZADANIA RPD/Z NA 2020 ROK	26
CEL STRATEGICZNY 1: ZWIĘKSZENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO	27
CEL SZCZEGÓŁOWY 1.1: PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU I BIERNOŚCI ZAWODOWEJ	27
<i>Zadanie 1.1.1 Działania podejmowane przez powiatowe urzędy pracy (PUP) ze środków Funduszu Pracy znajdujących się w dyspozycji samorządów powiatów oraz programy z rezerwy Funduszu Pracy w oparciu o przepisy wynikające z ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.</i>	27
<i>Zadanie 1.1.2 Realizacja projektów w ramach Działania 1.1 „Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe” PO WER 2014-2020</i>	28
<i>Zadanie 1.1.3 Realizacja projektów w ramach Działania 1.2 „Wsparcie osób młodych na regionalnym rynku pracy – projekty konkursowe” PO WER 2014-2020</i>	29
<i>Zadanie 1.1.4 Realizacja projektów powiatowych urzędów pracy w ramach Działania 1.2 „Wsparcie osób młodych na regionalnym rynku pracy – projekty konkursowe” PO WER 2014-2020</i>	30
<i>Zadanie 1.1.5 Realizacja projektów w ramach Działania 1.3 „Wsparcie osób młodych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji” PO WER 2014-2020</i>	31
<i>Zadanie 1.1.6 Realizacja projektów w ramach Działania 8.1 „Podniesienie aktywności zawodowej osób bezrobotnych poprzez działania powiatowych urzędów pracy” RPO WK-P 2014-2020</i>	31
<i>Zadanie 1.1.7 Realizacja projektów w ramach Poddziałania 8.2.1 „Wsparcie na rzecz podniesienia poziomu aktywności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia” RPO WK-P 2014-2020</i>	33
<i>Zadanie 1.1.8 Realizacja projektów w ramach Poddziałania 8.2.2 „Wsparcie osób pracujących znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy” RPO WK-P 2014-2020</i>	34
<i>Zadanie 1.1.9 Realizacja projektów w ramach Poddziałania 8.4.1 „Wsparcie zatrudnienia osób pełniących funkcje opiekuńcze” RPO WK-P 2014-2020</i>	34
<i>Zadanie 1.1.10 Realizacja projektów w ramach Poddziałania 8.4.2 „Rozwój usług opieki nad dziećmi w wieku do lat 3” RPO WK-P 2014-2020</i>	35
<i>Zadanie 1.1.11 Realizacja projektów w ramach Poddziałania 8.4.3 „Rozwój usług opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w ramach ZIT” RPO WK-P 2014-2020</i>	36
<i>Zadanie 1.1.12 Realizacja projektów w ramach Poddziałania 8.5.2 „Wsparcie outplacementowe” RPO WK-P 2014-2020</i>	37
<i>Zadanie 1.1.13 Realizacja projektów w ramach Poddziałania 8.6.1 „Wsparcie na rzecz wydłużenia aktywności zawodowej mieszkańców” RPO WK-P 2014-2020</i>	38
CEL SZCZEGÓŁOWY 1.2: ZWIĘKSZENIE MOŻLIWOŚCI ZATRUDNIENIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	40
<i>Zadanie 1.2.1 Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania Zakładów Aktywności Zawodowej</i>	40
<i>Zadanie 1.2.2 Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych ze środków PFRON realizowana przez powiatowe urzędy pracy</i>	41
<i>Zadanie 1.2.3 Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych finansowana ze środków PFRON i budżetu Państwa realizowana przez PFRON</i>	44

<i>Zadanie 1.2.4 Organizowanie i prowadzenie zintegrowanych działań na rzecz włączenia osób niepełnosprawnych w rynek pracy – PFRON</i>	46
CEL SZCZEGÓŁOWY 1.3: POPRAWA DOSTĘPU DO ZATRUDNIENIA OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM	50
<i>Zadanie 1.3.1 Realizacja projektów na rzecz aktywnej integracji w ramach Poddziałania 9.1.1 „Aktywne włączenie społeczne w ramach ZIT” RPO WK-P 2014-2020</i>	50
<i>Zadanie 1.3.2 Realizacja projektów na rzecz aktywnej integracji w ramach Poddziałania 9.2.1 „Aktywne włączenie społeczne” RPO WK-P 2014-2020</i>	51
<i>Zadanie 1.3.3 Realizacja projektów na rzecz aktywnej integracji w ramach Poddziałania 9.2.2 „Aktywne włączenie społeczne młodzieży objętej sądowym środkiem wychowawczym lub poprawczym”</i>	52
<i>Zadanie 1.3.4 Realizacja projektów z zakresu tworzenia nowych przedsiębiorstw społecznych oraz rozwoju i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej w ramach Poddziałania 9.4.1 „Rozwój podmiotów sektora ekonomii społecznej” RPO WK-P 2014-2020</i>	53
CEL SZCZEGÓŁOWY 1.4: WSPARCIE SAMOZATRUDNIENIA	55
<i>Zadanie 1.4.1 Projekt „Pożyczki dla przedsiębiorczych” w ramach Działania 6.2 „Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia” PO KL 2007-2013</i>	55
<i>Zadanie 1.4.2 Rozwój przedsiębiorczości przez podejmowanie lub rozwijanie działalności gospodarczej w ramach Poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” PROW 2014-2020</i>	55
<i>Zadanie 1.4.3 Realizacja projektów w ramach Działania 8.3 „Wsparcie przedsiębiorczości i samozatrudnienia w regionie” RPO WK-P 2014-2020</i>	56
<i>Zadanie 1.4.4 Realizacja projektów na wsparcie przedsiębiorczości w ramach Działania 1.2 „Wsparcie osób młodych na regionalnym rynku pracy – projekty konkursowe” PO WER 2014-2020</i>	57
CEL STRATEGICZNY 2: ROZWÓJ KADR PRZEDSIĘBIORSTW	58
<i>Zadanie 2.1 Wsparcie pracodawców w kształceniu osób pracujących w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego</i>	59
<i>Zadanie 2.2 Zachęty dla inwestorów tworzących miejsca pracy</i>	59
<i>Zadanie 2.3 Regionalny Fundusz Szkoleniowy – usługi rozwojowe dla MŚP z województwa kujawsko-pomorskiego i ich pracowników” współfinansowany w ramach Poddziałania 8.5.1 RPO WK-P na lata 2014-2020 „Wsparcie dostępu do usług rozwojowych”</i>	60
CEL STRATEGICZNY 3: PODNIESIENIE POZIOMU KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH MIESZKAŃCÓW REGIONU....	62
CEL SZCZEGÓŁOWY 3.1: ZWIĘKSZENIE ZNACZENIA KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO JAKO CZYNNIKA ODDZIAŁYWUJĄCEGO NA SYTUACJĘ NA RYNKU PRACY	62
<i>Zadanie 3.1.1 Opiniowanie powoływania nowych kierunków kształcenia zawodowego w szkołach branżowych I, II stopnia i technikach. Monitorowanie nowo utworzonych kierunków</i>	62
<i>Zadanie 3.1.2 Organizacja konkursu dla szkół zawodowych pod hasłem – „Kształcenie dla potrzeb rynku pracy naszą misją”</i>	63
<i>Zadanie 3.1.3 Realizacja projektów w zakresie poprawy jakości, efektywności i atrakcyjności kształcenia zawodowego w ramach Poddziałania 10.1.3 „Kształcenie zawodowe w ramach ZIT”</i>	63
<i>Zadanie 3.1.4 Realizacja projektów w zakresie poprawy jakości, efektywności i atrakcyjności kształcenia zawodowego w ramach Poddziałania 10.2.3 „Kształcenie zawodowe” RPO WK-P 2014-2020</i>	66
<i>Zadanie 3.1.5 Realizacja projektów w ramach Poddziałania 10.3.1 „Stypendia dla uczniów szczególnie uzdolnionych w zakresie przedmiotów rozwijających kompetencje kluczowe” RPO WK-P 2014-2020</i>	68
<i>Zadanie 3.1.6 Realizacja projektów w ramach Poddziałania 10.3.2 „Stypendia dla uczniów szczególnie uzdolnionych w zakresie przedmiotów zawodowych” RPO WK-P 2014-2020</i>	68
<i>Zadanie 3.1.8 Realizacja projektów w ramach Poddziałania 10.4.2 „Edukacja dorosłych na rzecz rynku pracy” RPO WK-P 2014-2020</i>	70
CEL STRATEGICZNY 4: WZROST EFEKTYWNOŚCI REGIONALNEJ POLITYKI RYNKU PRACY	72

CEL SZCZEGÓŁOWY 4.1: ROZWÓJ USŁUG POŚREDNICTWA PRACY, W TYM EURES, PORADNICTWA ZAWODOWEGO, INFORMACJI ZAWODOWEJ ORAZ INFORMACJI O RYNKU PRACY.....	72
<i>Zadanie 4.1.1 Świadczenie usług informacji zawodowej - Kujawsko – Pomorska Wojewódzka Komenda OHP.....</i>	<i>72</i>
<i>Zadanie 4.1.2 Świadczenie i rozwijanie usług informacji i poradnictwa zawodowego – WUP w Toruniu ...</i>	<i>72</i>
<i>Zadanie 4.1.3 Upowszechnianie informacji zawodowej – WUP w Toruniu.....</i>	<i>73</i>
<i>Zadanie 4.1.4 Upowszechnianie informacji dotyczących regionalnego rynku pracy.....</i>	<i>74</i>
<i>Zadanie 4.1.5 Realizacja zagranicznego pośrednictwa pracy poprzez działania sieci EURES</i>	<i>75</i>
CEL SZCZEGÓŁOWY 4.2: ROZWÓJ DIALOGU I WSPÓŁPRACY NA RZECZ WZROSTU ZATRUDNIENIA W REGIONIE	77
<i>Zadanie 4.2.1 Współpraca z partnerami społecznymi.....</i>	<i>77</i>
<i>Zadanie 4.2.2 Realizacja projektu pozakonkursowego w ramach Poddziałania 9.4.2 „Koordynacja sektora ekonomii społecznej” RPO WK-P 2014-2020</i>	<i>77</i>
<i>Zadanie 4.2.3 Program Aktywizacja i Integracja</i>	<i>78</i>
<i>Zadanie 4.2.4 Rozwój współpracy z agencjami zatrudnienia</i>	<i>79</i>
<i>Zadanie 4.2.5 Rozwój współpracy między WUP w Toruniu a Biurami Karier</i>	<i>79</i>
IV. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	81
<i>Tabela nr 1 Finansowanie zadań realizowanych w ramach RPD/Z na 2020 r.</i>	<i>82</i>
V. MONITORING REGIONALNEGO PLANU DZIAŁAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA NA 2020 ROK	83
<i>Tabela nr 2 Dane wyjściowe do monitoringu realizacji celów strategicznych RPD/Z na 2020 r.</i>	<i>84</i>
<i>Indeks użytych skrótów</i>	<i>87</i>

WSTĘP

Podstawę przygotowania Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2020 rok (RPD/Z na 2020 r.) dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego stanowi *ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 ze zm.). W myśl art. 3 ust. 4 wyżej wymienionej ustawy samorząd województwa, uwzględniając strategię rozwoju województwa, w tym w zakresie polityki społecznej, o których mowa w przepisach o samorządzie województwa i przepisach o pomocy społecznej, przygotowuje corocznie Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia, określający priorytetowe grupy bezrobotnych i innych osób wymagających wsparcia. Dokument ten określa najistotniejsze zadania, jakie będą podejmowane w województwie w zakresie zwiększenia aktywności zawodowej jego mieszkańców oraz rozwoju aktywnej polityki rynku pracy.

Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na 2020 rok uwzględnia zapisy *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+* oraz Komunikatu Komisji Europejskiej *EUROPA 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i równoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*.

RPD/Z na 2020 r. został opracowany przez zespół składający się z przedstawicieli właściwych departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, Kujawsko – Pomorskiej Wojewódzkiej Komendy OHP, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych - Oddział Kujawsko-Pomorski w Toruniu, Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Toruniu, Toruńskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. oraz Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu¹.

Funkcję koordynatora realizacji RPD/Z na 2020 r. powierzono Wojewódzkiemu Urzędowi Pracy w Toruniu, który odpowiada za opracowanie, monitoring i sprawozdawczość RPD/Z na 2020 r. Instytucje zgłaszające określone zadania odpowiedzialne są za nadzór nad prawidłowym przebiegiem ich realizacji, monitoring oraz sprawozdawczość dotyczącą wykonania tych zadań.

Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na 2020 r. podlega opiniowaniu przez powiaty wchodzące w skład województwa kujawsko-pomorskiego, Kujawsko-Pomorską Wojewódzką Radę Dialogu Społecznego oraz Wojewódzką Radę Rynku Pracy.

W Regionalnym Planie Działań na rzecz Zatrudnienia na 2020 rok:

- przedstawiono diagnozę sytuacji na rynku pracy w województwie kujawsko-pomorskim;
- wskazano cele długookresowe (do roku 2020) aktywnej polityki rynku pracy w regionie, w tym ich spójność ze strategią rozwoju województwa;
- przedstawiono cele i zadania RPD/Z na 2020 r.;
- wskazano źródła finansowania zadań realizowanych w RPD/Z na 2020 r.;

¹ Zespół został powołany na podstawie Uchwały nr 44/2039/19 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 14 listopada 2019 r. w sprawie trybu opracowania projektu Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2020 rok.

- zawarto informacje o sposobie monitorowania realizacji zadań ujętych w RPD/Z na 2020 r. oraz przyjętych wskaźnikach monitorowania.

I. DIAGNOZA SYTUACJI NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM²

1.1 UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNE

W końcu 2018 roku województwo kujawsko-pomorskie zamieszkiwało 2 077,8 tys. osób, co stanowiło 5,4% ogółu ludności w Polsce (tak samo jak w 2017 roku); 40,9% ludności województwa mieszkało na wsi (w Polsce – 39,9%).

Liczba mieszkańców województwa w porównaniu z 2005 rokiem pozostała na podobnym poziomie (wzrost o 0,5% – 9522 osoby). Od roku 2009 widoczne było jednak osłabienie tempa przyrostu liczby ludności. Od 2015 różnica między liczbą urodzeń żywych i zgonów ogółem (przyrost naturalny) była ujemna a w 2018 roku wyniosła -2763 osoby.

Jednocześnie w ostatnich latach w kujawsko-pomorskim obserwuje się też wydłużanie przeciętnego trwania życia. O ile w 2005 roku w województwie mężczyźni żyli przeciętnie 70,6 lat, natomiast kobiety 79,1 lat, to w 2018 roku było to odpowiednio: 73,5 lat dla mężczyzn i 81,1 lat dla kobiet.

W efekcie w województwie zaszły zmiany w strukturze ludności według funkcjonalnych grup wieku. Podobnie jak w całym kraju **postępuje proces starzenia się społeczeństwa**. Na Kujawach i Pomorzu udział ludności w wieku przedprodukcyjnym³ spadł z 21,4% w 2005 roku do 18,0% w roku 2018, udział ludności w wieku produkcyjnym zmniejszył się (z 64,3% do 60,9%), a osób w wieku poprodukcyjnym wzrósł (z 14,4% do 21,0%). Warto zauważyć, że już aktualnie **na terenie województwa mieszka więcej osób w wieku poprodukcyjnym niż przedprodukcyjnym**. W analizowanym okresie populacja osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 46,9%.

**LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM
W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM. STAN W KOŃCU OKRESU**

Wyszczególnienie	2005 rok		2018 rok			
	osoby	%	osoby	%	zmiana do 2005 r.	
					w osobach	w %
Ogółem	2 068 253	100,0	2 077 775	100,0	9 522	0,5
Wiek przedprodukcyjny (0-17 lat)	441 718	21,4	374 979	18,0	-66 739	-15,1
Wiek produkcyjny (mężczyźni 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	1 329 325	64,3	1 266 256	60,9	-63 069	-4,7
Wiek poprodukcyjny (mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej)	297 210	14,4	436 540	21,0	139 330	46,9

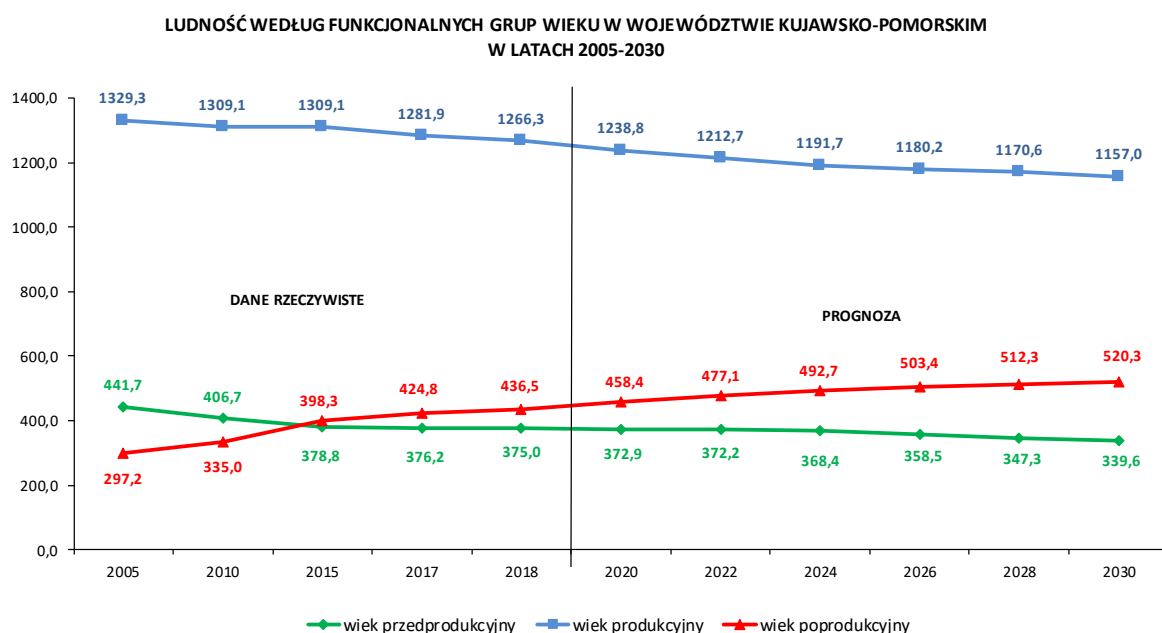
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS (www.stat.gov.pl).

² Jeśli nie podano inaczej, wszystkie informacje odnośnie sytuacji gospodarczej, społecznej i demograficznej pochodzą z Banku Danych Lokalnych GUS.

³ Wiek przedprodukcyjny – 0 do 17 lat, wiek produkcyjny – od 18 lat do wieku emerytalnego (dla kobiet – 60 lat, dla mężczyzn – 65 lat), wiek poprodukcyjny – powyżej wieku emerytalnego.

W ciągu roku liczba ludności w województwie zmniejszyła się o 5 169 osób (0,2%), przy czym liczba osób w wieku produkcyjnym zmaleła o 15 648 osób (1,2%), a osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 11 727 osób (2,8%). Z prognoz GUS wynika, że w latach 2018-2020 populacja osób w wieku produkcyjnym zmniejszy się o 27,4 tys. osób (2,2%), a do 2030 roku aż o 109,3 tys. osób (8,6%).

Pociąga to za sobą konsekwencje dla rynku pracy, zwłaszcza w kontekście **wydłużania aktywności zawodowej osób starszych**, a co za tym idzie – konieczności dopasowania ich kwalifikacji do oczekiwań pracodawców (poprzez rozwój form kształcenia pozaszkolnego i ustawicznego), a także dostosowywania miejsc pracy i upowszechniania zarządzania wiekiem w przedsiębiorstwach.

Źródło: Opracowanie WUP w Toruniu na podstawie: *Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2017

Sytuacja na kujawsko-pomorskim rynku pracy oraz swobodny przepływ pracowników na terenie Unii Europejskiej wpływają na emigrację zarobkową mieszkańców regionu. Wyniki NSP 2011 wskazują, iż liczba emigrantów z naszego województwa, przebywających za granicą czasowo powyżej 3 miesięcy, wyniosła 106 588, przy czym w 2018 roku, drugi rok z rzędu, saldo migracji zagranicznych na pobyt stały było dodatnie i wyniosło 78 osób. Region odnotowywał natomiast, podobnie jak w latach wcześniejszych, ujemne saldo migracji międzywojewódzkich na pobyt stały. W 2018 roku z województwa wyjechało 7 029 osób. W tym samym czasie na terenie województwa zamieszkało 4 488 osób. Rodzi to coraz większe wyzwania związane z tworzeniem lepszych warunków życia i pracy oraz **transnarodową mobilnością pracowników**, dla obsługi której należy w większym zakresie wykorzystać potencjał sieci EURES (*European Employment Service*).

1.2 PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Województwo kujawsko-pomorskie cechuje się **niższymi niż średnio w kraju wskaźnikami określającymi przedsiębiorczość mieszkańców**. W 2018 roku na 10 tys. ludności w województwie przypadało: 951 podmiotów wpisanych do rejestru REGON (o 185 mniej niż ogółem w Polsce) oraz 90 jednostek nowo zarejestrowanych i 79 wykreślonych z rejestru (w Polsce odpowiednio: 102 jednostki nowo zarejestrowane i 86 wykreślonych). Jednocześnie na 100 osób w wieku produkcyjnym w województwie kujawsko-pomorskim 12 – to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (w Polsce – 13 osób).

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W POLSCE I WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM W LATACH 2010 i 2018 - podstawowe wskaźniki

Wyszczególnienie	Polska		Województwo kujawsko-pomorskie			
	2010 r.	2018 r.	2010 r.	2018 r.*		
					różnica	zmiana
					do Polski	do 2010 r.
	jedn. gosp.			w %		
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	1 015	1 136	886	951	-16,3	7,3
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	104	102	93	90	-11,8	-3,0
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	62	86	74	79	-8,1	7,4
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	11,9	13,4	10,5	11,5	-14,2	9,5

*w 2014 r. nastąpiły zmiany metodologiczne w wyliczaniu wskaźników w związku z czym porównywanie wskaźników z okresami wcześniejszymi ma charakter poglądowy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS (www.stat.gov.pl).

Niższe od przeciętnych w kraju wskaźniki przedsiębiorczości sprawiają, że zmniejsza się udział podmiotów z terenu województwa wśród jednostek zarejestrowanych w kraju. W końcu grudnia 2019 roku na terenie województwa kujawsko-pomorskiego działalność gospodarczą prowadziło 203 548 podmiotów (nie licząc osób prowadzących indywidualne gospodarstwo rolne). Było to podobnie jak przed rokiem 4,5% podmiotów w kraju, ale o 0,3 pkt. proc. mniej niż w roku 2010. W ciągu roku **liczba podmiotów gospodarki narodowej, zarejestrowanych w REGON wzrosła w województwie o 5891 jednostek – 3,0%** (w kraju wzrost o 3,3%).

Sekcjami, w których działało najwięcej podmiotów były sekcje generujące największe zatrudnienie: handel; naprawa pojazdów samochodowych (45 585 podmiotów, tj. 22,4%), budownictwo (27 416 podmioty – 13,5%) oraz przetwórstwo przemysłowe (17 840 podmiotów – 8,8%). Najdynamiczniejszy wzrost liczby podmiotów odnotowano w mało licznej sekcji: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 10,3%, 57 podmiotów więcej). Widoczny wzrost w stosunku do końca 2018 roku wystąpił również w budownictwie (o 9,4%, 2367 podmiotów) oraz w działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej (o 7,2%, 428 podmiotów). Liczba podmiotów

zmniejszyła się tylko w dwóch sekcjach PKD: górnictwie i wydobywaniu (o 4,9%, 9 podmiotów mniej) oraz w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 1,5%, 680 podmiotów).

Rynek pracy w województwie kujawsko-pomorskim jest zróżnicowany wewnętrznie, przy czym różnice te mają charakter trwały. W najkorzystniejszej sytuacji jest podregion bydgosko-toruński, który charakteryzuje się tym, że na jego terenie występuje największa koncentracja podmiotów gospodarczych w województwie (46,6% wszystkich podmiotów). W czterech miastach na prawach powiatu zlokalizowanych było 43,7% jednostek (Bydgoszcz – 43 362 podmioty, Toruń – 26 455 podmiotów, Włocławek – 10 916 podmiotów, Grudziądz – 8312 podmiotów). Powiatem ziemskim o największej liczbie podmiotów był powiat inowrocławski – 6,7% (13 593 podmioty). Konsekwencją większej liczby podmiotów jest także koncentracja miejsc pracy na tych obszarach.

W końcu grudnia 2019 roku według przewidywanej liczby pracujących mikroprzedsiębiorstwa (zatrudniające od 0 do 9 pracowników) stanowiły 95,9%, firmy małe (10-49 pracowników) – 3,3%, średnie (50-249 pracowników) – 0,7%, a duże (250 i więcej pracowników) – 0,1% wszystkich podmiotów w województwie kujawsko-pomorskim. Struktura ta od lat pozostaje w zasadzie bez zmian i jest zbliżona do struktury wielkościowej podmiotów gospodarczych w Polsce (odpowiednio: 96,3% podmioty małe, 3,0% podmioty średnie, 0,7% podmioty duże). Przy czym warto zwrócić uwagę, że w województwie blisko trzy czwarte podmiotów (73,8%) to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, o 2,5 pkt. proc. więcej niż w kraju. Oznacza to, że w województwie kujawsko-pomorskim nie następuje wystarczający rozwój podmiotów gospodarczych. Pobudzanie przedsiębiorczości stanowi szansę na rozwój społeczno-gospodarczy województwa, a w konsekwencji powinno spowodować wzrost liczby miejsc pracy w regionie. Należy kontynuować dotychczasowe doświadczenia we wspieraniu przedsiębiorczości (w tym samozatrudnienia), rozumiane jako **zwiększenie liczby zarejestrowanych podmiotów oraz zwiększanie potencjału podmiotów już funkcjonujących**, poprzez podejmowanie działań odpowiadających na ich potrzeby i prowadzących do ich rozwoju, w szczególności nakierowanych na profesjonalizację kadr i dostarczenie kompleksowych usług, w tym szkoleniowych i doradztwa specjalistycznego oraz wsparcie outplacementowe w okresie przejściowych trudności.

Z prowadzonego przez GUS badania popytu na pracę⁴ wynika, że w 2018 r. na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w podmiotach zatrudniających minimum jedną osobę utworzono ponad dwukrotnie więcej miejsc pracy niż zlikwidowano (31,2 tys. nowo utworzonych miejsc pracy, wobec 13,0 tys. miejsc zlikwidowanych). Zarówno nowo utworzone jak i zlikwidowane miejsca pracy na Kujawach i Pomorzu stanowiły 4,3% analogicznych miejsc w Polsce, co oznacza że w innych województwach proporcja pomiędzy nowo powstałymi i zlikwidowanymi miejscami pracy była podobna.

Według tego samego badania w końcu grudnia 2018 r. w województwie kujawsko-pomorskim było 4,1 tys. (podobnie jak w 2017 r.) nieobsadzonych miejsc pracy. Zdecydowana

⁴Popyt na pracę w województwie kujawsko-pomorskim w 2018 roku, Urząd Statystyczny w Bydgoszczy, Bydgoszcz, 2019 rok.

większość z nich była skoncentrowana w sektorze prywatnym – 85,6%. Wolne miejsca pracy występowały głównie w podmiotach dużych (51,2%). Wakaty przeznaczone były przede wszystkim dla robotników przemysłowych i rzemieślników (36,6%), operatorów i monterów maszyn i urządzeń (24,4%) oraz specjalistów (9,8%). Sukcesywnie wzrasta odsetek niewykorzystania wolnych miejsc (definiowany jako stosunek wolnych miejsc pracy do sumy zagospodarowanych i niezagospodarowanych miejsc pracy), który w 2018 r. wyniósł dla województwa 1,16 (rok wcześniej 0,80). Przy czym wskaźnik ten był niższy od średniej dla kraju wynoszącej 1,18. Województwo kujawsko-pomorskie w 2018 roku zajmowało 9 miejsce pod względem odsetka niewykorzystanych wolnych miejsc pracy, co oznacza że poziom deficytu pracowników był niższy niż w innych regionach.

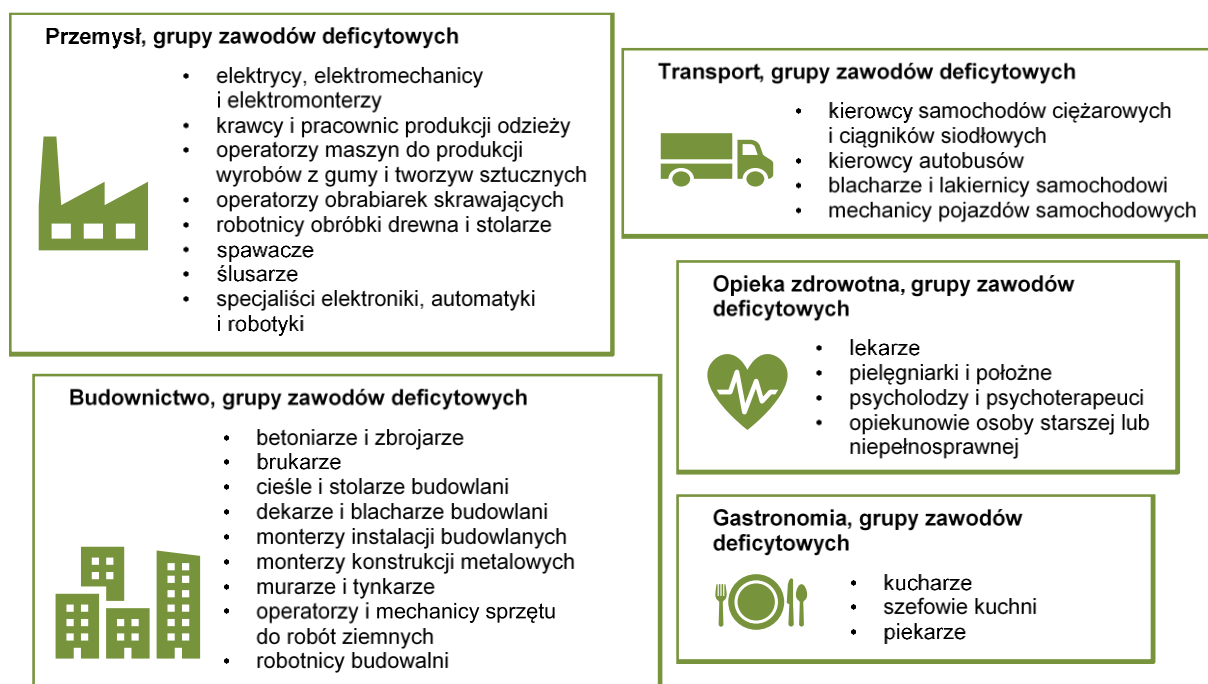
Jak wynika z badania *Barometr zawodów*⁵ w 2020 r. **braki kadrowe dotyczyć będą zarówno branż, w których deficyt pracowników widoczny jest w całym kraju** (budownictwo, przemysł, transport, opieka zdrowotna, gastronomia) **jak i w gałęziach gospodarki charakterystycznych dla województwa** kujawsko-pomorskiego: przetwórstwo tworzyw sztucznych czy przemysł elektromaszynowy i drzewny.

W większości przypadków od kandydatów do pracy wymagane jest posiadanie aktualnych uprawnień (m.in. spawalniczych, elektrycznych, Świadectw Kwalifikacji Zawodowej Kierowcy) i badań lekarskich. Od budowlańców wymagane jest natomiast doświadczenie zawodowe oraz kompleksowe umiejętności z zakresu budownictwa ogólnego, jak i prac wykończeniowych.

W zawodach technicznych przeszkodą w podjęciu zatrudnienia jest długa przerwa w wykonywaniu zawodu i związana z tym dezaktualizacja kwalifikacji oraz częsty brak umiejętności obsługi komputera a także nowoczesnych maszyn (w tym maszyn sterowanych numerycznie).

⁵ W 2019 roku badanie to na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przeprowadzone zostało po raz piąty we wszystkich województwach w kraju. Celem badania było uzyskanie informacji o grupach zawodów, w których w 2020 roku mogą wystąpić problemy z pozyskaniem pracowników oraz grup charakteryzujących się nadwyżką osób poszukujących pracy. Szczegółowe informacje nt. badania dostępne są na stronie: www.barometrzawodow.pl.

BRANŻE NARAŻONE NA DEFICYT PRACOWNIKÓW W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM W 2020 ROKU

Źródło: Opracowanie WUP w Toruniu na podstawie wyników Barometru zawodów

W niektórych powiatach przewidywano duże deficyty pracowników w grupach ocenionych w skali województwa jako zrównoważone, co jest związane z lokalną specjalizacją. I tak w powiecie chełmińskim wskazywano na znaczny niedobór tapicerów, w powiecie świeckim poszukiwani byli masarze i przetwórcy ryb, a w powiecie aleksandrowskim (z uwagi na leczniczo-uzdrowiskowy charakter powiatu) prognozowano duży deficyt fizjoterapeutów i masażyści. W największym z miast regionu – Bydgoszczy ocenianej wraz z powiatem bydgoskim – sytuacja ta dotyczyła kadry wysoko wykwalifikowanej: inżynierów mechaników, projektantów i administratorów baz danych, programistów oraz monterów maszyn i urządzeń i magazynierów.

Głównym powodem możliwego deficytu osób poszukujących pracy jest brak wykwalifikowanej kadry oraz rozbieżność pomiędzy oferowanymi warunkami zatrudnienia a oczekiwaniami osób gotowych podjąć pracę. Niezależnie od branży widoczne są **trudności z obsadzeniem stanowisk z niskim poziomem wynagrodzenia i o zmianowym charakterze pracy**. W wielu zawodach proponowane wynagrodzenie jest zbyt niskie w stosunku do wykonywanej pracy i możliwości pozyskania dochodu z innych źródeł (zatrudnienie w szarej strefie, świadczenia socjalne).⁶ W 2018 roku za swoją pracę mieszkańcy województwa średnio otrzymywali 3 961,76 zł brutto – 13. miejsce w kraju (przed województwami: świętokrzyskim, podkarpackim i warmińsko-mazurskim). W ciągu roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wzrosło o 244,55 zł (6,6%), ale dystans pomiędzy przeciętnym wynagrodzeniem w województwie i kraju nieznacznie zwiększył się. W 2018 roku wynagrodzenie

⁶ Barometr zawodów 2020. Raport podsumowujący badanie w województwie kujawsko-pomorskim.

w województwie stanowiło 86,3% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w kraju – w 2017 roku było to 86,8%. Na Kujawach i Pomorzu niższy od krajowego poziom wynagrodzeń dotyczy większości sekcji PKD. Różnica w poziomie wynagrodzeń wynosiła od 114,43 zł w edukacji i 165,42 zł w zakwaterowaniu i usługach gastronomicznych do 2 975,79 zł w informacji i komunikacji. Jedynie w rolnictwie przeciętne wynagrodzenie brutto w województwie było nieznacznie wyższe od średniej krajowej (różnica o 8,25 zł).

Trudności w pozyskaniu i utrzymaniu pracowników w pewnym stopniu są niwelowane przez zatrudnianie cudzoziemców. W 2019 roku na terenie województwa kujawsko-pomorskiego wydano 111 203 dokumenty umożliwiające cudzoziemcom pracę na terenie województwa. Wojewoda Kujawsko-Pomorski wydał 42 600 zezwoleń na pracę, a powiatowe urzędy pracy zanotowały 67 527 oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcom oraz 1076 pozwoleń na pracę sezonową. Prawie 90% dokumentów dotyczyło obywateli Ukrainy. Poszukiwani byli przede wszystkim robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 44,6% oraz pracownicy przy pracach prostych – 34,0%. Najwięcej oświadczeń wpisanych zostało do powiatowych urzędów pracy w: Bydgoszczy (26,8%), Nakle nad Notecią (13,4%) i Chełmnie (9,1%).

1.3 AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA MIESZKAŃCÓW REGIONU

Zgodnie z wynikami Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności w III kwartale 2019 roku w województwie kujawsko-pomorskim pracowało 886 tys. osób.⁷ W porównaniu z rokiem wcześniejszym liczba pracujących nie zmieniła się (w Polsce wzrost o 0,01%).

Analizując strukturę pracujących wg trzech sektorów gospodarki (rolnictwo, przemysł, usługi) należy zauważyć, że w województwie kujawsko-pomorskim (podobnie jak w całym kraju) ponad połowę stanowią osoby pracujące w usługach. W III kwartale 2019 roku w sektorze tym pracowało w województwie – 53,7% (w Polsce – 58,4%), w przemyśle i budownictwie zatrudnionych było 32,3% (w Polsce – 31,8%), natomiast w sektorze rolniczym – 13,0% (wobec 9,3% w Polsce). Wysoki udział pracujących w rolnictwie jest problemem zarówno w regionie jak i w kraju. Jak wynika z danych BAEL w Polsce udział takich osób jest

⁷ Do pracujących zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały przez co najmniej 1 godzinę jakąkolwiek pracę przynoszącą dochód lub zarobek, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym lub dzierżawionym gospodarstwie rolnym albo prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
- miały pracę, ale jej nie wykonywały z powodu: choroby, urlopu macierzyńskiego lub wypoczynkowego; z innych powodów, przy czym długość przerwy w pracy wynosiła: do 3 miesięcy lub powyżej 3 miesięcy, ale osoby te były pracownikami najemnymi i w tym czasie otrzymywały co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Do pracujących zaliczani byli również uczniowie, z którymi zakłady pracy lub osoby fizyczne zawarły umowę o naukę zawodu lub przyuczenie do określonej pracy, jeżeli otrzymywali wynagrodzenie.

Ze względu na przyjęte założenia metodologiczne badania, liczba pracujących uzyskana w wyniku BAEL nie obejmuje m.in. pracujących, mieszkających w hotelach pracowniczych, pracujących za granicą na rzecz polskich pracodawców.

2,5 razy wyższy niż średnia dla krajów Unii Europejskiej, która w 2017 roku wynosiła 4,2% (analogiczny wskaźnik dla Polski w tym okresie – 10,2%, a dla województwa – 13,0%).⁸

Pociąga to za sobą konieczność działań dotyczących reorientacji zawodowej rolników (m. in. poprzez podejmowanie zatrudnienia poza sektorem rolnym i gospodarczej działalności pozarolniczej), a także zwiększenia mobilności mieszkańców wsi.

Liczony w ramach BAEL **współczynnik aktywności zawodowej** ogółem, opisujący jaką część ludności w wieku 15 lat i więcej to osoby pracujące lub aktywnie poszukujące pracy (bezrobotni), wyniósł w III kwartale 2019 roku 56,4% (o 0,3 pkt. proc. mniej niż w Polsce). Przy czym w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego odnotowano w tym względzie w regionie wzrost o 0,4 pkt. proc. (w Polsce spadek o 0,1 pkt. proc.).

Wskaźnik zatrudnienia (czyli procentowy udział pracujących w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej) w województwie kujawsko-pomorskim w III kwartale 2019 roku wyniósł 53,8% (o 1,1 pkt. proc. mniej niż w Polsce). W skali roku wskaźnik ten zarówno w województwie jak i kraju zwiększył się o 0,3 pkt. proc. **Świadczy to o mniejszym niż średnio w kraju uczestnictwie ludności w procesie pracy, a tym samym niewykorzystaniu w pełni zasobów siły roboczej.** Ich zagospodarowanie to kluczowy problem w obliczu zachodzących zmian demograficznych.

Zgodnie z ogólnokrajowymi tendencjami, również w naszym województwie, widoczne jest zróżnicowanie wartości wskaźnika zatrudnienia w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej ze względu na płeć. W przypadku mężczyzn wskaźnik zatrudnienia w III kwartale 2018 roku kształtował się na poziomie – 63,7% i był znacznie wyższy niż w przypadku kobiet – 44,9% (ogółem w kraju odpowiednio 63,7% i 46,9%).

W regionie utrzymuje się także niższy niż w kraju **wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata**, który w III kwartale 2019 roku wynosił 72,4% i był niższy od krajowego o 1,2 pkt. proc. W skali roku wskaźnik ten wzrósł w regionie o 1,1 pkt. proc. (w Polsce odnotowano w tym zakresie wzrost o 0,8 pkt. proc.).

Wskaźnik zatrudnienia osób młodych (15-24 lata) w województwie kujawsko-pomorskim wyniósł w III kwartale 2019 roku 33,0% i był o 0,2 pkt. proc. wyższy niż w Polsce. Ten sam wskaźnik dla osób w wieku 15-29 lat w województwie w 2018 roku (dane średnioroczne) kształtował się na poziomie 48,0% (w kraju na poziomie 50,3%).

Wskaźnik zatrudnienia osób starszych (55-64 lata) w województwie kujawsko-pomorskim wyniósł w III kwartale 2019 roku 48,9% (wobec 50,0% w tym samym okresie roku poprzedniego) i był o 1,6 pkt. proc. niższy niż przeciętnie w Polsce.

Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wieku 16-64 lata w województwie kujawsko-pomorskim wyniósł w III kwartale 2019 roku 23,6% i był o 3,7 pkt. proc. niższy niż w roku poprzednim oraz o 2,2 pkt. proc. niższy niż w kraju.

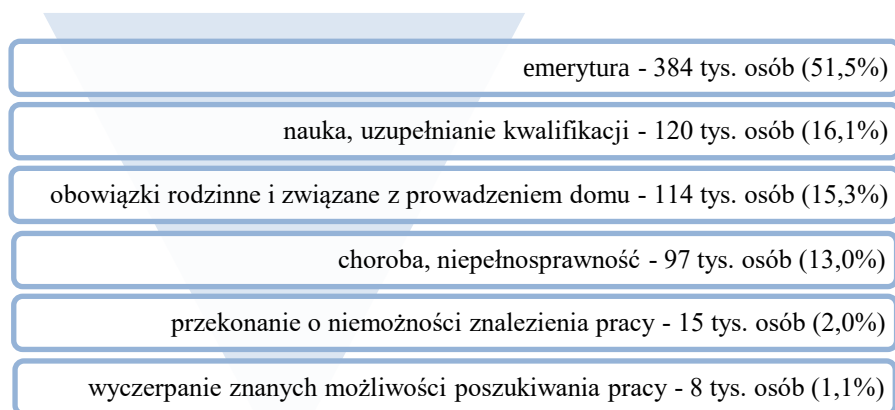
Obliczana według metodologii BAEL **stopa bezrobocia** w III kwartale 2019 roku w naszym regionie wyniosła 4,4% (w kraju – 3,1%, w UE – 6,3%). W skali roku w województwie

⁸ Dane pobrane ze strony <http://strateg.stat.gov.pl/Home/Strateg>.

wysokość tego wskaźnika nie zmieniała się (w Polsce o spadek o 0,7 pkt. proc., w UE spadek o 0,4 pkt. proc.).

Jak podaje Urząd Statystyczny w Bydgoszczy w województwie kujawsko-pomorskim w III kwartale 2019 roku pozostawało **718 tys. osób biernych zawodowo**, które stanowiły 43,6% ogólnej liczby ludności województwa w wieku 15 lat i więcej (w Polsce – 43,4%). W porównaniu, do analogicznego okresu 2018 roku, w regionie odnotowano spadek populacji biernych zawodowo o 1,4%, (w Polsce spadek o 0,1%). Jako najczęstszą przyczynę bierności zawodowej, w 2018 roku, podawano w naszym regionie emeryturę (51,5% wskazań, w Polsce – 53,9%), naukę i uzupełnianie kwalifikacji (województwo – 16,1%, Polska – 16,7%) oraz obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu (województwo – 15,3%, Polska – 13,6%). W dalszej kolejności wskazywano na chorobę i niepełnosprawność (13,0%, w Polsce – 12,1%). Brak możliwości znalezienia pracy (wyczerpanie wszystkich znanych możliwości poszukiwania pracy oraz przekonanie o niemożności znalezienia pracy) w województwie kujawsko-pomorskim były powodem bierności zawodowej 3,1% ludności (w Polsce – 2,0%).

STRUKTURA BIERNYCH ZAWODOWO W WOJEWÓDZTWIE W 2018 ROKU WEDŁUG PRZYZYN

Źródło: opracowanie własne WUP w Toruniu na podstawie danych z BDL GUS

Jednocześnie w województwie kujawsko-pomorskim, podobnie jak w całym kraju (w porównaniu z innymi krajami UE), w niewystarczającym stopniu wykorzystywane jest zatrudnienie w niepełnym wymiarze czasu pracy, które może stanowić skuteczny sposób na zmniejszenie skali bezrobocia i bierności zawodowej (w tym w szczególności zwiększenia aktywności kobiet i umożliwienia godzenia życia zawodowego z opieką nad rodziną). Z badań BAEL wynika, że w III kwartale 2019 roku w niepełnym wymiarze czasu pracy pracowało 5,4% osób (w Polsce 6,6%).

Ważne jest też zapewnienie odpowiedniej opieki osobom zależnym w szczególności dzieciom, co mogłoby pozytywnie wpłynąć na poziom zatrudnienia kobiet. W roku 2018 w województwie kujawsko-pomorskim odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wynosił 79,2% i był o 8,1 pkt. proc. niższy niż średnia dla Polski. W wychowaniu

przedszkolnym zdecydowanie rzadziej uczestniczą dzieci z terenów wiejskich, wśród których odsetek ten wynosił zaledwie 58,2% (w kraju – 67,0%).

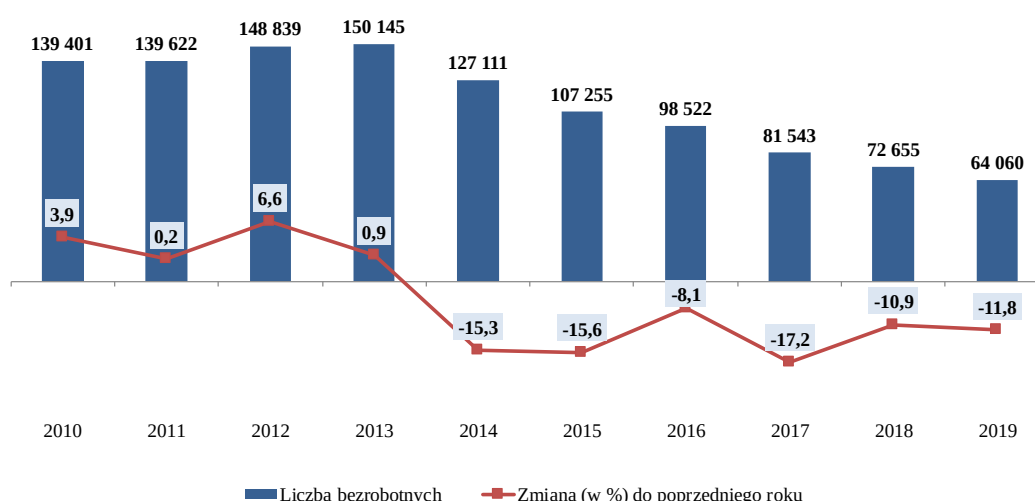
Dane dotyczące **bezrobocia rejestrowanego** wskazują, że choć w ostatnich latach liczba bezrobotnych w województwie kujawsko-pomorskim znacząco zmniejszyła się, to jednak sytuacja w tym zakresie nadal pozostaje mniej korzystna niż w innych regionach kraju.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie kujawsko-pomorskim w grudniu 2019 roku wyniosła 7,8% (w kraju była niższa o 2,6 pkt. proc. i wyniosła 5,2%). Pod względem wysokości stopy bezrobocia województwo kujawsko-pomorskie zajęło 4. miejsce w kraju (po warmińsko-mazurskim, świętokrzyskim i podkarpackim). W odniesieniu do grudnia 2018 roku wskaźnik dla województwa kujawsko-pomorskiego zmniejszył się o 1,0 pkt. proc., a dla Polski spadek wyniósł 0,6 pkt. proc.

Zróżnicowana sytuacja gospodarcza w województwie powoduje, że bezrobocie nie dotyka wszystkich powiatów w jednakowym stopniu. Najwyższą stopę bezrobocia w województwie odnotowano dla powiatów włocławskiego (14,2%), lipnowskiego (15,4%) oraz radziejowskiego (16,4%). W regionie stopa bezrobocia niższa od średniej wojewódzkiej utrzymuje się w dwóch miastach na prawach powiatu – w Bydgoszczy (2,8%) i Toruniu (4,1%) oraz w powiatach bydgoskim (4,1%), świeckim (6,9%) i brodnickim (7,0%).

Według stanu w dniu 31 grudnia 2019 roku w województwie kujawsko-pomorskim zarejestrowanych pozostawało **64 060 bezrobotnych**. Pod względem liczby bezrobotnych województwo zajmowało 5. miejsce w kraju. W odniesieniu do końca roku poprzedniego liczba bezrobotnych zmniejszyła się w województwie o 11,8%. Był to szósty rok z rzędu kiedy odnotowano spadek liczby bezrobotnych w regionie.

LICZBA BEZROBOTNYCH W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM
W LATACH 2018-2019. STAN W KOŃCU ROKU

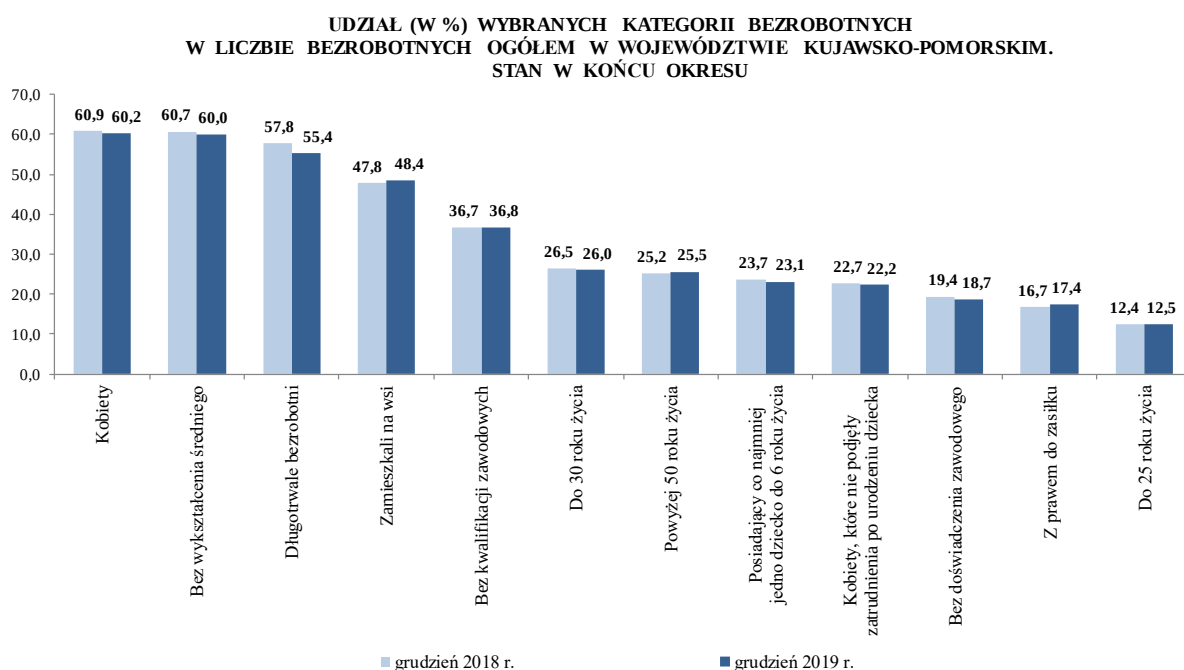

Źródło: Opracowanie WUP w Toruniu na podstawie Sprawozdania MRPiPS-01 o rynku pracy.

W populacji bezrobotnych **utrzymuje się niekorzystna struktura pod względem cech społeczno-demograficznych**. W końcu grudnia 2019 roku **większość bezrobotnych stanowiły kobiety** (60,2% ogółu), wśród których 37,0% to osoby, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka. Ponad połowa zarejestrowanych to osoby długotrwale bezrobotne (55,4%)

oraz legitymujące się wykształceniem nie wyższym niż zasadnicze zawodowe (60,0%, w tym 53,4% to osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym). Mieszkańcy wsi stanowili 48,4% ogółu bezrobotnych w województwie. Znaczna grupa bezrobotnych (25,5%) to osoby starsze (50+), a osoby młode do 30 roku życia stanowiły 26,0%. Osoby niepełnosprawne stanowiły 4,5% ogółu, a osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki (tzw. absolwenci) – 3,4% całej populacji.

W ciągu roku widocznie zmniejszył się udział osób długotrwale bezrobotnych (o 2,4 pkt. proc.). Po raz pierwszy od sześciu lat zmniejszył się też udział kobiet (o 0,7 pkt. proc.). Zwiększył się natomiast odsetek bezrobotnych z prawem do zasiłku (o 0,7 pkt. proc.) oraz zamieszkałych na wsi (o 0,6 pkt. proc.).

Źródło: Opracowanie WUP w Toruniu na podstawie Sprawozdania MRPiPS-01 o rynku pracy.

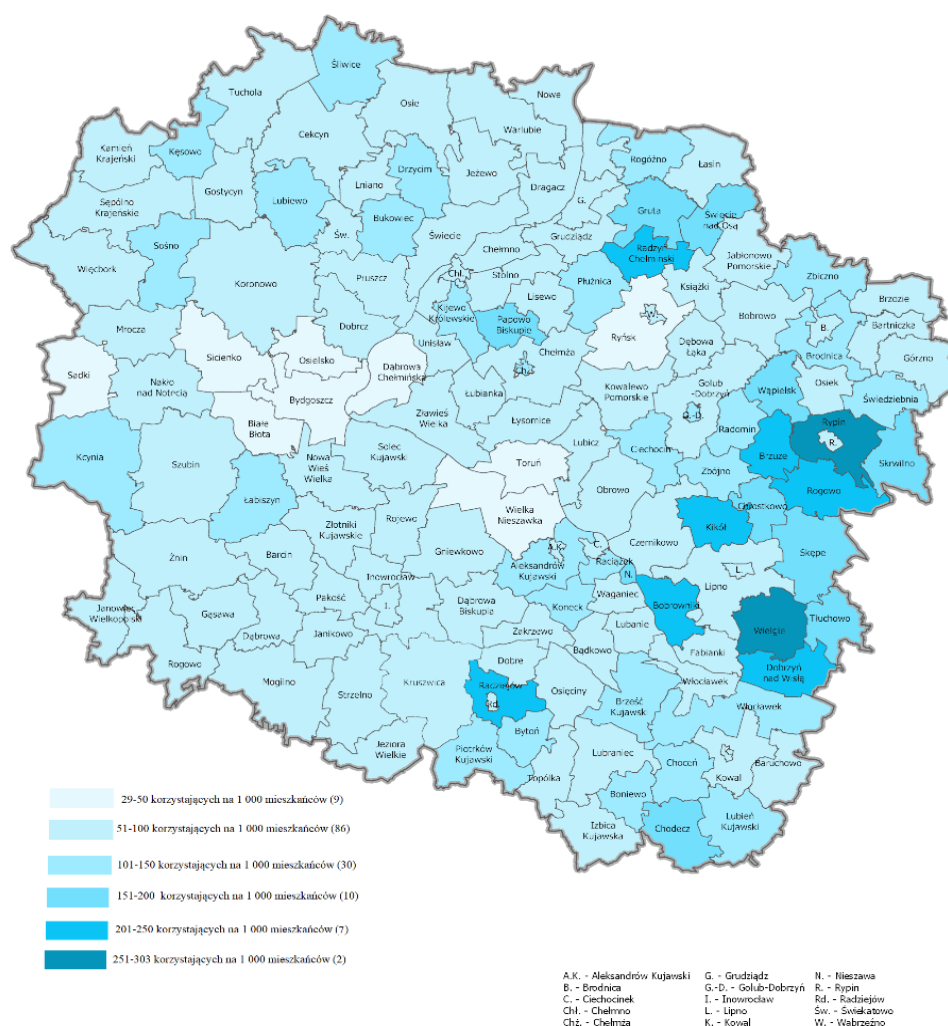
W porównaniu do Polski w województwie kujawsko-pomorskim w końcu grudnia 2019 roku utrzymywał się wyższy odsetek większości grup pozostających w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy. Największa różnica w strukturze dotyczyła osób bez wykształcenia średniego, których udział w województwie był o 7,9 p. proc. wyższy niż w kraju, bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych (o 6,1 p. proc. więcej), długotrwale bezrobotnych (o 5,4 p. proc. więcej), bezrobotnych kobiet (4,9 p. proc. więcej) oraz kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka (4,8 p. proc.). W województwie kujawsko-pomorskim niższy niż w kraju był odsetek bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 1,8 p. proc. mniej).

Z uwagi na znaczny udział osób długotrwale bezrobotnych, które są najbardziej oddalone od rynku pracy i niejednokrotnie utraciły motywację do pracy lub też unikają pomocy w celu utrzymania statusu bezrobotnego konieczna jest intensywna współpraca publicznych służb zatrudnienia z instytucjami pomocy społecznej w celu przywrócenia tych osób na rynek pracy.

1.4 WYKLUCZENIE SPOŁECZNE MIESZKAŃCÓW REGIONU

Od kilku lat w województwie kujawsko-pomorskim obserwuje się systematyczny spadek liczby osób, korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej świadczonej – w ramach zadań ustawowych – przez ośrodki pomocy społecznej. Zgodnie ze statystykami ROPS w Toruniu, w roku 2018 łącznie **pomocy udzielono 67 496 rodzinom**, a w tych rodzinach **155 966 osobom** (w roku 2017 było to odpowiednio 73 296 rodzin i 172 283 osoby w tych rodzinach). Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w roku 2018 wynosił 7,5%⁹, co oznacza, iż 7 na 100 mieszkańców regionu było objętych wsparciem w ramach dostępnych form pomocy świadczonej przez ośrodki pomocy społecznej. Spadki wystąpiły również w wartościach innych wskaźników opisujących zasięg ubóstwa w województwie kujawsko-pomorskim, m.in. w ramach wskaźnika zagrożenia ubóstwem relatywnym¹⁰.

NATĘŻENIE KORZYSTANIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINACH WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO W 2018 R.

Źródło: Opracowanie własne ROPS w Toruniu na podstawie BDL GUS; opracowanie graficzne KPBPiR Oddział we Włocławku

⁹ Odsetek mierzony jako stosunek liczby osób w rodzinach pobierających świadczenia z pomocy społecznej do ogólnej liczby mieszkańców regionu. Spadek o 0,8 pkt. proc. w stosunku do roku 2017.

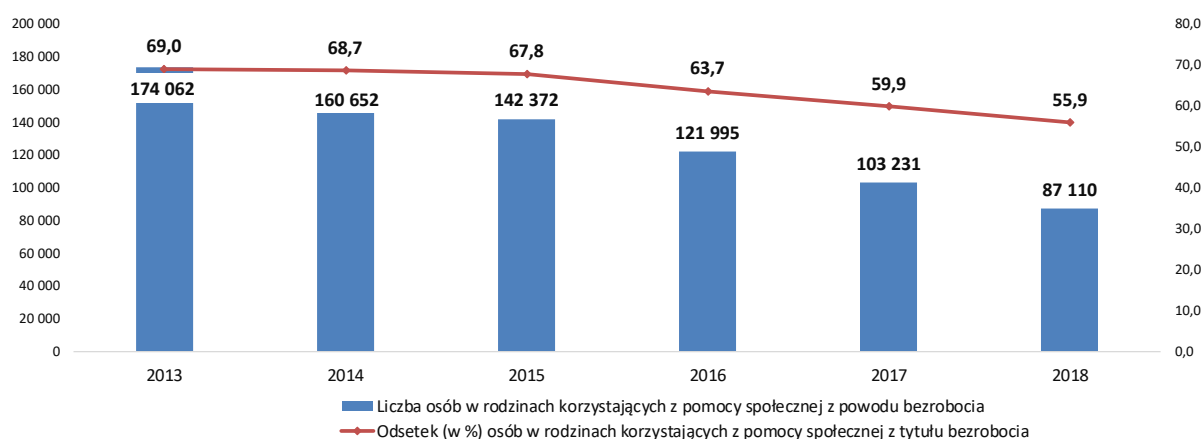
¹⁰ Relatywna granica ubóstwa: odsetek osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej 50% średnich wydatków gospodarstw domowych. Spadek z 14,4% w roku 2017 do 12,7% w roku 2018 tj. o 1,7 pkt. proc.

Rozpatrując zagadnienie terytorialnego rozłożenia wskaźnika deprivacji lokalnej¹¹ w stosunku do roku 2017, nadal najwyższy udział korzystających obserwuje się w części południowo-wschodniej województwa.

Mimo spadków w liczbie i odsetku klientów pomocy społecznej, nadal **wzrasta udział osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej**¹². W roku 2018 udział¹³ ten wynosił 68,8% i w stosunku do 2017 roku był on wyższy o 0,7 pkt. proc.

Wśród powodów korzystania z pomocy społecznej nadal główne powody – poza ubóstwem¹⁴ – stanowią: bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. O ile w liczbie osób w rodzinach obserwujemy spadki korzystających (wynikające z ogólnego trendu zmniejszania się ogólnej liczby osób korzystających z ww. pomocy) w większości powodów, o tyle różnice odnotowuje się w odsetku korzystania z pomocy z danego tytułu. Istotne spadki obserwuje się w zakresie odsetka osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia (w latach 2013-2018 spadek o 13,1 pkt. proc.).

KORZYSTAJĄCY Z POMOCY SPOŁECZNEJ Z TYTUŁU BEZROBOCIA W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM W LATACH 2013-2018

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej w Województwie Kujawsko-Pomorskim 2013-2018, MRPiPS-03 za rok 2018.

Biorąc powyższe pod uwagę, niezwykle ważne staje się podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin poprzez działania aktywizacji

¹¹ Wskaźnik mierzony jako stosunek liczby osób w rodzinach pobierających świadczenia z pomocy społecznej do ogólnej liczby mieszkańców regionu na 1000 mieszkańców.

¹² Są to osoby w rodzinach korzystające ze świadczeń przez okres 36 miesięcy i więcej.

¹³ Odsetek osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej w ogóle osób korzystających z pomocy społecznej.

¹⁴ Powód ubóstwa – zgodnie z ustawą o pomocy społecznej – stanowi kryterium dochodowe na osobę lub na rodzinę. Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom czy rodzinom po nieprzekroczeniu ustalonego kryterium dochodowego oraz „przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art. 7 pkt 2–15 (bez powodu ubóstwa) lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej”.

społecznej i zawodowej. Główne działania z zakresu aktywizacji społecznej prezentuje poniższa tabela.

DZIAŁANIA AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ STOSOWANE PRZEZ INSTYTUCJE POMOCY I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM W LATACH 2013-2018

	2013	2014	2015	2016	2017	2018														
Kontrakt socjalny																				
Liczba zawartych kontraktów socjalnych z klientami OPS	8 137	6 146	3 088	4 064	3 754	3 599														
Odsetek klientów OPS objętych kontraktem socjalnym	<table><tr><th>Rok</th><th>Odsetek</th></tr><tr><td>2013</td><td>4,1%</td></tr><tr><td>2014</td><td>3,1%</td></tr><tr><td>2015</td><td>1,8%</td></tr><tr><td>2016</td><td>2,6%</td></tr><tr><td>2017</td><td>2,6%</td></tr><tr><td>2018</td><td>2,7%</td></tr></table>						Rok	Odsetek	2013	4,1%	2014	3,1%	2015	1,8%	2016	2,6%	2017	2,6%	2018	2,7%
Rok	Odsetek																			
2013	4,1%																			
2014	3,1%																			
2015	1,8%																			
2016	2,6%																			
2017	2,6%																			
2018	2,7%																			
Asystentura rodziny ¹																				
Liczba asystentów rodziny zatrudnionych w ośrodkach pomocy społecznej	203	212	249	248	248	246														
Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny	1 942	2 293	2 711	2 815	2 781	2 671														
Odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, które zostały objęte pracą asystenta rodziny	<table><tr><th>Rok</th><th>Odsetek</th></tr><tr><td>2013</td><td>11,5%</td></tr><tr><td>2014</td><td>11,8%</td></tr><tr><td>2015</td><td>20,2%</td></tr><tr><td>2016</td><td>23,8%</td></tr><tr><td>2017</td><td>25,5%</td></tr><tr><td>2018</td><td>25%</td></tr></table>						Rok	Odsetek	2013	11,5%	2014	11,8%	2015	20,2%	2016	23,8%	2017	25,5%	2018	25%
Rok	Odsetek																			
2013	11,5%																			
2014	11,8%																			
2015	20,2%																			
2016	23,8%																			
2017	25,5%																			
2018	25%																			
Poradnictwo specjalistyczne																				
Liczba ośrodków pomocy społecznej, które wykazały realizację poradnictwa specjalistycznego	76	83	81	82	77	78														
Odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej objętych poradnictwem specjalistycznym wykazanym przez ośrodki pomocy społecznej	<table><tr><th>Rok</th><th>Odsetek</th></tr><tr><td>2013</td><td>9,5%</td></tr><tr><td>2014</td><td>9,9%</td></tr><tr><td>2015</td><td>10,4%</td></tr><tr><td>2016</td><td>10,0%</td></tr><tr><td>2017</td><td>8,7%</td></tr><tr><td>2018</td><td>9,6%</td></tr></table>						Rok	Odsetek	2013	9,5%	2014	9,9%	2015	10,4%	2016	10,0%	2017	8,7%	2018	9,6%
Rok	Odsetek																			
2013	9,5%																			
2014	9,9%																			
2015	10,4%																			
2016	10,0%																			
2017	8,7%																			
2018	9,6%																			
Usługi opiekuńcze																				
Liczba gmin, na terenie których realizowane są szeroko rozumiane usługi opiekuńcze	121	123	122	128	130	133														
Odsetek osób objętych usługami opiekuńczymi w populacji osób w wieku poprodukcyjnym	<table><tr><th>Rok</th><th>Odsetek</th></tr><tr><td>2013</td><td>1,4%</td></tr><tr><td>2014</td><td>1,6%</td></tr><tr><td>2015</td><td>1,5%</td></tr><tr><td>2016</td><td>1,6%</td></tr><tr><td>2017</td><td>1,6%</td></tr><tr><td>2018</td><td>1,8%</td></tr></table>						Rok	Odsetek	2013	1,4%	2014	1,6%	2015	1,5%	2016	1,6%	2017	1,6%	2018	1,8%
Rok	Odsetek																			
2013	1,4%																			
2014	1,6%																			
2015	1,5%																			
2016	1,6%																			
2017	1,6%																			
2018	1,8%																			
Wybrane podmioty reintegracji zawodowej																				
Centra integracji społecznej	4	4	4	4	3	3														
Kluby integracji społecznej	20	21	21	21	20	21														
Spółdzielnie socjalne	46	67	69	67 ²	82	90														

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej w Województwie Kujawsko-Pomorskim za rok 2013-2017, Sprawozdanie MRPiPS-03 za rok 2018

Prowadzenie działań o charakterze długofalowym we współpracy ośrodków pomocy społecznej i powiatowych urzędów pracy wydaje się być niezbędne w zakresie zwiększenia skuteczności i efektywności prowadzonych działań na rzecz niejednokrotnie tego samego klienta wymagającego wsparcia i pomocy.

1.5 POZIOM KWALIFIKACJI MIESZKAŃCÓW REGIONU

Mieszkańcy województwa kujawsko-pomorskiego charakteryzują się wykształceniem niższym niż średnio w kraju. W 2018 roku województwo zajmowało 2. miejsce w kraju (po warmińsko-mazurskim) pod względem udziału osób bez wykształcenia średniego. W grupie osób w wieku 15 lat i więcej wykształcenia średniego nie miało 47,5% ludności (wobec 41,7% w Polsce). Wyraźnie „in minus” wyróżnia się kategoria osób z wykształceniem wyższym (o 4,8 pkt. proc. mniej niż w Polsce).

STRUKTURA (W %) LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM W 2018 R. WEDŁUG WYKSZTAŁCENIA (DANE BAEŁ)

Poziom wykształcenia	Polska	kujawsko-pomorskie
Wyższe	24,4	19,6
Policealne oraz średnie zawodowe	24,0	22,9
Średnie ogólnokształcące	10,0	10,0
Zasadnicze zawodowe	24,1	28,2
Gimnazjalne, podstawowe i niższe	17,6	19,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS (www.stat.gov.pl).

Region cechuje się też jednym z najwyższych wskaźników bierności społecznej młodzieży (NEET).¹⁵ Osoby młode niepracujące, nieuczące się i niedokształcające się w 2017 roku stanowiły 17,0% osób w wieku 15-34 lata. Było to o 2,7 pkt. proc. więcej niż średnia dla kraju.¹⁶

Niekorzystnie przedstawia się także struktura wykształcenia bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy. W końcu grudnia 2019 roku aż 32,0% z nich legitymowało się wykształceniem gimnazjalnym i poniżej, a kolejne – 27,9% zasadniczym zawodowym. Wykształcenie wyższe miało 9,5% bezrobotnych.

Nadal istotnym problemem wpływającym na funkcjonowanie regionalnego rynku pracy jest utrzymujące się **niedostosowanie struktury i sposobu kształcenia zawodowego do potrzeb pracodawców**. Z badania *Barometr zawodów* wynika, że bezrobocie wśród osób młodych często generują nieprzemyślane wybory edukacyjne i związana z tym późniejsza niechęć do pracy w zawodzie. Absolwentom szkół często brakuje odpowiednich umiejętności praktycznych, w szczególności dotyczy to absolwentów techników. Wielokrotnie wskazywano też, że osoby młode nie potrafią czytać rysunku technicznego oraz nie mają dobrej znajomości języków obcych.

¹⁵ Odsetek osób w wieku 15-34 lata, które nie pracują oraz nie uczestniczą w dalszym kształceniu i szkoleniu.

¹⁶ Dane pobrane ze strony <http://strateg.stat.gov.pl/Home/Strateg>, data pobrania 11.12.2019 r.

W końcu 2018 roku **w ewidencji powiatowych urzędów pracy pozostawał co 14. absolwent szkoły ponadgimnazjalnej z terenu województwa**. W ciągu roku liczba bezrobotnych absolwentów tego typu szkół zmniejszyła się o 6,5% do 1616 osób (przy ogólnym spadku liczby bezrobotnych o 10,9%). W grupie tej był co 22. (4,5%) absolwent liceum ogólnokształcącego i 12. (8,7%) absolwent szkoły zawodowej (technikum lub zasadniczej szkoły zawodowej). W najgorszej sytuacji znalazły się osoby kończące oddziały zasadniczych szkół zawodowe, wśród których poziom bezrobocia wyniósł 15,0%.¹⁷ Najlepiej na rynku pracy odnaleźli się absolwenci szkół wyższych, spośród których co 40. osoba pozostawała w ewidencji powiatowych urzędów pracy działających na terenie województwa kujawsko-pomorskiego.¹⁸

Niezwykle istotne, z punktu widzenia dostosowywania poziomu kwalifikacji mieszkańców do potrzeb rynku pracy, jest uczestnictwo mieszkańców regionu w kształceniu pozaformalnym. Niestety w tym zakresie, podobnie jak w całej Polsce, sytuacja utrzymuje się na stabilnie niskim poziomie. Z badań BAEL wynika, że biorąc pod uwagę miesiąc przed badaniem, w 2018 roku w województwie kujawsko-pomorskim średnio uczestniczyło 4,7% osób w wieku 25-64 lata (w Polsce – 5,7%).

Zapewnienie kompetentnych pracowników dla potrzeb nowoczesnej gospodarki stanowi jedno z głównych wyzwań regionu. Wobec dynamicznie zachodzących zmian na rynku pracy oraz niewystarczających kwalifikacji części mieszkańców regionu, **niezbędne jest dalsze wzmocnienie instytucji kształcenia ustawicznego** jako istotnego elementu podnoszenia kwalifikacji ludności regionu. Szczęólnego znaczenia nabierają również działania związane z pomocą kierowaną do przedsiębiorców w zakresie wspierania rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwa dla przedsiębiorstw i ich pracowników, a także zwiększenia transferu wiedzy i wzmocnienie powiązań sfery B+R z przedsiębiorstwami.

1.6 EFEKTYWNOŚĆ AKTYWNEJ POLITYKI RYNKU PRACY

Duże znaczenie dla sprawnego funkcjonowania rynku pracy ma instytucjonalna obsługa tego rynku, realizowana w województwie kujawsko-pomorskim przez Wojewódzki Urząd Pracy oraz 20 powiatowych urzędów pracy. Według stanu w końcu 2019 roku w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Toruniu zatrudnionych było 180 osób. W powiatowych urzędach pracy pracowały 1083 osoby. Tym samym na jednego pracownika powiatowego urzędu pracy w 2019 roku przypadało 59 osób bezrobotnych (w 2018 roku – 63 osoby).

Dynamiczne zmiany na rynku pracy stawiają wciąż nowe wyzwania przed instytucjami rynku pracy zaangażowanymi w jego obsługę. Wzrost efektywności działań podejmowanych

¹⁷ *Bezrobotni absolwenci szkół ponadgimnazjalnych w województwie kujawsko-pomorskim w 2018 roku*, Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu, opracowanie dostępne na stronie: <https://wuptorun.praca.gov.pl>, w zakładce: Publikacje dotyczące rynku pracy.

¹⁸ *Bezrobotni absolwenci szkół wyższych w województwie kujawsko-pomorskim w 2018 roku*, Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu, opracowanie dostępne na stronie: <https://wuptorun.praca.gov.pl>, w zakładce: Publikacje dotyczące rynku pracy.

przez te instytucje wymaga odpowiedniej ilości pracowników (w szczególności zajmujących się bezpośrednią obsługą bezrobotnych i pracodawców) oraz stałego podnoszenia ich kwalifikacji. Dzięki temu możliwa będzie poprawa jakości usług świadczonych przez te instytucje (zwłaszcza w zakresie poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy), a także wzbogacenie oferty kierowanej zarówno do osób bezrobotnych, jak i przedsiębiorców oraz ich pracowników.

**WYBRANE KATEGORIE PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH W URZĘDACH PRACY
W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM W 2018 I 2019 ROKU. STAN W KOŃCU ROKU**

Pracownicy		2018	2019		
			zmiana		
			osoby		w %
Ogółem		1 332	1 263	-69	-5,2
w tym	Doradcy klienta	526	485	-41	-7,8
	Pośrednicy pracy	274	263	-11	-4,0
	w tym realizujący w PUP zadania EURES	12	12	0	0,0
	Doradcy zawodowi	164	146	-18	-11,0
	Specjaliści ds. programów	146	143	-3	-2,1
	Specjaliści ds. rozwoju zawodowego	45	40	-5	-11,1
	Doradcy EURES w WUP	4	4	0	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MRPiPS - 06 o instytucjonalnej obsłudze rynku pracy, dane wstępne

Aktywizacja osób bezrobotnych w znacznej mierze możliwa była dzięki pozyskanym przez powiatowe urzędy pracy wolnym miejscom pracy i miejscom aktywizacji zawodowej. W 2019 roku do **powiatowych urzędów pracy z terenu województwa pracodawcy zgłosili 75 039 wolnych miejsc** pracy i miejsc aktywizacji zawodowej. Było to o 14 858 miejsc (16,5%) mniej niż w 2018 roku. Spadek ten dotyczył zarówno wolnych miejsc pracy (18,0%) jak i miejsc aktywizacji zawodowej (7,9%). Tendencja ta miała charakter ogólnokrajowy, gdzie w ciągu roku liczba dostępnych miejsc zmniejszyła się o 13,0%.

W 2019 roku **pracę podjęło 55 621 bezrobotnych**, z których 18,1% rozpoczęło zatrudnienie wspierane ze środków publicznych (w 2018 roku – 20,9%). Łącznie powiatowe urzędy pracy w ramach zatrudnienia subsydiowanego i pozazatrudnieniowych form pomocy zaktywizowały 23 787 osób, co stanowiło 21,2% ogółu wyłączeń z ewidencji osób bezrobotnych (rok wcześniej – 23,4%). W końcu grudnia 2019 roku podstawowe formy aktywizacji kontynuowało 4721 bezrobotnych (w tym 2106 osób, tj. 44,6% to osoby odbywające staże).

Na efektywność funkcjonowania rynku pracy wpływa również nawiązywanie oraz wzmacnianie współpracy między powiatowymi urzędami pracy i ośrodkami pomocy społecznej, działającymi w poszczególnych powiatach. Tylko dzięki tworzeniu warunków do podjęcia współdziałania, a także uzupełniania się publicznych służb zatrudnienia oraz pomocy i integracji społecznej w udzielaniu wsparcia i przywracaniu osób bezrobotnych na rynek pracy, możliwe będzie przeciwdziałanie wykluczeniu i w jak najszerszej skali włączanie społeczne poprzez reintegrację zawodową tych osób (między innymi w ramach prac społecznie użytecznych).

Jedną z możliwości poprawy sytuacji osób pozostających w naszym województwie bez pracy jest również zwiększanie roli podmiotów prywatnych w ich aktywizowaniu, m.in. poprzez rozszerzanie możliwości funkcjonowania na rynku pracy niepublicznych agencji zatrudnienia. Według stanu w końcu 2019 roku w województwie kujawsko-pomorskim zarejestrowanych było 427 agencji (o 21 więcej niż przed rokiem).

Dla poprawy funkcjonowania rynku pracy w województwie kujawsko-pomorskim konieczny jest również rozwój dialogu społecznego oraz wzmocnienie współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie regionalnym i lokalnym między partnerami działającymi w obszarze zatrudnienia i edukacji. Instytucje rynku pracy, administracja samorządowa szczebla wojewódzkiego, powiatowego i gminnego, rady rynku pracy, związki i organizacje pracodawców, instytucje otoczenia biznesu, instytucje działające w obszarze edukacji (kształcenie ustawiczne i zawodowe) powinny w jeszcze większym stopniu uczestniczyć w wypracowaniu wspólnych metod rozwiązywania problemów na regionalnym i lokalnych rynkach pracy.

II. CELE DŁUGOOKRESOWE DO ROKU 2020

Długookresowymi celami działań przewidzianych do realizacji w ramach Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2020 rok, korespondującymi ze *Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+ (SRW K-P)*¹⁹ są:

1. Wzrost liczby pracujących w regionie.
2. Zmniejszenie stopy bezrobocia rejestrowanego w regionie.

Cele te są realizowane poprzez zadania wdrażane w szerszej perspektywie, w ramach Regionalnych Planów Działań na rzecz Zatrudnienia, przygotowywanych corocznie od 2014 r. do 2020 r., które w ujęciu całościowym stanowią program rozwoju zapisany w SRW K-P do roku 2020 jako *Kujawsko-Pomorski Plan Działań na rzecz Zatrudnienia*. Program ten jest jednym z narzędzi realizacji powyższej Strategii.

Z punktu widzenia aspektów funkcjonowania województwa, ujętych w SRW K-P, Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia przede wszystkim ma wpływ na zagadnienia dotyczące tworzenia miejsc pracy i ograniczania bezrobocia oraz częściowo zagadnienia związane z rozwojem społecznym. Poprzez RPD/Z na 2020 r. realizowane są cele strategiczne określone w SRW K-P, tj. *Gospodarka i miejsca pracy* oraz *Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi*, a w ich ramach 7 różnych kierunków działań (zał. nr 1).

Jednocześnie należy podkreślić, że dla osiągnięcia wyżej wymienionych celów niezbędne jest ujęcie w innych programach realizujących SRW K-P do 2020 r. działań, które będą się przyczyniać do rozwoju gospodarczego, tworzenia miejsc pracy i poprawy kapitału ludzkiego w naszym regionie. I tak, dla osiągnięcia większego efektu synergii, konieczne jest podejmowanie działań komplementarnych w ramach programów rozwoju ujętych w Strategii:

- Kujawsko-Pomorski Program Rozwoju Społecznego;
- Kujawsko-Pomorski Program Polityki Społecznej do roku 2020;
- Równe Szanse. Program Działania na rzecz Osób Niepełnosprawnych do 2020 roku;
- Kujawsko-Pomorski Program na rzecz Ekonomii Społecznej do roku 2020;
- Kujawsko-Pomorski Program Rozwoju Przedsiębiorczości;
- Kujawsko-Pomorski Program Rozwoju Edukacji.

Szczegółowy zakres powiązań RPD/Z na 2020 r. z SRW K-P do 2020 r., między innymi w zakresie celów, kierunków i przedsięwzięć określonych w SRW K-P realizowanych przez RPD/Z na 2020 r. oraz wpływu niniejszego Planu Działań na wskaźniki określone w SRW K-P, został przedstawiony w załączniku nr 1 do niniejszego dokumentu.

¹⁹ Przyjęta Uchwałą Nr XLI/693/13 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 października 2013 r.

III. CELE I ZADANIA RPD/Z NA 2020 ROK

Zadania ujęte w RPD/Z na 2020 r. w głównej mierze realizowane są w oparciu o działania wynikające z ustawy *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020 z tego też względu, stanowią one kontynuację regionalnej polityki rynku pracy realizowanej w poprzednich latach. Wsparcie oferowane w ramach Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2020 rok kierowane będzie głównie do osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, zwłaszcza do:

- osób poniżej 30 roku życia z kategorii NEET (ang. *not in education, employment, or training*, tj. osób niezatrudnionych, nie uczestniczących w edukacji lub szkoleniu);
- osób powyżej 50 roku życia;
- osób niepełnosprawnych;
- osób długotrwale bezrobotnych;
- osób o niskich kwalifikacjach;
- kobiet, w tym powracających oraz wchodzących po raz pierwszy na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dzieci.

Ponadto część zadań ujętych w niniejszym dokumencie, zainicjowanych w 2020 r., będzie kontynuowana w kolejnych latach, a ich efekty będą możliwe do zmierzenia w 2021 r.

CEL STRATEGICZNY 1: ZWIĘKSZENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKANCÓW WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

Cel szczegółowy 1.1: Przeciwdziałanie bezrobociu i bierności zawodowej

Zadanie 1.1.1 Działania podejmowane przez powiatowe urzędy pracy (PUP) ze środków Funduszu Pracy znajdujących się w dyspozycji samorządów powiatów oraz programy z rezerwy Funduszu Pracy w oparciu o przepisy wynikające z ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Opis zadania: W ramach zadania realizowane będą działania powiatowych urzędów pracy związane z aktywizacją osób bezrobotnych, które służą doprowadzeniu do podjęcia pracy. W głównej mierze realizacja ww. działań opierać się będzie na środkach otrzymanych przez powiaty na podstawie algorytmu ustalania kwot środków Funduszu Pracy na finansowanie zadań w województwie w części znajdującej się w dyspozycji powiatów. Ponadto powiatowe urzędy pracy, w oparciu o *Zasady ubiegania się o środki z rezerwy Funduszu Pracy na finansowanie działań aktywizacyjnych realizowanych przez powiatowe i wojewódzkie urzędy pracy w 2020 roku*, będą mogły wnioskować o środki na aktywizację bezrobotnych w ramach: programów aktywizacji zawodowej bezrobotnych zwolnionych z pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników oraz pracowników objętych zwolnieniami monitorowanymi, programów aktywizacji zawodowej bezrobotnych na terenach, na których w 2020 roku miały miejsce klęski żywiołowe, programów aktywizacji zawodowej cudzoziemców w tym objętych ochroną międzynarodową, programów aktywizacji zawodowej (realizowanych w ramach naborów), osób długotrwale bezrobotnych, bezrobotnych w wieku 45 lat i powyżej, bezrobotnych rodziców powracających na rynek pracy oraz bezrobotnych opiekunów osób niepełnosprawnych, bezrobotnych niepełnosprawnych oraz bezrobotnych, którzy sprawowali opiekę nad osobą zależną, w szczególności niepełnosprawną, bezrobotnych powracających z zagranicy, bezrobotnych w regionach wysokiego bezrobocia, bezrobotnych zamieszkujących na wsi, bezrobotnych repatriantów, bezrobotnych będących dłużnikami alimentacyjnymi, bezrobotnych z niskimi kwalifikacjami (nieposiadających świadectwa dojrzałości, bezrobotnych mających na celu likwidację luki kompetencyjnej w zakresie świadczenia usług opiekuńczych, bezrobotnych związanych z tworzeniem zielonych miejsc pracy, innych programów, których realizacja wynikać będzie z diagnozy bieżących potrzeb rynku pracy, programów specjalnych, projektów pilotażowych.

Planowane efekty:

- Liczba osób planowanych do objęcia wsparciem dot. aktywizacji zawodowej w 2020 r.:
w tym:

- liczba osób do 30 roku życia;
- liczba osób powyżej 50 roku życia;
- liczba osób z niepełnosprawnościami;
- liczba kobiet;
- liczba osób długotrwale bezrobotnych.

Wartości podwskaźników nie są możliwe do określenia na etapie planowania, ale będą na bieżąco monitorowane i zostaną wykazane w sprawozdaniu z realizacji RPD/Z na 2020 rok.

Sposób monitorowania: Sprawozdanie o rynku pracy MRPiPS-01.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.

Podmioty realizujące zadanie: Powiatowe urzędy pracy województwa kujawsko-pomorskiego.

Zadanie 1.1.2 Realizacja projektów w ramach Działania 1.1 „Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe” PO WER 2014-2020

Opis zadania: W ramach zadania realizowanych jest 20 projektów pozakonkursowych powiatowych urzędów pracy skierowanych wyłącznie do osób młodych do 29 roku życia w szczególności, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (tzw. młodzież NEET). Wyżej wymienione projekty zakładają wsparcie osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy. W projektach będzie udzielane indywidualne i kompleksowe wsparcie opierające się na co najmniej trzech elementach pomocy, zgodnie z instrumentami i usługami rynku pracy wynikającymi z ustawy *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, z wyłączeniem robót publicznych. Dwa z nich wskazane zostały jako obligatoryjne tj. identyfikacja stopnia oddalenia od rynku pracy i sporządzenie Indywidualnego Planu Działania (IPD) oraz objęcie uczestnika projektu poradnictwem zawodowym lub pośrednictwem pracy. Trzeci i kolejne wskazane zostały jako fakultatywne i wybierane są w zależności od potrzeb i możliwości osób bezrobotnych, którym udzielane jest wsparcie. Fakultatywne elementy pomocy obejmują wsparcie w postaci m.in. szkoleń, staży, przygotowania zawodowego, przyznania jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, prac interwencyjnych, doposażenia stanowiska pracy, studia podyplomowe. W celu zapewnienia wysokiej skuteczności projekty realizowane w ramach Działania 1.1 PO WER muszą zapewniać efektywność zatrudnieniową na poziomie co najmniej 57% (dla osób niewpisujących się do żadnej z poniższych grup), a w przypadku objęcia wsparciem osób w najtrudniejszej sytuacji (osoby z niepełnosprawnościami, osoby długotrwale bezrobotne, osoby z niskimi kwalifikacjami (do poziomu ISCED 3), imigranci, reemigranci) na poziomie co najmniej 42%. Poza koniecznością zapewnienia efektywności zatrudnieniowej w projektach, w przypadku założenia wsparcia w postaci szkoleń, powiatowy urząd pracy powinien wskazać, że ich efektem jest uzyskanie kwalifikacji lub nabycie kompetencji potwierdzonych odpowiednim dokumentem (np. certyfikatem). Ponadto jeżeli projekt zakłada szkolenia zawodowe muszą one odpowiadać bieżącym potrzebom rynku pracy.

Planowane efekty:

- Liczba osób bezrobotnych do 29 r. ż (łącznie z długotrwale bezrobotnymi), które zostaną objęte wsparciem w programie – 4 700, w tym:
 - osoby długotrwale bezrobotne – 1 500;
 - osoby z niepełnosprawnościami – 30;
 - kobiety – 3 000.
- **Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej (jak w opisie zadania).**

Sposób monitorowania: Wnioski o płatność za okres styczeń-grudzień 2020 r.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.

Podmioty realizujące zadanie: Powiatowe urzędy pracy województwa kujawsko-pomorskiego.

Zadanie 1.1.3 Realizacja projektów w ramach Działania 1.2 „Wsparcie osób młodych na regionalnym rynku pracy – projekty konkursowe” PO WER 2014-2020

Opis zadania: W 2020 r. realizowane będą projekty wyłonione w drodze konkursowej skierowane wyłącznie do osób młodych do 29 roku życia w szczególności, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (tzw. młodzież NEET). Wyżej wymienione projekty zakładają wsparcie dla osób biernych zawodowo oraz osób z następujących grup docelowych: imigranci, reemigranci, osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny, tzw. ubodzy pracujący, osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych oraz pracujący w ramach umów cywilnoprawnych. W projektach będzie udzielane indywidualne i kompleksowe wsparcie opierające się na co najmniej trzech elementach pomocy. Dwa z nich wskazane zostały jako obligatoryjne, tj. identyfikacja stopnia oddalenia od rynku pracy i sporządzenie Indywidualnego Planu Działania oraz objęcie uczestnika projektu poradnictwem zawodowym lub pośrednictwem pracy. Trzeci i kolejne wskazane zostały jako fakultatywne i wybierane są w zależności od potrzeb i możliwości osób, którym udzielane jest wsparcie. Fakultatywne elementy pomocy mogą obejmować wsparcie w postaci, m.in. szkoleń, staży, praktyk, subsydiowanego zatrudnienia, przyznania jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej. W celu zapewnienia wysokiej skuteczności projekty realizowane w ramach Działania 1.2 PO WER muszą zapewniać efektywność zatrudnieniową na poziomie co najmniej 57% (dla osób niewpisujących się do żadnej z poniższych grup), a w przypadku objęcia wsparciem osób w najtrudniejszej sytuacji (osoby z niepełnosprawnościami, osoby długotrwale bezrobotne, osoby z niskimi kwalifikacjami (do poziomu ISCED 3), imigranci, reemigranci) na poziomie co najmniej 42%. W przypadku objęcia wsparciem osób pracujących projekty muszą zapewniać efektywność zawodową, co oznacza, że osoby poprawią swoją sytuację na rynku pracy poprzez zmianę na pełne/stabilne zatrudnienie, zmienią pracę na wymagającą wyższych kompetencji, na wyżej wynagradzaną lub otrzymają awans w dotychczasowej pracy. Wskaźnik efektywności zawodowej należy zapewnić na poziomie 27%.

Poza koniecznością zapewnienia efektywności zatrudnieniowej i/lub zawodowej w projektach, w przypadku założenia wsparcia w postaci szkoleń, wnioskodawca powinien wskazać, że ich efektem jest uzyskanie kwalifikacji lub nabycie kompetencji potwierdzonych odpowiednim dokumentem (np. certyfikatem). Ponadto jeżeli projekt zakłada szkolenia zawodowe muszą one odpowiadać bieżącym potrzebom rynku pracy.

Planowane efekty:

- Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie – 1 500
- Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie - 250
- Liczba realizowanych projektów konkursowych - 52
- Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej (jak w opisie zadania)
- **Wskaźnik efektywności zawodowej (jak w opisie zadania).**

Sposób monitorowania: na podstawie raportu z SL2014.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.

Podmioty realizujące zadanie: Podmioty wyłonione w drodze konkursu.

Zadanie 1.1.4 Realizacja projektów powiatowych urzędów pracy w ramach Działania 1.2 „Wsparcie osób młodych na regionalnym rynku pracy – projekty konkursowe” PO WER 2014-2020

Opis zadania: W I kwartale 2020 r. zostanie ogłoszony konkurs dla powiatowych urzędów pracy na realizację projektów skierowanych do osób młodych do 29 roku życia w szczególności, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (tzw. młodzież NEET). Realizacja projektów rozpocznie się w II kwartale 2020 r. Wyżej wymienione projekty zakładają wsparcie osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy. Na podstawie Indywidualnego Planu Działania (IPD) będzie udzielane wsparcie w zakresie pośrednictwa pracy, doradztwa zawodowego, w formie prac interwencyjnych oraz bonów zatrudnieniowych zgodnie z instrumentami i usługami rynku pracy wynikającymi z ustawy o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*. W celu zapewnienia wysokiej skuteczności projekty realizowane w ramach Działania 1.2 PO WER muszą zapewniać efektywność zatrudnieniową na poziomie co najmniej 59,5% (dla osób niewpisujących się do żadnej z poniższych grup), a w przypadku objęcia wsparciem osób w najtrudniejszej sytuacji (osoby z niepełnosprawnościami, osoby długotrwale bezrobotne, osoby z niskimi kwalifikacjami (do poziomu ISCED 3), imigranci, reemigranci) na poziomie co najmniej 44%.

Planowane efekty:

- Liczba osób bezrobotnych do 29 r. ż (łącznie z długotrwale bezrobotnymi), które zostaną objęte wsparciem w programie – 300
- Liczba realizowanych projektów konkursowych - 15
- Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej (jak w opisie zadania).

Sposób monitorowania: na podstawie raportu z SL2014.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.

Podmioty realizujące zadanie: Powiatowe urzędy pracy województwa kujawsko-pomorskiego.

Zadanie 1.1.5 Realizacja projektów w ramach Działania 1.3 „Wsparcie osób młodych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji” PO WER 2014-2020

Opis zadania: w ramach zadania zrealizowany będzie pozakonkursowy projekt Ochotniczych Hufców Pracy w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Projekt "Aktywni górą!" skierowany będzie do uczestników OHP w wieku 15 -20 lat z dwóch grup:

- osoby z kategorii NEET w wieku 15-17 lat, tj. bierne zawodowo, zaniedbujące obowiązki szkolny lub obowiązki nauki, nieuczestniczące w szkoleniu (grupa A - min. 60% uczestników) – młodzież, która w danym roku szkolnym rozpoczyna naukę w OHP (jednocześnie uzupełnia wykształcenie i odbywa przygotowanie zawodowe na podstawie umów o pracę na zasadach dotyczących pracowników młodocianych),
- osoby ubogie pracujące w wieku 17-20 lat (grupa B - maks. 40% uczestników) – młodzież, która w danym roku szkolnym kończy naukę w OHP.

W 2020 r. planowane jest objęcie wsparciem wszystkich uczestników jednostek stacjonarnych OHP, którzy spełnią kryteria naboru do projektu. Plan naboru oraz środki finansowe w projekcie zostaną określone centralnie przez Komendę Główną OHP po wykonaniu rekrutacji młodzieży do jednostek OHP w 2020 r. Projekt będzie realizowany w okresie od lipca 2020 r. do lipca 2023 r.

Planowane efekty:

- Odsetek osób, które uzyskają kwalifikacje lub nabędą kompetencje - 30%

Sposób monitorowania: na podstawie raportu z SL2014

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania: Kujawsko-Pomorska Wojewódzka Komenda OHP.

Podmioty realizujące zadanie: jednostki organizacyjne Kujawsko-Pomorskiej Wojewódzkiej Komendy OHP na terenie województwa kujawsko-pomorskiego.

Zadanie 1.1.6 Realizacja projektów w ramach Działania 8.1 „Podniesienie aktywności zawodowej osób bezrobotnych poprzez działania powiatowych urzędów pracy” RPO WK-P 2014-2020

Opis zadania: W 2020 r. kontynuowana będzie realizacja 20 projektów pozakonkursowych powiatowych urzędów pracy wybranych do dofinansowania w 2018 r w ramach czwartego naboru.

Projekty powiatowych urzędów pracy są skierowane do osób bezrobotnych powyżej 29 roku²⁰ życia, należących w szczególności do:

- osób powyżej 50 roku życia;
- kobiet;
- osób z niepełnosprawnościami;
- osób długotrwale bezrobotnych;
- osób o niskich kwalifikacjach.

W projektach tych udzielane będzie wsparcie dopasowane do indywidualnych potrzeb, zgodnie z instrumentami i usługami rynku pracy wynikającymi z *ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, z wyłączeniem robót publicznych. Dodatkowo szkolenia zawodowe realizowane w projektach będą prowadziły do uzyskania kwalifikacji lub nabycia kompetencji potwierdzonych odpowiednim dokumentem (np. certyfikatem). Uzyskanie kwalifikacji lub kompetencji będzie musiało być każdorazowo weryfikowane poprzez przeprowadzenie odpowiedniego ich sprawdzenia (np. w formie egzaminu). W celu zapewnienia wysokiej skuteczności działań, projekty realizowane w ramach Działania 8.1 muszą zapewniać efektywność zatrudnieniową na poziomie co najmniej 42% w przypadku osób w najtrudniejszej sytuacji, w tym imigranci, reemigranci, osoby w wieku 50 lat i więcej, kobiety, osoby z niepełnosprawnościami, osoby długotrwale bezrobotne, osoby z niskimi kwalifikacjami do poziomu ISCED 3 i 52% dla pozostałych osób nienależących do ww. grup. W IV kwartale 2020 r. planowane jest ogłoszenie piątego naboru w ramach Działania 8.1.

Planowane efekty:

- Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi), które zostaną objęte wsparciem w programie – 4 398, w tym:
 - liczba osób długotrwale bezrobotnych – 623;
 - liczba osób z niepełnosprawnościami - 182;
 - liczba osób w wieku 50 lat i więcej – 1 065;
 - liczba osób o niskich kwalifikacjach – 1 735;
 - liczba kobiet - 2 550;
 - liczba osób bezrobotnych, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej - 631.
- Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej (jak w opisie zadania).

Sposób monitorowania: na podstawie raportu z SL2014.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.

Podmioty realizujące zadanie: Powiatowe urzędy pracy województwa kujawsko-pomorskiego.

²⁰ Osoby powyżej 29 r. ż. rozumiane jako osoby, które ukończyły 30 r. ż. (łącznie z dniem 30-tych urodzin)

Zadanie 1.1.7 Realizacja projektów w ramach Poddziałania 8.2.1 „Wsparcie na rzecz podniesienia poziomu aktywności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia” RPO WK-P 2014-2020

Opis zadania: W 2020 r. realizowanych będzie 17 projektów wybranych do dofinansowania w ramach konkursu ogłoszonego w 2018 r. oraz 1 projekt wybrany do dofinansowania w ramach konkursu ogłoszonego w 2017 r. Ww. projekty skierowane są do osób biernych zawodowo i bezrobotnych powyżej 29 roku życia .

W projektach udzielane będzie indywidualne i kompleksowe wsparcie zdefiniowane w oparciu o opracowane Indywidualne Plany Działania (IPD). W projektach oferowane będzie wsparcie służące pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy (np. pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, warsztaty aktywnego poszukiwania pracy), nabywaniu oraz podnoszeniu kompetencji i kwalifikacji zawodowych (np. szkolenia zawodowe, kursy, studia podyplomowe) oraz zdobyciu doświadczenia zawodowego wymaganego przez pracodawców (np. staże, doposażenie i wyposażenie stanowiska pracy, subsydiowane zatrudnienie). Realizowane w projektach szkolenia będą prowadziły do uzyskania kwalifikacji lub nabycia kompetencji potwierdzonych odpowiednim dokumentem (np. certyfikatem). Uzyskanie kwalifikacji lub kompetencji będzie każdorazowo weryfikowane poprzez przeprowadzenie odpowiedniego ich sprawdzenia (np. w formie egzaminu). Ponadto realizowane w ramach Poddziałania szkolenia muszą odpowiadać bieżącym potrzebom rynku pracy. W celu zapewnienia wysokiej skuteczności działań, projekty wybrane do dofinansowania w ramach konkursu ogłoszonego w 2018 r muszą zakładać efektywność zatrudnieniową dla osób w najtrudniejszej sytuacji, w tym imigranci, reemigranci, osoby w wieku 50 lat i więcej, kobiety, osoby z niepełnosprawnościami, osoby długotrwale bezrobotne, osoby z niskimi kwalifikacjami do poziomu ISCED 3 na poziomie co najmniej 42%, a dla pozostałych osób nienależących do ww. grup na poziomie co najmniej 52%.

Planowane efekty:

- Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie – 134.
- Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi), które zostaną objęte wsparciem w programie – 91, w tym:
 - liczba osób długotrwale bezrobotnych – 11;
- Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej (jak w opisie zadania).

W Poddziałaniu 8.2.1 na bieżąco monitorowany jest wskaźnik dot. osób z niepełnosprawnościami, osób w wieku 50 lat i więcej oraz osób o niskich kwalifikacjach, który zostanie wykazany w sprawozdaniu z realizacji RPD/Z na 2020.

Sposób monitorowania: na podstawie raportu z SL2014.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.

Podmioty realizujące zadanie: Podmioty wyłonione w drodze konkursu.

Zadanie 1.1.8 Realizacja projektów w ramach Poddziałania 8.2.2 „Wsparcie osób pracujących znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy” RPO WK-P 2014-2020

Opis zadania: W 2020 r. realizowane będą 24 projekty wybrane do dofinansowania w ramach konkursu ogłoszonego w 2018 r. Wsparcie w projektach otrzymają osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych, pracujący w ramach umów cywilno-prawnych, ubodzy pracujący – powyżej 29 roku życia. W projektach będzie oferowane wsparcie dostosowane do indywidualnych potrzeb uczestników projektu, w tym pośrednictwo pracy, doradztwo zawodowe, działania ukierunkowane na rozwijanie kompetencji/kwalifikacji zawodowych (szkolenia zawodowe, specjalistyczne kursy, studia podyplomowe) czy pomoc w rozpoczęciu własnej działalności gospodarczej. Realizowane w projektach szkolenia zawodowe, odpowiadające bieżącym potrzebom rynku pracy, będą musiały prowadzić do uzyskania kwalifikacji lub nabycia kompetencji, potwierdzonych odpowiednim dokumentem (np. certyfikatem). Uzyskanie kwalifikacji lub kompetencji będzie musiało być każdorazowo weryfikowane poprzez przeprowadzenie odpowiedniego ich sprawdzenia (np. w formie egzaminu). W celu zapewnienia wysokiej skuteczności działań, projekty muszą zapewnić efektywność zawodową, co oznacza, że osoby poprawią swoją sytuację na rynku pracy poprzez zmianę na pełne/stabilne zatrudnienie, zmienią pracę na wymagającą wyższych kompetencji/umiejętności/ kwalifikacji, na wyżej wynagradzaną lub otrzymają awans w dotychczasowej pracy.

W I kwartale 2020 r. planowane jest ogłoszenie drugiego konkursu w ramach Poddziałania 8.2.2.

Planowane efekty:

- Liczba osób pracujących znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy objętych wsparciem w programie – 835.
- Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie – 250.
- Wskaźnik efektywności zawodowej – 18%.

Sposób monitorowania: na podstawie raportu z SL2014.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.

Podmioty realizujące zadanie: Podmioty wyłonione w drodze konkursu.

Zadanie 1.1.9 Realizacja projektów w ramach Poddziałania 8.4.1 „Wsparcie zatrudnienia osób pełniących funkcje opiekuńcze” RPO WK-P 2014-2020

Opis zadania: W roku 2020 będzie realizowany projekt pt. „Aktywna Mama, aktywny Tata” skierowany do rodziców mających na wychowaniu dzieci do lat 3 pełniących funkcje opiekuńcze uniemożliwiające powrót na rynek pracy. W projekcie udzielane będzie indywidualne i kompleksowe wsparcie zdefiniowane w oparciu o opracowane Indywidualne Plany Działania (IPD). W ramach projektu oferowane będzie wsparcie służące pomocy

w aktywnym poszukiwaniu pracy (np. pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, warsztaty aktywnego poszukiwania pracy), nabywaniu oraz podnoszeniu kompetencji i kwalifikacji zawodowych (np. szkolenia zawodowe, kursy) oraz zdobyciu doświadczenia zawodowego wymaganego przez pracodawców (np. staże). Realizowane w projekcie szkolenia będą prowadziły do uzyskania kwalifikacji lub nabycia kompetencji potwierdzonych odpowiednim dokumentem (np. certyfikatem). Uzyskanie kwalifikacji lub kompetencji będzie każdorazowo weryfikowane poprzez przeprowadzenie odpowiedniego ich sprawdzenia (np. w formie egzaminu). Ponadto realizowane w ramach poddziałania szkolenia muszą odpowiadać bieżącym potrzebom rynku pracy.

Planowane efekty:

- Liczba osób objętych wsparciem aktywizacyjnym w postaci doradztwa zawodowego, pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego;
- Liczba osób objętych wsparciem w postaci szkoleń;
- Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/ wychowaniem dziecka lub utrzymały zatrudnienie, po opuszczeniu programu;
- Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu;
- Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu.

Wartości ww. wskaźników nie są możliwe do określenia na etapie planowania, ze względu na zróżnicowane tempo wdrażania projektów; wskaźniki będą na bieżąco monitorowane i zostaną wykazane w sprawozdaniu z realizacji RPD/Z na 2020 r.

Sposób monitorowania: Na podstawie raportu z SL2014.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Departament Wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu.

Podmioty realizujące zadanie: Regionalny Ośrodek Polityki społecznej w Toruniu – Partner Wiodący, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bydgoszczy, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we Włocławku, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Grudziądzu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu, Powiatowy Urząd Pracy dla Miasta Torunia, Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy, Powiatowy Urząd Pracy we Włocławku, Powiatowy Urząd Pracy w Grudziądzu, Powiatowy Urząd Pracy w Inowrocławiu.

Zadanie 1.1.10 Realizacja projektów w ramach Poddziałania 8.4.2 „Rozwój usług opieki nad dziećmi w wieku do lat 3” RPO WK-P 2014-2020

Opis zadania: W 2020 roku planuje się ogłoszenie konkursu w ramach Poddziałania 8.4.2 „Rozwój usług opieki nad dziećmi w wieku do lat 3” RPO WK-P 2014-2020. W pierwszym kwartale 2020 r. planowane jest ogłoszenie konkursu, w ramach którego wyłonione zostaną projekty w zakresie wsparcia tworzenia i funkcjonowania podmiotów

świadczących usługi opieki nad dziećmi do lat 3. Ponadto, będą realizowane projekty wyłonione do dofinansowania w 2019 r.

W ramach zadania realizowane będą następujące typy projektów:

1. Tworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami w istniejących lub nowo tworzonych instytucjonalnych formach opieki przewidzianych ustawą o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
2. Finansowanie kosztów przeszkolenia zawodowego dziennego opiekuna i niani.
3. Dostosowanie istniejących miejsc opieki na dziećmi do lat 3 do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami w instytucjonalnych formach opieki przewidzianych ustawą o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
4. Działania aktywizacyjne i/lub szkoleniowe wspomagające proces powrotu na rynek pracy (jako uzupełnienie wsparcia wskazanego w pkt. 1-3).

Planowane efekty:

- Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, które funkcjonują po zakończeniu projektu;
- Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu;
- Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu;
- Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3;
- **Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie.**

Wartości ww. wskaźników nie są możliwe do określenia na etapie planowania, ze względu na zróżnicowane tempo wdrażania projektów; wskaźniki będą na bieżąco monitorowane i zostaną wykazane w sprawozdaniu z realizacji RPD/Z za 2020 r.

Sposób monitorowania: Na podstawie raportu z SL2014.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Departament Wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu.

Podmioty realizujące zadanie: Podmioty wyłonione w drodze konkursu.

Zadanie 1.1.11 Realizacja projektów w ramach Poddziałania 8.4.3 „Rozwój usług opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w ramach ZIT” RPO WK-P 2014-2020

Opis zadania: W 2020 roku nie przewiduje się naboru w ramach Poddziałania 8.4.3 „Rozwój usług opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w ramach ZIT”, natomiast będzie kontynuowana realizacja projektów w ramach umów podpisanych w 2017 i 2019 roku.

W ramach zadania realizowane będą następujące typy projektów:

1. Tworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami w istniejących lub nowo tworzonych instytucjonalnych formach opieki przewidzianych ustawą o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3;
2. Sfinansowanie kosztów przeszkolenia zawodowego dziennego opiekuna i niani;
3. Pokrycie kosztów wynagrodzenia opiekuna dziennego zatrudnionego przez gminę w części odpowiadającej kosztom opieki nad dzieckiem skierowanym w ramach projektu,
4. Dostosowanie istniejących miejsc opieki na dziećmi do lat 3 do potrzeb dzieci niepełnosprawnościami w instytucjonalnych formach opieki przewidzianych ustawą o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.

Planowane efekty:

- Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, które funkcjonują po zakończeniu projektu;
- Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3;
- Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka lub utrzymały zatrudnienie, po opuszczeniu programu;
- Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu;
- Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie.

Wartości ww. wskaźników nie są możliwe do określenia na etapie planowania, ze względu na zróżnicowane tempo wdrażania projektów; wskaźniki będą na bieżąco monitorowane i zostaną wykazane w sprawozdaniu z realizacji RPD/Z za 2020 r.

Sposób monitorowania: Na podstawie raportu z SL2014.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Departament Wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu.

Podmioty realizujące zadanie: Podmioty wyłonione w drodze konkursu.

Zadanie 1.1.12 Realizacja projektów w ramach Poddziałania 8.5.2 „Wsparcie outplacementowe” RPO WK-P 2014-2020

Opis zadania: W 2020 r. realizowane będą 3 projekty wybrane do dofinansowania w ramach konkursu ogłoszonego w 2017 r. oraz 11 projektów wybranych do dofinansowania w ramach konkursu ogłoszonego w 2018 r. Ww. projekty skierowane są do osób zwolnionych w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy, osób przewidzianych do zwolnienia lub zagrożonych zwolnieniem, z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz osób odchodzących z rolnictwa, posiadających gospodarstwo rolne o powierzchni powyżej 2 ha przeliczeniowych lub członków ich rodzin ubezpieczonych w KRUS, planujących podjąć zatrudnienie poza rolnictwem. Ponadto w 2020 r. zostanie przeprowadzony proces wyboru projektów do dofinansowania w ramach czwartego konkursu ogłoszonego w 2019 r. W projektach wsparcie udzielane będzie m.in. w postaci doradztwa zawodowego połączonego z przygotowaniem

Indywidualnego Planu Działania (jako obowiązkowy element wsparcia), poradnictwa psychologicznego, pośrednictwa pracy, szkoleń, studiów podyplomowych, staży, subsydiowanego zatrudnienia, dodatku relokacyjnego. Szkolenia realizowane w projektach będą musiały prowadzić do uzyskania kwalifikacji lub nabycia kompetencji potwierdzonych odpowiednim dokumentem (np. certyfikatem). Uzyskanie kwalifikacji lub kompetencji będzie musiało być każdorazowo weryfikowane poprzez przeprowadzenie odpowiedniego ich sprawdzenia (np. w formie egzaminu). Dodatkowo realizowane szkolenia będą musiały odpowiadać bieżącym potrzebom rynku pracy. Ponadto oferowane będzie bezzwrotne wsparcie finansowe dla osób planujących rozpocząć działalność gospodarczą połączone ze wsparciem pomostowym. W celu zapewnienia wysokiej skuteczności działań, projekty w ramach Poddziałania 8.5.2 muszą zakładać efektywność zatrudnieniową, co oznacza, że osoby podejmą pracę lub będą kontynuowały zatrudnienie w dotychczasowym lub nowym miejscu pracy objętych działaniami i programami typu outplacement.

Planowane efekty:

- Liczba pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w programie – 456.
- Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie – 302.
- Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej – 50%.

Sposób monitorowania: Na podstawie raportu z SL2014.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.

Podmioty realizujące zadanie: Podmioty wyłonione w drodze konkursu.

Zadanie 1.1.13 Realizacja projektów w ramach Poddziałania 8.6.1 „Wsparcie na rzecz wydłużenia aktywności zawodowej mieszkańców” RPO WK-P 2014-2020

Opis zadania: W drugim kwartale 2020 roku planuje się ogłoszenie konkursu w ramach Poddziałania 8.6.1 „Wsparcie na rzecz wydłużenia aktywności zawodowej mieszkańców”, w ramach którego wyłonione zostaną projekty w zakresie eliminowania zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy. Jednocześnie, będą realizowane projekty wyłonione w naborze w 2019 r.

W ramach zadania realizowane będą następujące typy projektów:

1. Programy przekwalifikowania, szkolenia i doradztwo ukierunkowane na nabycie nowych lub zmianę kwalifikacji zawodowych dla osób narażonych na pogorszenie się zdrowia w związku ze specyfiką wykonywanej pracy lub długotrwale pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie, w tym pracujących w warunkach szkodliwych, ukierunkowane na kontynuowanie pracy na stanowiskach o mniejszym obciążeniu dla zdrowia;

2. Programy przekwalifikowania, szkolenia i doradztwo ukierunkowane na nabycie nowych lub zmianę kwalifikacji zawodowych dla osób, w szczególności powyżej 50 roku życia, wyłączonych z rynku pracy z uwagi na stan zdrowia, ukierunkowane na znalezienie/podjęcie nowej pracy na stanowiskach o mniejszym obciążeniu dla zdrowia;
3. Działania ukierunkowane na poprawę ergonomii pracy, środowiska pracy;
4. Wdrażanie w zakładach pracy programów przyczyniających się do minimalizowania negatywnych czynników narażających pracowników na utratę zdrowia;
5. Działania ukierunkowane na wdrożenie rozwiązań organizacyjnych przyczyniających się do eliminowania zidentyfikowanych czynników wpływających negatywnie na zdrowie pracowników;
6. Finansowanie dodatkowych pakietów badań podczas badań okresowych wykraczających poza minimalny zakres badań okresowych.

Planowane efekty:

- Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie;
- Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie;
- Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie;

Wartości ww. wskaźników nie są możliwe do określenia na etapie planowania, ze względu na zróżnicowane tempo wdrażania projektów; wskaźniki będą na bieżąco monitorowane i zostaną wykazane w sprawozdaniu z realizacji RPD/Z za 2020 r.

Sposób monitorowania: Na podstawie raportu z SL2014.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Departament Wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu.

Podmioty realizujące zadanie: Podmioty wyłonione w drodze konkursu.

Cel szczegółowy 1.2: Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych

Zadanie 1.2.1 Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania Zakładów Aktywności Zawodowej

Opis zadania: W 2020 r. Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego będzie kontynuował realizację zadań w oparciu o wojewódzki program na rzecz wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością, przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz zwiększenia ich aktywności zawodowej pod nazwą „Równe szanse. Program działania na rzecz osób niepełnosprawnych do 2020 r.” Do zadań Samorządu Województwa, zgodnie z art. 35 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1172, z późn. zm.) należy dofinansowanie kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej. Zakład aktywności zawodowej jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo jednostką tworzoną w celu przygotowania do zatrudnienia z regionu osób z niepełnosprawnością zaliczanych do znacznego i umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

Celem tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej jest szeroko pojęta aktywizacja osób niepełnosprawnych, od nauczania poruszania się po rynku pracy, po zwiększenie ich kompetencji zawodowych dzięki udziałowi w różnych szkoleniach, kursach zawodowych czy przyuczenia do zawodu.

W 2020 roku, w województwie kujawsko-pomorskim nadal funkcjonować będzie 9 Zakładów Aktywności Zawodowej (ZAZ) w miejscowościach: Białe Błota (organizator – gmina Białe Błota), Drzonowo (organizator - gmina Lisewo), Przyjezierze (organizator - gmina Strzelno), Bydgoszcz (organizator - miasto Bydgoszcz), Brodnica (organizator - powiat brodnicki), Radziejów (organizator - powiat radziejowski), Tuchola (organizator - powiat tucholski), Wąbrzeźno (organizator - Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski), Włocławek (organizator - gmina miasto Włocławek).

Planowane efekty:

- Liczba osób zatrudnionych w 2020 roku w zakładach aktywności zawodowej (utrzymanie zatrudnienia z roku poprzedniego na poziomie) – 524 osób, w tym:
 - liczba osób z niepełnosprawnością – 398 osób
- Liczba osób z niepełnosprawnością, które wyjdą na otwarty bądź chroniony rynek pracy – 5 osób

Sposób monitorowania: Sprawozdania kwartalne i roczne.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Departament Spraw Społecznych, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu.

Podmioty realizujące zadanie: Zakłady aktywności zawodowej województwa kujawsko-pomorskiego.

Zadanie 1.2.2 Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych ze środków PFRON realizowana przez powiatowe urzędy pracy

Opis zadania: W ramach zadania realizowane będą działania powiatowych urzędów pracy związane z aktywizacją osób z niepełnosprawnościami, bezrobotnych i poszukujących pracy, pozostających bez zatrudnienia, które służą doprowadzeniu do podjęcia pracy. Realizacja ww. działań realizowana będzie w oparciu o środki PFRON otrzymane przez powiaty na podstawie algorytmu i podzielone na zadania przez Rady Powiatu/Miasta na finansowanie zadań określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 roku z późn. zm. o rehabilitacji (...). W ramach powyższego realizowane mogą być następujące zadania wynikające z poszczególnych paragrafów ustawy.

Art. 11. ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku z późn. zm. o rehabilitacji (....)

Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy jako poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu może korzystać z następujących usług lub instrumentów określonych w ustawie o promocji:

1. szkoleń;
2. stażu;
3. prac interwencyjnych;
4. przygotowania zawodowego dorosłych;
5. badań lekarskich lub psychologicznych, o których mowa w art. 2 ust. 3 ustawy o promocji;
6. zwrotu kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 1, 2 i 4 ustawy o promocji;
7. finansowania kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 3 ustawy o promocji;
8. studiów podyplomowych;
9. szkoleń na podstawie trójstronnych umów szkoleniowych zawieranych pomiędzy starostą, pracodawcą i instytucją szkoleniową;
10. bonu na zasiedlenie;
11. bonu szkoleniowego;
12. bonu stażowego.

Planowane efekty:

- Liczba osób niepełnosprawnych, które zostaną objęte wsparciem – 100 osób.

Sposób monitorowania: Sprawozdanie rzeczowo-finansowe samorządów powiatowych z realizacji zadań z zakresu rehabilitacji i zatrudnienia osób niepełnosprawnych finansowanych ze środków PFRON.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Oddział Kujawsko-Pomorski.

Podmioty realizujące zadanie: Powiatowe urzędy pracy województwa kujawsko-pomorskiego.

Art. 12a. ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku z późn. zm. o rehabilitacji (....)

Jednorazowa pomoc na podjęcie działalności gospodarczej.

Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu, może otrzymać ze środków Funduszu jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej – do wysokości 15-krotnego przeciętnego wynagrodzenia. Osoba niepełnosprawna zobowiązana jest do prowadzenia działalności gospodarczej minimum przez 24 miesiące.

Planowane efekty:

- Liczba osób niepełnosprawnych, które zostaną objęte wsparciem – 30 osób.

Sposób monitorowania: Sprawozdanie rzeczowo-finansowe samorządów powiatowych z realizacji zadań z zakresu rehabilitacji i zatrudnienia osób niepełnosprawnych finansowanych ze środków PFRON.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Oddział Kujawsko-Pomorski.

Podmioty realizujące zadanie: Powiatowe urzędy pracy województwa kujawsko-pomorskiego.

Art. 26. ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku z późn. zm. o rehabilitacji (....)

Zwrot dodatkowych kosztów dla osoby zatrudniającej osobę niepełnosprawną.

Zadanie kierowane do pracodawcy, który przez okres co najmniej 36 miesięcy zatrudni osoby niepełnosprawne spełniające określone w ustawie warunki. Na podstawie złożonego wniosku może on otrzymać, ze środków PFRON zwrot kosztów:

1. adaptacji pomieszczeń zakładu pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych, w szczególności poniesionych w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla tych osób, stosownie do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności;
2. adaptacji lub nabycia urządzeń ułatwiających osobie niepełnosprawnej wykonywanie pracy lub funkcjonowanie w zakładzie pracy;
3. zakupu i autoryzacji oprogramowania na użytek pracowników niepełnosprawnych oraz urządzeń technologii wspomagających lub przystosowanych do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności;
4. rozpoznania przez służby medycyny pracy potrzeb, o których mowa w pkt 1-3.

Sposób monitorowania: Sprawozdanie rzeczowo-finansowe samorządów powiatowych z realizacji zadań z zakresu rehabilitacji i zatrudnienia osób niepełnosprawnych finansowanych ze środków PFRON.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Oddział Kujawsko-Pomorski.

Podmioty realizujące zadanie: Powiatowe urzędy pracy województwa kujawsko-pomorskiego.

Art. 26d. ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku z późn. zm. o rehabilitacji (....)

Zwrot kosztów zatrudnienia lub szkolenia pracowników niepełnosprawnych.

Zadanie skierowane do pracodawcy, który zatrudni pracownika niepełnosprawnego, wymagającego wsparcia podczas wykonywania pracy i w związku z tym może otrzymać ze środków PFRON zwrot:

1. miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy,
2. kosztów szkolenia tych pracowników w zakresie czynności ułatwiających komunikowanie się z otoczeniem, a także czynności niemożliwych lub trudnych do samodzielnego wykonania przez pracownika niepełnosprawnego na stanowisku pracy.

Planowane efekty:

- Liczba osób przeszkolonych w celu pomocy niepełnosprawnym pracownikom – 2 osoby.
- Liczba pracowników „asystentów” pomagających osobom niepełnosprawnym w pracy – 5 osób.

Sposób monitorowania: Sprawozdanie rzeczowo-finansowe samorządów powiatowych z realizacji zadań z zakresu rehabilitacji i zatrudnienia osób niepełnosprawnych finansowanych ze środków PFRON.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Oddział Kujawsko-Pomorski.

Podmioty realizujące zadanie: Powiatowe urzędy pracy województwa kujawsko-pomorskiego.

Art. 26e. ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku z późn. zm. o rehabilitacji (....)

Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy.

Zadanie skierowane jest do pracodawcy, który przez okres co najmniej 36 miesięcy zatrudni osobę niepełnosprawną zarejestrowaną w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotną albo poszukującą pracy niepozostającą w zatrudnieniu. Koszty wyposażenia refunduje starosta na warunkach i w wysokości określonej w umowie zawartej z pracodawcą, maksymalnie do wysokości 15-krotnego przeciętnego wynagrodzenia. Warunkiem zwrotu jest zawarcie umowy, poniesienie kosztów na tworzone miejsce pracy oraz uzyskanie pozytywnej opinii PIP.

Planowane efekty:

- Liczba utworzonych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych – 60.

Sposób monitorowania: Sprawozdanie rzeczowo-finansowe samorządów powiatowych z realizacji zadań z zakresu rehabilitacji i zatrudnienia osób niepełnosprawnych finansowanych ze środków PFRON.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Oddział Kujawsko-Pomorski.

Podmioty realizujące zadanie: Powiatowe urzędy pracy województwa kujawsko-pomorskiego.

Zadanie 1.2.3 Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych finansowana ze środków PFRON i budżetu Państwa realizowana przez PFRON.

Opis zadania: W ramach zadania realizowane będą działania PFRON związane z aktywizacją osób z niepełnosprawnościami. Realizacja ww. działań opierać się będzie na środkach PFRON oraz otrzymanych z budżetu państwa. Zadanie przewiduje dofinansowanie do wynagrodzeń zatrudnionych niepełnosprawnych pracowników oraz refundację składek na ubezpieczenie społeczne osób niepełnosprawnych prowadzących działalność gospodarczą lub niepełnosprawnych rolników, a także refundację składek rolnikowi zobowiązanemu do opłacania składek za niepełnosprawnych domowników.

Poniżej przedstawia się opis poszczególnych zadań wynikających z określonych paragrafów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji (...).

Art. 25a. Refundacja składek na ubezpieczenia społeczne

Fundusz refunduje:

1. osobie niepełnosprawnej wykonującej działalność gospodarczą obowiązkowe składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe do wysokości odpowiadającej wysokości składki, której podstawą wymiaru jest kwota określona w art. 18 ust. 8 oraz w art. 18a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.), z zastrzeżeniem ust. 1a;
2. niepełnosprawnemu rolnikowi lub rolnikowi zobowiązanemu do opłacania składek za niepełnosprawnego domownika, składki na ubezpieczenia społeczne rolników - wypadkowe, chorobowe, macierzyńskie oraz emerytalno-rentowe

- pod warunkiem opłacenia tych składek w całości przed dniem złożenia wniosku.

Planowane efekty:

- Liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielona zostanie pomoc – 2 500 osób.

Sposób monitorowania: Sprawozdanie z systemu SODiR.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Oddział Kujawsko-Pomorski.

Podmioty realizujące zadanie: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Art. 26a. Dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego

Pracodawcy przysługuje ze środków Funduszu miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego, o ile pracownik ten został ujęty w ewidencji zatrudnionych osób niepełnosprawnych. Dofinansowanie przysługuje na podstawie złożonych do PFRON wniosków. Wysokość dofinansowania uzależniona jest od stopnia niepełnosprawności i rodzaju schorzeń, stanowi kwotę ryczałtu określoną w ustawie. Miesięczne dofinansowanie przysługuje pracodawcy zatrudniającemu do 25 osób w przeliczeniu na pełen etat lub zatrudniającemu co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy i osiągającemu wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości co najmniej 6%.

Planowane efekty:

- Liczba osób niepełnosprawnych, na które udzielone zostanie pracodawcom dofinansowanie – 20 000 osób.

Sposób monitorowania: Sprawozdanie z systemu SODiR.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Oddział Kujawsko-Pomorski.

Podmioty realizujące zadanie: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Art. 32. Dofinansowania i zwrot kosztów dla pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej

Pracodawca prowadzący zakład pracy chronionej może, na wniosek, otrzymać ze środków Funduszu:

1. dofinansowanie w wysokości do 50% oprocentowania zaciągniętych kredytów bankowych pod warunkiem wykorzystania tych kredytów na cele związane z rehabilitacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych;
2. zwrot kosztów:
 - a) budowy lub przebudowy związanej z modernizacją obiektów i pomieszczeń zakładu;
 - b) transportowych;
 - c) administracyjnych.

Zwrot kosztów, o których mowa powyżej dotyczy wyłącznie dodatkowych kosztów pracodawcy wynikających z zatrudnienia osób niepełnosprawnych i może być przyznany pracodawcy prowadzącemu zakład pracy chronionej, u którego wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosi co najmniej 50%.

Planowane efekty:

- Liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych w zakładach pracy chronionej, które skorzystają z pomocy – 141.

Sposób monitorowania: Dane z Oddziału Kujawsko-Pomorskiego PFRON

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Oddział Kujawsko-Pomorski.

Podmioty realizujące zadanie: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Zadanie 1.2.4 Organizowanie i prowadzenie zintegrowanych działań na rzecz włączenia osób niepełnosprawnych w rynek pracy – PFRON

Opis zadania: PFRON realizuje zadania i programy zmierzające do zwiększenia aktywności osób niepełnosprawnych. Należą do nich:

Zadania realizowane na podstawie art. 36. Zlecanie zadań fundacjom i organizacjom pozarządowym

Zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych w formie wsparcia na podstawie art. 36 ustawy z dnia 27 sierpnia 1977 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Rodzaje zadań wskazane są w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 lutego 2008 r. w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zlecanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym i muszą być zgłaszane do PFRON w formie projektów w ramach konkursów ogłaszanych przez PFRON. Cele tych projektów muszą zawierać się w jednym ze wskazanych poniżej kierunku pomocy:

1. kierunek pomocy 1: wejście osób niepełnosprawnych na rynek pracy;
2. kierunek pomocy 2: zwiększenie samodzielności osób niepełnosprawnych;
3. kierunek pomocy 3: wzrost aktywności osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia;
4. kierunek pomocy 4: zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do informacji,
5. kierunek pomocy 5: poprawa jakości funkcjonowania otoczenia osób niepełnosprawnych;
6. kierunek pomocy 6: upowszechnianie pozytywnych postaw społecznych wobec osób niepełnosprawnych i wiedzy dotyczącej niepełnosprawności.

Planowane efekty:

kierunek pomocy 1:

- liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem – 12 osób;

kierunek pomocy 2:

- liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem – 4 600 osób;

kierunek pomocy 4:

- liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem – 2 900 osób

kierunek pomocy 4:

- liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem – 1 230 osób.

kierunek pomocy 4:

- liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem – 90 osób

Sposób monitorowania: Dane z Oddziału Kujawsko-Pomorskiego PFRON

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Oddział Kujawsko-Pomorski.

Podmioty realizujące zadanie: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Program „DOSTĘPNOŚĆ PLUS” w ramach którego funkcjonują:

Program Aktywny Samorząd

Realizatorem programu są samorządy powiatowe. Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Cele szczegółowe programu:

1. przygotowanie beneficjentów programu z zaburzeniami ruchu i percepcji wzrokowej do pełnienia różnych ról społecznych poprzez umożliwienie im włączenia się do tworzącego się społeczeństwa informacyjnego;
2. przygotowanie beneficjentów programu do aktywizacji społecznej, zawodowej lub wsparcie w utrzymaniu zatrudnienia poprzez likwidację lub ograniczenie barier w poruszaniu się oraz barier transportowych - pomoc w uzyskaniu prawa jazdy oraz pomoc w zakupie protezy, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne;
3. umożliwianie beneficjentom programu aktywizacji zawodowej poprzez zastosowanie elementów wspierających ich zatrudnienie - **pomoc w utrzymaniu sprawności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej;**
4. poprawa szans beneficjentów programu na rywalizację o zatrudnienie na otwartym rynku pracy poprzez podwyższanie kwalifikacji - dofinansowanie do kosztów kształcenia na poziomie wyższym.

Planowane efekty:

- liczba osób, którym udzielone zostanie dofinansowanie do zakupu protez – 40 osób;
- liczba osób, którym udzielone zostanie dofinansowanie do kosztów kształcenia – 900 osób;
- liczba osób, którym udzielona zostanie pomoc w utrzymaniu sprawności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej – 70 osób.

Sposób monitorowania: Dane z Oddziału Kujawsko-Pomorskiego PFRON

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Oddział Kujawsko-Pomorski.

Podmioty realizujące zadanie: Samorządy Powiatowe - Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie i Miejskie Ośrodki Pomocy Rodzinie, Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Absolwent - program aktywizujący osoby niepełnosprawne posiadające wyższe wykształcenie poprzez kompleksowe i indywidualne wsparcie w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych, uzyskaniu doświadczenia zawodowego oraz uprawnień zawodowych,

Planowane efekty:

- liczba nowostworzonych stanowisk pracy, którym udzielone zostanie dofinansowanie – 20.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Oddział Kujawsko-Pomorski.

Podmioty realizujące zadanie: uczelnie wyższe - UMK w Toruniu.

Program stabilne zatrudnienie – program zakłada wzrost zatrudnienia osób niepełnosprawnych w administracji publicznej oraz w jednostkach samorządu wszystkich szczebli.

Planowane efekty:

- liczba osób, którym udzielone zostanie dofinansowanie - 2.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Oddział Kujawsko-Pomorski.

Podmioty realizujące zadanie: Jednostki Samorządu Terytorialnego.

Program kompleksowego wsparcia dla rodzin „ZA ŻYCIEM” w skład którego wchodzi m.in.: „Zajęcia klubowe w WTZ” jest rozwiązaniem, które sprzyja aktywnemu wspomaganie uczestników warsztatów terapii zajęciowej, którzy weszli na rynek pracy oraz osób niepełnosprawnych przed rozpoczęciem procesu rehabilitacji w WTZ. W ramach programu warsztat terapii zajęciowej zainteresowany prowadzeniem zajęć klubowych może ubiegać się o ich dofinansowanie.

Planowane efekty: utrzymanie samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym osób niepełnosprawnych, byłych i oczekujących uczestników warsztatów terapii zajęciowej.

Sposób monitorowania: do zadań samorządu powiatowego należy monitorowanie prawidłowości wykorzystania przekazanych środków PFRON, składanie do Oddziału PFRON zbiorczego sprawozdania o zakresie i sposobie wykorzystania środków przekazanych na realizację programu.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Oddziały PFRON, samorządy powiatowe.

Podmioty realizujące zadanie: pomoc finansowa w ramach programu udzielana jest adresatom programu ze środków PFRON przez samorządy powiatowe, które przystąpią do realizacji programu.

Program Rehabilitacja 25+ adresowany jest do podmiotów prowadzących Ośrodki Rehabilitacyjno-Edukacyjno- Wychowawczy i Ośrodki Rewalidacyjno-Wychowawczy. Adresat programu będący samorządem powiatowym, może wyznaczyć do realizacji programu właściwą jednostkę organizacyjną.

Beneficjenci programu – niezatrudnione osoby z niepełnosprawnością będące absolwentami OREW bądź ORW w wieku powyżej 25 roku życia, bądź absolwentami SPdP w wieku powyżej 24 roku życia, z niepełnosprawnością intelektualną (w tym sprzężoną z innymi niepełnosprawnościami), które nie są objęte rehabilitacją społeczną w placówkach dziennej aktywności (np. środowiskowych domach samopomocy czy warsztatach terapii zajęciowej), otrzymają możliwość skorzystania ze wsparcia obejmującego całodienne usługi opiekuńcze, aktywizację w sferze fizycznej, intelektualnej i społecznej oraz zawodowej. Każdy beneficjent programu powinien mieć zapewnione minimum 100 godzin wsparcia w miesiącu.

W uzasadnionych przypadkach, o ile spełnione są pozostałe warunki dopuszcza się możliwość udziału w programie osób niepełnosprawnych, będących absolwentami OREW bądź ORW w wieku powyżej 24 roku życia, a także osób niepełnosprawnych, będących absolwentami SPdP w wieku powyżej 23 roku życia. Decyzję w tej sprawie podejmuje adresat programu.

Beneficjent programu będzie mógł korzystać ze wsparcia dofinansowanego ze środków programu maksymalnie przez dwa lata szkolne, nie dłużej jednak niż do dnia 31 sierpnia 2020 roku.

Planowane efekty:

Zapewnienie absolwentom ciągłości oddziaływań terapeutycznych w zakresie utrzymania samodzielności i niezależności w życiu społecznym, a także w zakresie dotyczącym ich aktywności zawodowej. Kompleksowe wsparcie osób niepełnosprawnych- adresatów programu.

Sposób monitorowania: Sprawozdanie z Oddziału Kujawsko-Pomorskiego PFRON w Toruniu.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Oddział Kujawsko-Pomorski.

Podmioty realizujące zadanie: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Oddziały PFRON.

Cel szczegółowy 1.3: Poprawa dostępu do zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Zadanie 1.3.1 Realizacja projektów na rzecz aktywnej integracji w ramach Poddziałania 9.1.1 „Aktywne włączenie społeczne w ramach ZIT” RPO WK-P 2014-2020

Opis zadania: W 2020 roku nie przewiduje się ogłoszenia naboru w ramach Poddziałania 9.1.1 „Aktywne włączenie społeczne w ramach ZIT ” RPO WK-P 2014-2020, natomiast kontynuowana będzie realizacja projektów wyłonionych do dofinansowania w 2018 i 2019 r. Aktualnie trwa II tura naboru ogłoszonego w 2019 r.

W ramach zadania realizowane będą następujące typy projektów:

1. Zindywidualizowane i kompleksowe działania umożliwiające aktywne włączenie społeczne a także powrót na rynek pracy realizowane w oparciu o:

- a) Program Aktywizacja i Integracja i/lub,
- b) Kontrakt socjalny lub jego odmiany i/lub,
- c) Program Aktywności Lokalnej i/lub,
- d) inne metody, modele, narzędzia pracy socjalnej o charakterze indywidualnym, rodzinnym, środowiskowym; z obligatoryjnym wykorzystaniem instrumentów aktywizacji społecznej i/lub zawodowej i/lub edukacyjnej;

2. Zindywidualizowane i kompleksowe działania umożliwiające aktywne włączenie społeczne a także powrót na rynek pracy realizowane poprzez:

- a) programy reintegracji zawodowej i społecznej realizowane przez podmioty, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- b) programy na rzecz wsparcia zatrudnienia i rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami (w tym w ramach WTZ i ZAZ).

Planowane efekty:

- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu;
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu;
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek);
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie;
- Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie;

Wartości ww. wskaźników nie są możliwe do określenia na etapie planowania, ze względu na zróżnicowane tempo wdrażania projektów; wskaźniki będą na bieżąco monitorowane i zostaną wykazane w sprawozdaniu z realizacji RPD/Z za 2020 r.

Sposób monitorowania: na podstawie raportu z SL2014.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Departament Wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu.

Podmioty realizujące zadanie: Podmioty wyłonione w drodze konkursu.

Zadanie 1.3.2 Realizacja projektów na rzecz aktywnej integracji w ramach Poddziałania 9.2.1 „Aktywne włączenie społeczne” RPO WK-P 2014-2020

Opis zadania: W 2020 r. planuje się ogłoszenie dwóch konkursów w ramach Poddziałania 9.2.1 „Aktywne włączenie społeczne” RPO WK-P 2014-2020. Ogłoszenie konkursu dedykowanego dużym projektom (o wartości dofinansowania przekraczającej 100 000 €) planowane jest w drugim kwartale 2020 r. W trzecim kwartale planowany jest kolejny konkurs w ramach Poddziałania 9.2.1 „Aktywne włączenie społeczne” RPO WK-P 2014-2020 dedykowany małym projektom (o wartości dofinansowania nie przekraczającej 100 000 €). W ramach przedmiotowego konkursu, wyłonione zostaną projekty na rzecz aktywnej integracji. Aktualnie trwa nabór ogłoszony w 2019 r. Ponadto kontynuowana będzie realizacja projektów wyłonionych do dofinansowania w latach 2017-2019.

W ramach zadania realizowane będą następujące typy projektów:

1. Zindywidualizowane i kompleksowe działania umożliwiające aktywne włączenie społeczne, a także powrót na rynek pracy realizowane w oparciu o:
 - a) Program Aktywizacja i Integracja i/lub;
 - b) Kontrakt socjalny lub jego odmiany i/lub;
 - c) Program Aktywności Lokalnej i/lub;
 - d) Inne metody, modele, narzędzia pracy socjalnej o charakterze indywidualnym, rodzinnym, środowiskowym, z obligatoryjnym wykorzystaniem instrumentów aktywizacji społecznej i/lub zawodowej i/lub edukacyjnej.
2. Zindywidualizowane i kompleksowe działania umożliwiające aktywne włączenie społeczne, a także powrót na rynek pracy realizowane poprzez:
 - a) programy reintegracji zawodowej i społecznej realizowane przez podmioty, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
 - b) programy na rzecz wsparcia zatrudnienia i rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami (w tym w ramach WTZ i ZAZ).

Planowane efekty:

- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu;

- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu;
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek);
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie;
- Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie.

Wartości ww. wskaźników nie są możliwe do określenia na etapie planowania, ze względu na zróżnicowane tempo wdrażania projektów; wskaźniki będą na bieżąco monitorowane i zostaną wykazane w sprawozdaniu z realizacji RPD/Z za 2020 r.

Sposób monitorowania: Na podstawie raportu z SL2014.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Departament Wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu.

Podmioty realizujące zadanie: Podmioty wyłonione w drodze konkursu.

Zadanie 1.3.3 Realizacja projektów na rzecz aktywnej integracji w ramach Poddziałania 9.2.2 „Aktywne włączenie społeczne młodzieży objętej sądowym środkiem wychowawczym lub poprawczym”

Opis zadania: W drugim kwartale 2020 r. planuje się ogłoszenie konkursu w ramach Poddziałania 9.2.2 „Aktywne włączenie społeczne młodzieży objętej sądowym środkiem wychowawczym lub poprawczym”. Ponadto, kontynuowana będzie realizacja 2 projektów wyłonionych do dofinansowania w 2018 r.: Trampolina 2 (01.09.2018 r. - 31.08.2020 r.) oraz Wykluczenie-nie ma MOWy! (01.09.2018 r. - 31.08.2021 r.).

W ramach zadania realizowane są następujące typy projektów:

Zindywidualizowane i kompleksowe działania na rzecz poprawy szans na zatrudnienie oraz zdolności funkcjonowania w społeczeństwie młodzieży, wobec której zastosowano sądowy środek wychowawczy lub poprawczy obejmujące:

- a) działania służące wzmocnieniu kompetencji społecznych młodzieży objętej sądowym środkiem wychowawczym lub poprawczym,
- b) działania resocjalizacyjne, terapeutyczne i wychowawcze dla młodzieży objętej sądowym środkiem wychowawczym lub poprawczym,
- c) działania wspomagające efektywność procesu resocjalizacji poprzez doradztwo edukacyjno-zawodowe oraz wsparcie służące uzupełnieniu kompetencji i kwalifikacji zawodowych młodzieży objętej sądowym środkiem wychowawczym lub poprawczym nie kwalifikującej się do wsparcia w ramach projektów Ochotniczych Hufców Pracy w PI 8ii PO WER.

Planowane efekty:

- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu;

- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu;
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek);
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie.
- Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie.

Wartości ww. wskaźników nie są możliwe do określenia na etapie planowania, ze względu na zróżnicowane tempo wdrażania projektów; wskaźniki będą na bieżąco monitorowane i zostaną wykazane w sprawozdaniu z realizacji RPD/Z za 2020 r.

Sposób monitorowania: Na podstawie raportu z SL2014.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Departament Wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu.

Podmioty realizujące zadanie: Podmioty wyłonione w drodze konkursu.

Zadanie 1.3.4 Realizacja projektów z zakresu tworzenia nowych przedsiębiorstw społecznych oraz rozwoju i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej w ramach Poddziałania 9.4.1 „Rozwój podmiotów sektora ekonomii społecznej” RPO WK-P 2014-2020

Opis zadania: W 2020 nie przewiduje się naboru w ramach Poddziałania 9.4.1 „Rozwój podmiotów sektora ekonomii społecznej”, natomiast kontynuowana będzie realizacja projektów wyłonionych do dofinansowania w 2018 r.

W ramach zadania realizowane są następujące typy projektów:

Wspieranie przedsiębiorczości społecznej oraz ekonomii społecznej zapewniające w ramach projektu w sposób komplementarny i łączny:

- a) Wsparcie służące tworzeniu nowych przedsiębiorstw społecznych obejmujące:
 - działania z zakresu animacji i inkubacji;
 - wsparcie w zakresie szkoleń (w tym szkoleń zawodowych niezbędnych do pracy w przedsiębiorstwie społecznym), doradztwa oraz innych form służących nabyciu wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i/lub prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej w postaci przedsiębiorstwa społecznego w szczególności związanych ze sferą ekonomiczną;
 - bezzwrotne wsparcie finansowe (dotacje) na tworzenie nowych miejsc pracy poprzez utworzenie przedsiębiorstwa społecznego;
 - wsparcie pomostowe w formie finansowej, wsparcie pomostowe w formie zindywidualizowanych usług w szczególności ukierunkowanych na wzmocnienie kompetencji biznesowych.

- b) Wsparcie rozwoju i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej poprzez:
- działania ukierunkowane na podnoszenie umiejętności społecznych i kompetencji zawodowych, doświadczenia zawodowego pracowników oraz wolontariuszy PES w szczególności związanych ze sferą ekonomiczną;
 - działania służące nabyciu lub podniesieniu wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia, prowadzenia i rozwijania przedsiębiorstwa społecznego, w szczególności związanych ze sferą ekonomiczną;
 - działania ukierunkowane na rozwój specjalistycznych usług dla podmiotów ekonomii społecznej, w szczególności usług o charakterze biznesowym;
- c) Wsparcie finansowe i merytoryczne (dotacje i wsparcie pomostowe) na tworzenie nowych miejsc pracy:
- w istniejących podmiotach ekonomii społecznej wyłącznie pod warunkiem przekształcenia tych podmiotów w przedsiębiorstwo społeczne;
 - w istniejących przedsiębiorstwach społecznych.

Planowane efekty:

- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek);
- Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych;
- Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem;
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie.

Wartości ww. wskaźników nie są możliwe do określenia na etapie planowania, ze względu na zróżnicowane tempo wdrażania projektów; wskaźniki będą na bieżąco monitorowane i zostaną wykazane w sprawozdaniu z realizacji RPD/Z za 2020 r.

Sposób monitorowania: na podstawie raportu z SL2014.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Departament Wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu.

Podmioty realizujące zadanie: Podmioty wyłonione w drodze konkursu.

Cel szczegółowy 1.4: Wsparcie samozatrudnienia

Zadanie 1.4.1 Projekt „Pożyczki dla przedsiębiorczych” w ramach Działania 6.2 „Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia” PO KL 2007-2013

Opis zadania: W ramach zadania realizowany jest projekt (wyłoniony do dofinansowania w 2012 r., którego realizacja zakończyła się w grudniu 2015 r.) w okresie jego monitorowania. Zgodnie z założeniami projektów dot. instrumentów zwrotnych w ramach PO KL, po okresie realizacji projektu, działania projektowe kontynuowane są w ramach tzw. okresu monitorowania, który trwa przez pięć kolejnych lat tj. do końca roku 2020. W ramach ww. okresu osoby zamierzające rozpocząć działalność gospodarczą (zarówno osoby bezrobotne, nieaktywne zawodowo, jak i pracujące) mogą skorzystać z pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej do wysokości 50 tys. zł na osobę (preferencyjne oprocentowanie na poziomie 0,5% w skali roku, okres spłaty pożyczki wraz z odsetkami nie może przekraczać 60 miesięcy od momentu podpisania umowy, możliwe jest udzielenie maksymalnie 6 miesięcznej karencji w spłacie rat kapitałowych).

Planowane efekty:

- Liczba osób, które w 2020 r. skorzystają z pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej – 100.

Sposób monitorowania: Na podstawie sprawozdania.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.

Podmioty realizujące zadanie: Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o.

Zadanie 1.4.2 Rozwój przedsiębiorczości przez podejmowanie lub rozwijanie działalności gospodarczej w ramach Poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” PROW 2014-2020

Opis zadania: Zadanie realizowane będzie w ramach wspieranej ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich inicjatywy LEADER, będącej częścią rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS). Celem priorytetowym działania jest wspieranie włączenia społecznego, ograniczenia ubóstwa i rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich, przez które rozumieć należy obszary, z wyłączeniem miast o liczbie mieszkańców większej niż 20 000. Realizacja celu odbywać się będzie poprzez wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) – oddolnie tworzonego dokumentu strategicznego dotyczącego danego obszaru, w którym, na podstawie diagnozy obszaru, lokalnych potrzeb i priorytetów, wskazane zostało ukierunkowanie wsparcia. Wyboru operacji do realizacji dokonywać będą lokalne grupy działania (LGD).

O pomoc może ubiegać się podmiot będący:

- osobą fizyczną, jeżeli jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, jest pełnoletnia, ma miejsce zamieszkania na obszarze objętym LSR (w przypadku gdy

osoba fizyczna nie wykonuje działalności gospodarczej), posiada zarejestrowaną działalność gospodarczą na obszarze objętym LSR (w przypadku gdy osoba fizyczna wykonuje działalność gospodarczą), albo

- osobą prawną, z wyłączeniem województwa, jeżeli siedziba tej osoby lub jej oddziału znajduje się na obszarze wiejskim objętym LSR, albo
- jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli siedziba tej jednostki lub jej oddziału znajduje się na obszarze wiejskim objętym LSR.

Realizacja zadania musi wiązać się z utworzeniem co najmniej 1 miejsca pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne. Pomoc na operację nie przysługuje w zakresie działalności usługowej wspomagającej rolnictwo i następującej po zbiorach, górnictwa i wydobywania, działalności usługowej wspomagającej górnictwo i wydobywanie, przetwarzania i konserwowania ryb, skorupiaków i mięczaków, wytwarzania i przetwarzania koksu i produktów rafinacji ropy naftowej, produkcji chemikaliów oraz wyrobów chemicznych, produkcji podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych, produkcji metali, produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep oraz motocykli, transportu lotniczego i kolejowego, gospodarki magazynowej. Wysokość pomocy przyznanej na realizację operacji nie może przekroczyć:

- 100 000 zł w przypadku podejmowania działalności gospodarczej,
- 300 000 zł w przypadku rozwijania działalności gospodarczej.

Planowane efekty:

- Liczba zrealizowanych operacji dotyczących podejmowania działalności gospodarczej w 2020 r.;
- Liczba zrealizowanych operacji dotyczących rozwijania działalności gospodarczej w 2020 r.;
- Liczba utworzonych miejsc pracy w 2020 r.

Wartości wskaźników nie są możliwe do określenia na etapie planowania, ale będą na bieżąco monitorowane i zostaną wykazane w sprawozdaniu z realizacji RPD/Z na 2020 r.

Sposób monitorowania: Na podstawie sprawozdania rocznego przygotowywanego przez Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu i przekazywanego Agencji Płatniczej.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: lokalne grupy działania z terenu województwa kujawsko pomorskiego i Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu

Podmioty realizujące zadanie: Podmioty wyłonione w drodze konkursu.

Zadanie 1.4.3 Realizacja projektów w ramach Działania 8.3 „Wsparcie przedsiębiorczości i samozatrudnienia w regionie” RPO WK-P 2014-2020

Opis zadania: W 2020 roku nie przewiduje się naboru w ramach Działania 8.3 „Wsparcie przedsiębiorczości i samozatrudnienia w regionie”, natomiast zostaną podpisane umowy o dofinansowanie realizacji projektów z wnioskodawcami wyłonionymi w ramach konkursu ogłoszonego pod koniec IV kwartału 2019 r. oraz rozpocznie się realizacja projektów, które otrzymają dofinansowanie.

W ramach zadania realizowane będą następujące typy projektów:

1. działania szkoleniowo-doradcze (w tym poradnictwo psychologiczne) dla osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej,
2. wsparcie w formie bezzwrotnych dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej udzielane jako stawka jednostkowa,
3. wsparcie pomostowe dla osób, które rozpoczęły prowadzenie działalności gospodarczej w ramach danego projektu, obejmujące:
c) wsparcie finansowe wypłacane miesięcznie w kwocie nie większej niż równowartość minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w przepisach o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, obowiązującego na dzień wypłacenia wsparcia bezzwrotnego (dotacji) przez okres od 6 do 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej.

Planowane efekty:

- Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie;
 - Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej;
 - Liczba osób, które podjęły działalność gospodarczą;
 - Liczba osób objętych działaniami szkoleniowymi w projekcie;
 - Liczba osób, które nabyły kompetencje w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej.
- Wartości ww. wskaźników nie są możliwe do określenia na etapie planowania, ze względu na zróżnicowane tempo wdrażania projektów; wskaźniki będą na bieżąco monitorowane i zostaną wykazane w sprawozdaniu z realizacji RPD/Z za 2020 r.

Sposób monitorowania: Na podstawie raportu z SL2014.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Departament Wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu.

Podmioty realizujące zadanie: Podmioty wyłonione w drodze konkursu.

Zadanie 1.4.4 Realizacja projektów na wsparcie przedsiębiorczości w ramach Działania 1.2 „Wsparcie osób młodych na regionalnym rynku pracy – projekty konkursowe” PO WER 2014-2020

Opis zadania: W I kwartale 2020 r. zostanie ogłoszony konkurs na wsparcie osób młodych do 29 roku życia poprzez udzielenie dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej, szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej oraz finansowe wsparcie pomostowe wypłacane przez okres do 6 miesięcy od dnia rozpoczęcia działalności gospodarczej. Realizacja projektów rozpocznie się w III kwartale 2020 r. Uczestnikami projektu mogą być osoby bierne zawodowo, bezrobotne niezarejestrowane w urzędzie pracy, reemigranci, osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny, ubodzy pracujący, osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych oraz pracujący w ramach umów cywilno-prawnych.

Planowane efekty:

- Liczba realizowanych projektów konkursowych - 3

Sposób monitorowania: na podstawie raportu z SL2014.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.

Podmioty realizujące zadanie: Podmioty wyłonione w drodze konkursu.

CEL STRATEGICZNY 2: ROZWÓJ KADR PRZEDSIĘBIORSTW

Zadanie 2.1 Wsparcie pracodawców w kształceniu osób pracujących w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego

Opis zadania: Krajowy Fundusz Szkoleniowy (KFS), został utworzony ze środków Funduszu Pracy z myślą o wsparciu kształcenia ustawicznego pracodawców oraz pracowników. Celem utworzenia KFS jest zapobieganie utracie zatrudnienia przez osoby pracujące z powodu kompetencji nieadekwatnych do wymagań zmieniającej się gospodarki.

W ramach realizacji zadania z KFS pracodawcy będą mogli ubiegać się, w powiatowych urzędach pracy, o dofinansowanie kształcenia ustawicznego dla siebie oraz pracowników, w tym na:

- określenie potrzeb w zakresie kształcenia ustawicznego w związku z ubieganiem się o sfinansowanie tego kształcenia ze środków KFS,
- kursy i studia podyplomowe realizowane z inicjatywy pracodawcy lub za jego zgodą,
- egzaminy umożliwiające uzyskanie dokumentów potwierdzających nabycie umiejętności, kwalifikacji lub uprawnień zawodowych,
- badania lekarskie i psychologiczne wymagane do podjęcia kształcenia lub pracy zawodowej po ukończonym kształceniu,
- ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków w związku z podjętym kształceniem.

O dofinansowanie powyższych działań będzie mógł wystąpić do powiatowego urzędu pracy każdy pracodawca, który zatrudnia co najmniej jednego pracownika na umowę o pracę.

W przypadku mikroprzedsiębiorców (firmy zatrudniające 9 osób i mniej) ze środków KFS może zostać sfinansowanych 100% kosztów kształcenia ustawicznego, natomiast w przypadku pozostałych firm pracodawca ze środków własnych pokrywa 20% kosztów szkolenia. Kwota przyznana na szkolenie dla jednego pracownika nie może przekroczyć w danym roku 300% przeciętnego wynagrodzenia.

Planowane efekty:

- Liczba firm korzystających w 2020 r. z funduszu szkoleniowego;
- Liczba pracowników firm przeszkolonych z KFS w 2020 r.;

Wartości wskaźników nie są możliwe do określenia na etapie planowania, ale będą na bieżąco monitorowane i zostaną wykazane w sprawozdaniu z realizacji RPD/Z na 2020 r.

Sposób monitorowania: Na podstawie sprawozdania do MRPiPS, w oparciu o dokumentację własną Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu.

Jednostka zgłaszająca zadanie: Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.

Podmioty realizujące zadanie: Powiatowe urzędy pracy, Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.

Zadanie 2.2 Zachęty dla inwestorów tworzących miejsca pracy

Opis zadania: Celem działania jest podniesienie wiedzy wśród potencjalnych pracowników na temat oczekiwań inwestorów w stosunku do pracowników. Decyzje inwestorów (w tym

zagranicznych) o ulokowaniu firmy w danym regionie uwarunkowane są min. dostępnością odpowiednio wykwalifikowanej kadry legitymującej się m.in. bardzo dobrą znajomością języka obcego i posiadającą odpowiednie kompetencje. W XXI wieku kompetencje pracownika, w tym kwalifikacje językowe, tj. znajomość języków obcych na poziomie minimum B2 i wyższym, to często warunek konieczny dla uzyskania zatrudnienia m.in. w sektorze BPO, w firmach z kapitałem zagranicznym, prowadzących działalność eksportową lub współpracujących z firmami zagranicznymi. Informacje dostępne obecnie w bazach danych nt. osób bezrobotnych, czy studentów i absolwentów uczelni wyższych, nie uwzględniają informacji o posiadaniu przez daną osobę kwalifikacji w zakresie języków potwierdzonych stosownymi certyfikatami. Zmniejszające się bezrobocie powoduje coraz większy deficyt kadry posiadającej określone kompetencje i gotowej do podjęcia zatrudnienia. Zadanie obejmuje prowadzenie akcji informacyjno-promocyjnej, która ma wpłynąć na wzrost świadomości wśród uczniów szkół średnich i wyższych oraz wśród osób dorosłych w zakresie korzyści płynących ze znajomości języków obcych na poziomie minimum B2 i innych kwalifikacji poszukiwanych przez pracodawców. Ponadto działanie ma na celu nawiązanie kontaktu pomiędzy potencjalnymi pracownikami i pracodawcami co ma wpłynąć na lepsze przygotowanie uczniów i studentów do wejścia na rynek pracy.

W ramach zadania planowane jest również zorganizowanie regionalnych dni kariery z częścią konferencyjną i warsztatową oraz promocją terenów inwestycyjnych na terenie regionu.

W dniu/dniach kariery uczestniczyć będą zarówno zainteresowani pracodawcy i inwestorzy, osoby zainteresowane podjęciem zatrudnienia, jak również przedstawiciele uczelni i szkół średnich oraz instytucji rynku pracy, Centrum Obsługi Inwestora, Bydgoskiej Agencji Rozwoju Regionalnego, Centrum Wsparcia Biznesu w Toruniu i innych zainteresowanych organizacji.

Planowane efekty:

- Liczba akcji informacyjno-promocyjnych – 1;
- Liczba targów pracy dla inwestorów zewnętrznych - 1;
- Liczba uczestników dni kariery – ok. 300 osób.

Sposób monitorowania: Dokumentacja własna z przeprowadzonych wydarzeń.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Departament Planowania Strategicznego i Rozwoju Gospodarczego, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu w ramach realizacji projektu pn. „Invest in Bit CITY 2. Promocja potencjału gospodarczego oraz promocja atrakcyjności inwestycyjnej miast prezydenckich województwa kujawsko-pomorskiego” współfinansowanego z EFRR.

Podmioty realizujące zadanie: Departament Planowania Strategicznego i Rozwoju Gospodarczego, Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu, Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego, Centrum Wsparcia Biznesu w Toruniu przy wsparciu biur karier UMK w Toruniu oraz UTP w Bydgoszczy.

Zadanie 2.3 Regionalny Fundusz Szkoleniowy – usługi rozwojowe dla MŚP z województwa kujawsko-pomorskiego i ich pracowników” współfinansowany w ramach Poddziałania 8.5.1 RPO WK-P na lata 2014-2020 „Wsparcie dostępu do usług rozwojowych”.

Opis zadania: W II kwartale 2020 roku planuje się ogłoszenie konkursu w ramach Poddziałania 8.5.1 „Wsparcie dostępu do usług rozwojowych” RPO WK-P 2014-2020,, w ramach którego wyłonione zostaną projekty z zakresu wsparcia dostępu do usług rozwojowych. Ponadto, w 2020 r. będzie kontynuowana realizacja projektu w ramach umowy podpisanej w 2017 r. Projekt polega na utworzeniu systemu dostarczania kompleksowych usług rozwojowych (diagnostycznych, szkoleniowych, doradczych, studiów podyplomowych) w celu wspierania rozwoju przedsiębiorstw z sektora MŚP i ich pracowników z obszaru województwa kujawsko-pomorskiego. W efekcie przedsiębiorcy MŚP mogą otrzymać dofinansowanie na zakup usług pozwalających na ich rozwój, w tym w szczególności w zakresie nabycia lub potwierdzenia kwalifikacji pracowników, usprawnienia procesów lub obszarów działania przedsiębiorstwa, częściową lub całkowitą zmianę profilu działalności. System funkcjonuje w oparciu o podejście popytowe, tj. gwarantuje przedsiębiorcom możliwość samodzielnego podejmowania decyzji w zakresie doboru usług dostępnych w Bazie Usług Rozwojowych (www.uslugirozwojowe.parp.gov.pl) utworzonej przez PARP. Dofinansowanie usług udzielane jest w systemie refundacyjnym połączonym z promesą i wynosi 50%. Przy spełnieniu dodatkowych kryteriów istnieje możliwość podniesienia intensywności wsparcia do 80% (np. wsparcie przeznaczone dla pracownika 50+ lub o niskich kwalifikacjach, wsparcie przeznaczone dla przedsiębiorstw tzw. wysokiego wzrostu i inne). W celu zapewnienia kompleksowej obsługi przedsiębiorców na terenie całego województwa kujawsko-pomorskiego dostępne są mobilne punkty wsparcia, zapewniające dojazd doradców/konsultantów w miejsca wyznaczone przez przedsiębiorców oraz prowadzony jest Główny punkt wsparcia w siedzibie TARR w Toruniu. Przed skorzystaniem z usług MŚP są objęte diagnozą potrzeb rozwojowych wykonaną przez doradców.

Planowane efekty: W efekcie realizacji projektu wsparciem zostanie objętych minimum 1455 przedsiębiorstw MŚP z obszaru województwa kujawsko-pomorskiego, w tym 6076 osób pracujących w tych przedsiębiorstwach (min. 1371 osób w wieku 50+ oraz min. 3740 osób o niskich kwalifikacjach), z czego 1015 firm zrealizuje swój cel rozwojowy, a 1823 pracowników (30% grupy objętej wsparciem) uzyska nowe kwalifikacje lub kompetencje. Ww. wskaźniki dotyczą całego okresu realizacji projektu.

Sposób monitorowania: w oparciu o dokumentację projektu oraz Centralny system teleinformatyczny SL2014.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. oraz podmioty wyłonione w drodze konkursu

CEL STRATEGICZNY 3: PODNIESIENIE POZIOMU KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH MIESZKAŃCÓW REGIONU

Cel szczegółowy 3.1: Zwiększenie znaczenia kształcenia zawodowego jako czynnika oddziałującego na sytuację na rynku pracy

Zadanie 3.1.1 Opiniowanie powoływania nowych kierunków kształcenia zawodowego w szkołach branżowych I, II stopnia i technikach. Monitorowanie nowo utworzonych kierunków

Opis zadania:

W związku z zadaniem wynikającym z *ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz ustaw – prawo oświatowe* Wojewódzka Rada Rynku Pracy (WRRP) opiniuje wnioski szkół dotyczące tworzenia nowych kierunków kształcenia zawodowego w szkołach branżowych I, II stopnia i technikach, oceniając zasadność ich utworzenia w oparciu o analizę sytuacji na lokalnych i regionalnym rynku pracy. WUP w Toruniu przygotowuje dla członków WRRP informację o sytuacji danego zawodu w kontekście planowanego utworzenia nowego kierunku kształcenia. Informacja ta będzie zawierała m.in. dane na temat skali bezrobocia w danym zawodzie, zapotrzebowania pracodawców, liczby uczniów i absolwentów danego kierunku kształcenia oraz liczby szkół kształcących w danym zawodzie w skali regionu. Włączona zostanie także prognoza zapotrzebowania przygotowana przez IBE. Organy prowadzące szkoły będą miały możliwość podjęcia decyzji o utworzeniu danego kierunku kształcenia analizując opinie wydane przez WRRP. W ramach tego zadania zostanie również przygotowana informacja na temat realizacji planów edukacyjnych szkół branżowych I, II stopnia i technik w roku szkolnym 2020/2021 r. w kontekście podjętych uchwał WRRP.

Planowane efekty:

- Liczba opinii przygotowanych w 2020.

Wartość wskaźnika nie jest możliwa do określenia na etapie planowania, ale będzie na bieżąco monitorowana i zostanie wykazana w sprawozdaniu z RPD/Z na 2020 rok;

- Informacja nt. realizacji planów edukacyjnych szkół w kontekście uchwał podjętych dla roku szkolnego 2020/2021.

Sposób monitorowania: W oparciu o dokumentację własną Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.

Podmioty realizujące zadanie: Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu/Wojewódzka Rada Rynku Pracy w Toruniu.

Zadanie 3.1.2 Organizacja konkursu dla szkół zawodowych pod hasłem – „Kształcenie dla potrzeb rynku pracy naszą misją”

Opis zadania:

W związku z zadaniem harmonizowania kształcenia zawodowego z potrzebami regionalnego rynku pracy Wojewódzki Urząd Pracy wraz z partnerami - Urzędem Marszałkowskim i Kuratorium Oświaty zorganizuje i przeprowadzi V edycję konkursu dla szkół zawodowych województwa kujawsko-pomorskiego pod hasłem – „Kształcenie dla potrzeb rynku pracy naszą misją”. Celem nadrzędnym konkursu jest promowanie tych szkół, które realizują swoją ofertę edukacyjną w ścisłej współpracy z pracodawcami, zapewniając kształcenie zawodowe na rzeczywistych stanowiskach pracy.

W ramach tego zadania zostanie również przygotowana informacja na temat szkół – laureatów konkursu.

Planowane efekty:

- Liczba szkół biorących aktywny udział w konkursie w 2020 r.

Wartość wskaźnika nie jest możliwa do określenia na etapie planowania, ale będzie na bieżąco monitorowana i zostanie wykazana w sprawozdaniu z RPD/Z na 2020 r.;

Informacja nt. szkół laureatów konkursu – 1.

Sposób monitorowania: W oparciu o dokumentację konkursową.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.

Podmioty realizujące zadanie: Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy.

Zadanie 3.1.3 Realizacja projektów w zakresie poprawy jakości, efektywności i atrakcyjności kształcenia zawodowego w ramach Poddziałania 10.1.3 „Kształcenie zawodowe w ramach ZIT”

Opis zadania: W 2020 r. nie przewiduje się ogłoszenia naboru w ramach Poddziałania 10.1.3 „Kształcenie zawodowe w ramach ZIT”, natomiast kontynuowana będzie realizacja projektów wyłonionych do dofinansowania w 2017 r. oraz 2018 r. Aktualnie trwa jeszcze nabór ogłoszony w 2019 r.

Dofinansowanie w ramach projektów przeznaczone jest na:

1. Rozwój kształcenia zawodowego we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym obejmujący w szczególności:

- a) realizację doradztwa zawodowego ukierunkowanego na dopasowanie podaży kwalifikacji do potrzeb i wymagań nowoczesnego rynku pracy,
- b) realizację zewnętrznego wsparcia szkół w obszarze doradztwa zawodowego,

c) realizację dodatkowego wsparcia służącego uzyskiwaniu lub uzupełnianiu wiedzy, umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji zawodowych uczniów lub słuchaczy, dostosowanego do potrzeb pracodawców, w szczególności poprzez:

- dodatkowe zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne,
- organizowanie kursów przygotowawczych do egzaminu maturalnego, kursów przygotowawczych na studia we współpracy ze szkołami wyższymi,
- udział w zajęciach prowadzonych w szkołach wyższych, w tym w zajęciach laboratoryjnych, kołach lub obozach naukowych,
- wsparcie w zakresie potwierdzania umiejętności zawodowych nabywanych przez uczniów kształcących się w danym zawodzie w ramach przygotowania do uzyskania uprawnień zawodowych,
- programy potwierdzania kwalifikacji zawodowych w toku edukacji,
- udział w pozaszkolnych formach kształcenia ustawicznego – KKZ lub KUZ,

d) realizację wsparcia nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu ukierunkowanego na doskonalenie kompetencji lub kwalifikacji zawodowych, w tym w zakresie przedmiotów zawodowych lub praktycznej nauki zawodu,

e) współpraca w dostosowywaniu oferty edukacyjnej w szkołach do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy,

f) opracowanie i modyfikację programów nauczania,

g) wdrożenie nowych, innowacyjnych form kształcenia zawodowego,

h) włączenie pracodawców lub przedsiębiorców w system egzaminów zawodowych oraz egzaminów potwierdzających kwalifikacje mistrza i czeladnika w zawodzie,

i) tworzenie klas patronackich w szkołach,

j) tworzenie w szkołach lub placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe warunków odzwierciedlających rzeczywiste warunki pracy właściwe dla nauczanych zawodów obejmujące wyposażenie pracowni lub warsztatów szkolnych dla zawodów szkolnictwa branżowego

2. Realizacja wysokiej jakości staży lub praktyk dla uczniów lub słuchaczy szkół lub placówek kształcenia zawodowego we współpracy z podmiotami przyjmującymi na staż, w tym doskonalenie kompetencji lub kwalifikacji opiekunów praktykantów lub stażystów u podmiotów przyjmujących na staż w zakresie niezbędnym do realizacji staży lub praktyk oraz realizacja kompleksowych programów kształcenia praktycznego organizowanych w miejscu pracy.

3. Kształtowanie u uczniów lub słuchaczy szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy oraz realizacja wsparcia nauczycieli, w tym nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu w zakresie stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu u uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych oraz umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy.

Planowane efekty:

- Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu;
- Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS;
- Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego, którzy podnieśli, nabyli lub uzupełnili kompetencje zawodowe po opuszczeniu programu;
- Liczba nauczycieli, którzy uzyskali/podnieśli kwalifikacje w zakresie doradztwa zawodowego;
- Liczba uczniów, którzy podnieśli, nabyli lub uzupełnili umiejętności praktyczne po opuszczeniu programu;
- Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne po opuszczeniu programu;
- Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy;
- Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie;
- Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego doposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego;
- Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego, którzy zostali objęci wsparciem w programie;
- Liczba nauczycieli objętych wsparciem w zakresie uzyskiwania/podnoszenia kwalifikacji w zakresie doradztwa zawodowego;
- Liczba nauczycieli placówek kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, uczestniczących w praktykach i stażach u pracodawcy;
- Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych w programie.

Wartości ww. wskaźników nie są możliwe do określenia na etapie planowania, ze względu na zróżnicowane tempo wdrażania projektów; wskaźniki będą na bieżąco monitorowane i zostaną wykazane w sprawozdaniu z realizacji RPD/Z na 2019 r.

Sposób monitorowania: Na podstawie raportu z SL2014.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Departament Wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu.

Podmioty realizujące zadanie: Podmioty wyłonione w drodze konkursu.

Zadanie 3.1.4 Realizacja projektów w zakresie poprawy jakości, efektywności i atrakcyjności kształcenia zawodowego w ramach Poddziałania 10.2.3 „Kształcenie zawodowe” RPO WK-P 2014-2020

Opis zadania: W drugim kwartale 2020 r. planowane jest ogłoszenie konkursu w zakresie poprawy jakości, efektywności i atrakcyjności kształcenia zawodowego. Jednocześnie, kontynuowana będzie realizacja projektów wyłonionych do dofinansowania w latach 2017-2019. Aktualnie trwają jeszcze dwa nabory ogłoszone w 2019 r.

Dofinansowanie w ramach projektów przeznaczone jest na:

1. Rozwój kształcenia zawodowego we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, obejmujący w szczególności:

- a) realizację doradztwa edukacyjno-zawodowego ukierunkowanego na dopasowanie podaży kwalifikacji do potrzeb i wymagań nowoczesnego rynku pracy;
- b) realizację zewnętrznego wsparcia szkół w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego,
- c) realizację dodatkowego wsparcia służącego podnoszeniu, nabywaniu oraz uzupełnianiu wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych, dostosowanego do potrzeb pracodawców, w szczególności poprzez:
 - dodatkowe zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne ukierunkowane na uzyskiwanie uzupełnianie wiedzy i umiejętności oraz kwalifikacji zawodowych;
 - organizowanie kursów przygotowawczych do egzaminu maturalnego, kursów na studia;
 - udział w zajęciach prowadzonych w szkołach wyższych, w tym w zajęciach laboratoryjnych, kołach lub obozach naukowych;
 - wsparcie uczniów w zakresie zdobywania dodatkowych uprawnień zwiększających ich szanse na rynku pracy;
 - programy potwierdzania kwalifikacji w zawodzie zdobytych przez uczniów w toku edukacji;
 - udział w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego – KKZ i KUZ;
- d) realizację wsparcia nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu ukierunkowanego na doskonalenie kompetencji lub kwalifikacji zawodowych, związanych z nauczaniem zawodem;
- e) tworzenie nowej oferty edukacyjnej, w tym wprowadzenie kształcenia w nowych zawodach i na nowych kierunkach w odpowiedzi na zbadane zapotrzebowanie rynku pracy;
- f) modyfikację programów nauczania w poszczególnych zawodach i na kierunkach już istniejących;
- g) wdrożenie nowych, innowacyjnych form nauczania zawodowego;
- h) włączenie pracodawców w system egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe;
- i) tworzenie klas patronackich w szkołach;
- j) tworzenie w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe warunków odzwierciedlających naturalne warunki pracy właściwe dla nauczanych

zawodów obejmujące wyposażenie pracowni lub warsztatów szkolnych dla zawodów szkolnictwa zawodowego.

2. Realizację wysokiej jakości staży i praktyk zawodowych dla uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego we współpracy z podmiotami przyjmującymi na staż, w tym doskonalenie kompetencji lub kwalifikacji opiekunów praktykantów i stażystów u podmiotów przyjmujących na staż w zakresie niezbędnym do realizacji staży i praktyk zawodowych oraz realizacja kompleksowych programów kształcenia organizowanych w miejscu pracy.

3. Kształtowanie u uczniów szkół lub placówek prowadzących kształcenie zawodowe kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy oraz realizacja wsparcia nauczycieli, w tym nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu ukierunkowanego na doskonalenie stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu u uczniów kompetencji kluczowych oraz umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy.

Planowane efekty:

- Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu;
- Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS;
- Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego, którzy podnieśli, nabyli lub uzupełnili kompetencje zawodowe po opuszczeniu programu;
- Liczba nauczycieli, którzy uzyskali/podnieśli kwalifikacje w zakresie doradztwa zawodowego;
- Liczba uczniów, którzy podnieśli, nabyli lub uzupełnili umiejętności praktyczne po opuszczeniu programu;
- Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne po opuszczeniu programu;
- Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy;
- Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie;
- Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego doposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego;
- Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego, którzy zostali objęci wsparciem w programie;
- Liczba nauczycieli objętych wsparciem w zakresie uzyskiwania/podnoszenia kwalifikacji w zakresie doradztwa zawodowego;
- Liczba nauczycieli placówek kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, uczestniczących w praktykach i stażach u pracodawcy;
- Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych w programie.

Wartości ww. wskaźników nie są możliwe do określenia na etapie planowania, ze względu na zróżnicowane tempo wdrażania projektów; wskaźniki będą na bieżąco monitorowane i zostaną wykazane w sprawozdaniu z realizacji RPD/Z na 2020 r.

Sposób monitorowania: Na podstawie raportu z SL2014.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Departament Wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu.

Podmioty realizujące zadanie: Podmioty wyłonione w drodze konkursu.

Zadanie 3.1.5 Realizacja projektów w ramach Poddziałania 10.3.1 „Stypendia dla uczniów szczególnie uzdolnionych w zakresie przedmiotów rozwijających kompetencje kluczowe” RPO WK-P 2014-2020

Opis zadania: W 2020 roku nie przewiduje się naboru w ramach Poddziałania 10.3.1 „Stypendia dla uczniów szczególnie uzdolnionych w zakresie przedmiotów rozwijających kompetencje kluczowe”, natomiast będzie kontynuowana realizacja projektów wyłonionych w roku 2016 oraz 2018.

W ramach zadania realizowany będzie następujący typ projektów: Pomoc stypendialna dla uczniów szczególnie uzdolnionych w zakresie przedmiotów rozwijających kompetencje kluczowe.

Planowane efekty:

- Liczba uczniów szkół i placówek objętych programem stypendialnym, którzy zrealizowali indywidualny plan rozwoju edukacyjnego;
- Liczba uczniów objętych wsparciem stypendialnym w programie.

Wartości ww. wskaźników nie są możliwe do określenia na etapie planowania, ze względu na zróżnicowane tempo wdrażania projektów; wskaźniki będą na bieżąco monitorowane i zostaną wykazane w sprawozdaniu z realizacji RPD/Z za 2020 r.

Sposób monitorowania: Na podstawie raportu z SL2014.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, Departament Kultury i Edukacji.

Podmioty realizujące zadanie: Podmioty wyłonione w drodze konkursu.

Zadanie 3.1.6 Realizacja projektów w ramach Poddziałania 10.3.2 „Stypendia dla uczniów szczególnie uzdolnionych w zakresie przedmiotów zawodowych” RPO WK-P 2014-2020

Opis zadania: W 2020 roku nie przewiduje się naboru w ramach Poddziałania 10.3.2 „Stypendia dla uczniów szczególnie uzdolnionych w zakresie przedmiotów zawodowych”, natomiast będzie kontynuowana realizacja projektu wyłonionego w roku 2018.

W ramach zadania realizowany będzie następujący typ projektów: Pomoc stypendialna dla uczniów szczególnie uzdolnionych w zakresie przedmiotów zawodowych, realizowana we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe.

Planowane efekty:

- Liczba uczniów szkół i placówek objętych programem stypendialnym, którzy zrealizowali indywidualny plan rozwoju edukacyjnego;
- Liczba uczniów objętych wsparciem stypendialnym w programie.

Wartości ww. wskaźników nie są możliwe do określenia na etapie planowania, ze względu na zróżnicowane tempo wdrażania projektów; wskaźniki będą na bieżąco monitorowane i zostaną wykazane w sprawozdaniu z realizacji RPD/Z za 2020 r.

Sposób monitorowania: Na podstawie raportu z SL2014.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, Departament Kultury i Edukacji.

Podmioty realizujące zadanie: Podmioty wyłonione w drodze konkursu.

Zadanie 3.1.7 Poddziałanie 10.4.1 „Edukacja dorosłych w zakresie kompetencji cyfrowych i języków obcych” RPO WK-P 2014-2020

Opis zadania: W 2020 r. nie przewiduje się naboru w ramach Poddziałania 10.4.1 „Edukacja dorosłych w zakresie kompetencji cyfrowych i języków obcych” RPO WK-P 2014-2020, natomiast będzie kontynuowana realizacja niżej wskazanych projektów wyłonionych w 2018 r. Projekt „W Kujawsko-Pomorskiem Mówisz-masz-certyfikowane szkolenia językowe” skierowany jest do osób, które z własnej inicjatywy chcą nabywać, podnosić lub uzupełniać posiadane kompetencje i kwalifikacje, pracują lub uczą się na terenie województwa kujawsko-pomorskiego i należą do jednej z trzech grup osób:

- powyżej 25 roku życia i o niskich kwalifikacjach (tj. maksymalnie ze średnim wykształceniem),
- powyżej 25 roku życia i z niepełnosprawnościami (bez względu na poziom wykształcenia),
- osób powyżej 50 roku życia (bez względu na poziom wykształcenia).

Z udziału w projekcie wyłączone są osoby, które prowadzą działalność gospodarczą.

Projekt zakłada wsparcie w zakresie podniesienia kompetencji językowych 10 000 osób dorosłych z obszaru województwa kujawsko-pomorskiego należących do grup defaworyzowanych na rynku pracy.

Projekt realizowany w okresie 1 sierpnia 2018 roku do 31 grudnia 2021 roku.

Planowane efekty:

- Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie [osoby] – 5 000,
- Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie [osoby] – 7 000,

- Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie [osoby] – 3 000,
- Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu [osoby] – 3 5000,
- Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu [osoby] – 4 900,
- Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu [osoby] – 2 100,
- Liczba osób z niepełnosprawnością objętych wsparciem w programie [osoby] – 300,
- Liczba osób z niepełnosprawnością, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu [osoby] – 210,
- Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje językowe w wyniku realizacji projektu [osoby] – 7 000

Sposób monitorowania: w oparciu o dokumentację projektu oraz Centralny system teleinformatyczny SL2014.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, Departament Kultury i Edukacji.

Podmioty realizujące zadanie: Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.

Zadanie 3.1.8 Realizacja projektów w ramach Poddziałania 10.4.2 „Edukacja dorosłych na rzecz rynku pracy” RPO WK-P 2014-2020

Opis zadania: W 2020 roku nie przewiduje się naboru w ramach Poddziałania 10.4.2 „Edukacja dorosłych na rzecz rynku pracy”, natomiast będzie kontynuowana realizacja projektów wyłonionych 2018 r. Ponadto, rozpocznie się realizacja projektów, które zostaną wyłonione do dofinansowania w wyniku naboru ogłoszonego w grudniu 2019 r.

W ramach zadania realizowany będzie następujący typ projektów:

1. Doradztwo edukacyjno-zawodowe służące diagnozie potrzeb i możliwości osób dorosłych zainteresowanych z własnej inicjatywy udziałem w kształceniu ustawicznym.;
2. Realizacja pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego służących nabywaniu, podnoszeniu, uzupełnieniu wiedzy, umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji poprzez:
 - a) kwalifikacyjne kursy zawodowe,
 - b) kursy umiejętności zawodowych,
 - c) kursy umożliwiające uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych.
3. Projekty grantowe obejmujące typ projektu 1 i 2.

Planowane efekty:

- Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia;
- Liczba osób, które zdobyły wiedzę, umiejętności lub kompetencje w ramach pozaszkolnych form kształcenia;

- produktu
- Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie.

Wartości ww. wskaźników nie są możliwe do określenia na etapie planowania, ze względu na zróżnicowane tempo wdrażania projektów; wskaźniki będą na bieżąco monitorowane i zostaną wykazane w sprawozdaniu z realizacji RPD/Z za 2020 r.

Sposób monitorowania: Na podstawie raportu z SL2014.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Departament Wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu.

Podmioty realizujące zadanie: Podmioty wyłonione w drodze konkursu.

CEL STRATEGICZNY 4: WZROST EFEKTYWNOŚCI REGIONALNEJ POLITYKI RYNKU PRACY

Cel szczegółowy 4.1: Rozwój usług pośrednictwa pracy, w tym EURES, poradnictwa zawodowego, informacji zawodowej oraz informacji o rynku pracy

Zadanie 4.1.1 Świadczenie usług informacji zawodowej - Kujawsko – Pomorska Wojewódzka Komenda OHP

Opis zadania: Zadanie realizowane będzie poprzez udzielanie indywidualnych i grupowych porad zawodowych oraz informacji zawodowych dla uczestników i absolwentów OHP oraz dla młodzieży uczącej się oraz biernej zawodowo i bezrobotnej do 25 roku życia. Dodatkowo oferowane będą usługi pośrednictwa pracy dla uczestników i absolwentów OHP oraz dla młodzieży uczącej się oraz biernej zawodowo i bezrobotnej do 25 roku życia.

Planowane efekty:

- Liczba osób do 25 roku życia objętej usługami poradnictwa zawodowego – 1 632;
- Liczba młodzieży do 25 roku życia objętej usługami pośrednictwa pracy – 1 200 osób.

Sposób monitorowania: W oparciu o dokumentację własną Kujawsko – Pomorskiej Wojewódzkiej Komendy OHP.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Kujawsko – Pomorska Wojewódzka Komenda OHP.

Podmioty realizujące zadanie: Jednostki organizacyjne Kujawsko – Pomorskiej Wojewódzkiej Komendy OHP na terenie województwa kujawsko-pomorskiego.

Zadanie 4.1.2 Świadczenie i rozwijanie usług informacji i poradnictwa zawodowego – WUP w Toruniu

Opis zadania:

1. udzielanie indywidualnych porad i informacji z udziałem doradcy zawodowego adresowanych do osób bezrobotnych, poszukujących pracy, innych powyżej 18 roku życia i młodzieży uczącej się;
2. prowadzenie zajęć grupowego poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej dla osób bezrobotnych, poszukujących pracy, innych powyżej 18 roku życia i młodzieży uczącej się;
3. współpracę z powiatowymi urzędami pracy w celu udzielenia im wsparcia w świadczeniu i doskonaleniu usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej;

4. współpracę ze szkołami wszystkich typów celem przygotowania uczniów do podejmowania decyzji w kwestii konstruowania aktywnych zachowań na rynku pracy;
5. współpracę z instytucjami doskonalenia nauczycieli, szkołami wszystkich szczebli, organami prowadzącymi szkoły w procesie tworzenia i doskonalenia szkolnych systemów orientacji i poradnictwa zawodowego.

Planowane efekty:

- Liczba udzielonych indywidualnych porad – 1 500;
- Liczba udzielonych indywidualnych informacji zawodowych – 10 000;
- Liczba uczestników zajęć grupowych – 4 000;
- Liczba spotkań, konsultacji, szkoleń dla doradców klienta zatrudnionych w powiatowych urzędach pracy – 10;
- Liczba spotkań merytorycznych i konsultacji dla szkolnych doradców zawodowych i pracowników kształcenia i doskonalenia nauczycieli – 15.

Sposób monitorowania: W oparciu o dokumentację własną Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.

Podmiot realizujący zadanie: Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.

Zadanie 4.1.3 Upowszechnianie informacji zawodowej – WUP w Toruniu

Opis zadania:

Opracowywanie nowych i aktualizacja wcześniej wykonanych analiz sytuacji wybranych zawodów na regionalnym rynku pracy. Wyselekcjonowanie i opisanie zawodów (zespołów czynności) funkcjonujących w sieci internetowej.

Upowszechnianie analiz/informacji o zawodach, adresowane do wybranych grup docelowych:

- osób stojących przed wyborem bądź zmianą zawodu;
- powiatowych urzędów pracy;
- poradni psychologiczno-pedagogicznych;
- organów prowadzących szkoły;
- dyrektorów, pedagogów i szkolnych doradców zawodowych ze wszystkich typów szkół, rodziców i uczniów.

Upowszechnianie realizowane będzie drogą elektroniczną oraz poprzez udział pracowników Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu w spotkaniach organizowanych przez różne gremia (np.: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, powiatowe urzędy pracy, kuratorium oświaty, szkoły wszystkich typów, organizacje pozarządowe).

Planowane efekty:

- Liczba informacji o zawodach (nowych) przygotowanych w 2020 r. – 200.

- Liczba aktualizacji informacji o zawodach w 2020 r. – 300.
- Liczba spotkań, w których będą brali udział pracownicy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu w 2020 r. – 20.

Sposób monitorowania: W oparciu o dokumentację własną Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.

Podmiot realizujący zadanie: Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.

Zadanie 4.1.4 Upowszechnianie informacji dotyczących regionalnego rynku pracy

Opis zadania: Przygotowywane analizy i prowadzone badania mają za zadanie dostarczenie informacji na temat sytuacji i kierunków zmian zachodzących na regionalnym rynku pracy. Przygotowywany będzie miesięczny Biuletyn Informacyjny oraz okresowe analizy dotyczące regionalnego rynku pracy a także sytuacji wybranych kategorii bezrobotnych. Ponadto planowana jest realizacja cyklicznego badania Barometr zawodów.

W tym celu publikacje przekazywane są: organom administracji samorządowej i rządowej odpowiedzialnym za politykę rynku pracy i edukację, członkom Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy, poradniom psychologiczno-pedagogicznym oraz innym zainteresowanym instytucjom i osobom. Dodatkowym elementem upowszechniania informacji o rynku pracy będzie organizacja kampanii promocyjno-informacyjnej skierowanej do uczniów ostatnich klas szkół podstawowych w województwie. Celem jej będzie zachęcenie uczniów do zapoznania się z problematyką rynku pracy poprzez organizację konkursu na – *opis pracy w wymarzonym zawodzie*. Upowszechnianie informacji będzie odbywało się przede wszystkim drogą elektroniczną, w tym za pośrednictwem strony internetowej Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu. Podstawowym źródłem przygotowywanych publikacji będą dane GUS, w tym dotyczące bezrobocia rejestrowanego oraz wyniki własnych analiz i badań socjologicznych.

Wyniki i wnioski płynące z prowadzonych prac analityczno-badawczych wykorzystywane będą m.in. do:

- opiniowania nowych kierunków kształcenia w szkołach ponadpodstawowych;
- przygotowania i aktualizacji lokalnych informacji o zawodach;
- przygotowania i oceny projektów w ramach Osi I PO WER i Osi 8 RPO WK-P,
- planowania wydatkowania Krajowego Funduszu Szkoleniowego;
- planowania i organizacji szkoleń osób bezrobotnych;
- przygotowania diagnozy do Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia;
- przygotowania programu regionalnego;
- współpracy ze szkołami i uczelniami wyższymi;
- opracowania kryteriów ustalania kwot środków Funduszu Pracy na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej oraz innych fakultatywnych zadań realizowanych przez powiaty;

- przygotowania informacji dla zainteresowanych osób i podmiotów.

Planowane efekty:

- Liczba przygotowanych publikacji dotyczących regionalnego rynku pracy – 16;
- Liczba przygotowanych publikacji tematycznych – 7;
- Liczba zrealizowanych badań, ekspertyz – 2;
- Liczba przeprowadzonych konkursów dla uczniów szkół podstawowych – 1.

Sposób monitorowania: W oparciu o dokumentację własną Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.

Podmiot realizujący zadanie: Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.

Zadanie 4.1.5 Realizacja zagranicznego pośrednictwa pracy poprzez działania sieci EURES

Opis zadania: Realizacja działań wspierających mobilność na europejskim rynku pracy, skierowanych do osób poszukujących pracy za granicą jak i pracodawców, poszukujących pracowników.

Usługi EURES obejmują w szczególności międzynarodowe pośrednictwo pracy oraz doradztwo i informowanie osób zainteresowanych o sytuacji na europejskim rynku pracy jak również o warunkach życia i pracy w krajach EOG i Szwajcarii.

Usługi EURES są ogólnodostępne i bezpłatne. Mogą z nich korzystać wszystkie osoby zainteresowane pracą za granicą, jak również pracodawcy poszukujący pracowników z krajów EOG.

Wykonywane zadanie przyczyni się do zwiększania wiedzy osób bezrobotnych i poszukujących pracy nt. poszukiwania legalnego i bezpiecznego zatrudnienia w krajach EOG. Wzrośnie również świadomość pracodawców i innych partnerów na rynku pracy nt. możliwości pozyskiwania pracowników z innych państw EOG.

Planowane efekty:

- Liczba kontaktów z bezrobotnymi i poszukującymi pracy – 4600;
- Liczba kontaktów z polskimi pracodawcami – 550;
- Liczba pozyskanych i udostępnionych ofert pracy za granicą w ramach sieci EURES – 700;
- Liczba pozyskanych i udostępnionych miejsc pracy za granicą w ramach sieci EURES – 4500;
- Liczba opracowanych informacji nt. sytuacji wybranych zawodów na europejskim rynku pracy – 180;
- Liczba spotkań grupowych: targów pracy ze stoiskiem informacyjnym EURES/warsztatów/prelekcji – 20;
- Liczba międzynarodowych targów pracy przewidzianych do organizacji w 2020 r. – 1;

- Liczba kontaktów z instytucjami zewnętrznymi – 300.

Sposób monitorowania: Raporty kwartalne z Bazy Monitoringu EURES, dokumentacja własna Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.

Podmiot realizujący zadanie: Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.

Cel szczegółowy 4.2: Rozwój dialogu i współpracy na rzecz wzrostu zatrudnienia w regionie**Zadanie 4.2.1 Współpraca z partnerami społecznymi**

Opis zadania: Współpraca z członkami Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy w Toruniu oraz Kujawsko-Pomorskiej Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego m.in. w zakresie zarządzania środkami Funduszu Pracy i wypracowania Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia jako elementu strategii rozwoju województwa.

Szkolenia dla członków WRRP z zakresu funkcjonowania regionalnego rynku pracy.

Planowane efekty:

- Liczba posiedzeń WRRP – 4;
- Liczba szkoleń dla członków WRRP w 2020 r. – 1;
- Liczba posiedzeń K-P WRDS z udziałem przedstawiciela Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu – 1.

Sposób monitorowania: W oparciu o dokumentację własną Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.

Podmiot realizujący zadanie: Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.

Zadanie 4.2.2 Realizacja projektu pozakonkursowego w ramach Poddziałania 9.4.2 „Koordynacja sektora ekonomii społecznej” RPO WK-P 2014-2020

Opis zadania: W 2020 r. nie przewiduje się naboru w ramach Poddziałania 9.4.2 „Koordynacja sektora ekonomii społecznej” RPO WK-P 2014-2020, natomiast kontynuowana będzie realizacja projektu wyłonionego w 2018 roku. Celem realizacji projektu jest rozwój potencjału sektora ekonomii społecznej w województwie kujawsko-pomorskim poprzez zwiększenie skuteczności i intensywności działań koordynujących. Wszystkie zaplanowane w projekcie działania przyczynią się do wzrostu roli ekonomii społecznej na poziomie województwa oraz do realizacji „Kujawsko-Pomorskiego Programu na Rzecz Ekonomii Społecznej do roku 2020” (KPPRES). Założenia projektu wpisują się w cel główny Programu jakim jest zwiększenie udziału ekonomii społecznej w rozwoju społeczno-gospodarczym, w tym aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w woj. kujawsko-pomorskim. Działania w ramach projektu kierowane będą do podmiotów, o których mowa w art. 4, ust. 2 pkt. 2 i 3 ust. o spółdzielniach socjalnych, podmiotów ekonomii społecznej i ich pracowników i wolontariuszy, jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek organizacyjnych, oraz pracowników i wolontariuszy tych instytucji, instytucji rynku pracy oraz pomocy i integracji społecznej, ośrodków wsparcia ekonomii społecznej i ich pracowników i wolontariuszy, przedstawicieli sektora nauki i biznesu. Główne zadania zaplanowane do realizacji w ramach projektu to: współpraca na rzecz rozwoju i integracja sektora ekonomii społecznej,

upowszechnianie ekonomii społecznej i reprezentowanie sektora ekonomii społecznej, wdrażanie KPPRES oraz zapewnienie funkcjonowania Regionalnego Komitetu Ekonomii Społecznej. Projekt jest zgodny z katalogiem obszarów wsparcia w zakresie koordynacji ekonomii społecznej określonych w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społ. i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFR na lata 2014-2020*

Planowane efekty:

- Liczba gmin, które uwzględniły w dokumentach strategicznych ekonomię społeczną – 12;
- Liczba porozumień zawartych w ramach sieciowania – 1;
- Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem w ramach sieciowania – 21;
- Liczba gmin objętych działaniami upowszechniającymi współpracę z podmiotami ekonomii społecznej – 15;
- Liczba inicjatyw dotyczących rozwoju ekonomii społecznej – 3;
- Liczba pracowników lokalnych i regionalnych podmiotów działających na rzecz rozwoju ekonomii społecznej, którzy zostali objęci wsparciem w ramach projektu – 78.

Sposób monitorowania: Na podstawie raportu SL2014.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Departament Wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu.

Podmiot realizujący zadanie: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu.

Zadanie 4.2.3 Program Aktywizacja i Integracja

Opis zadania: : Celem Programu Aktywizacja i Integracja (PAI) jest udzielenie kompleksowej pomocy osobom bezrobotnym, integracja społeczna służąca kształtowaniu aktywnej postawy w życiu społecznym i zawodowym, przeciwdziałanie pogłębianiu się problemów związanych z wykluczeniem społecznym. Program ma na celu rozwinięcie umiejętności psychospołecznych, budowanie prawidłowych relacji z otoczeniem, powrót do aktywności społecznej i zawodowej jego uczestników. Uczestnikami Programu będą osoby bezrobotne, zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej w szczególności realizujące kontrakt socjalny zgodnie z przepisami o pomocy społecznej. Program Aktywizacja i Integracja obejmie dwa bloki działań:

- Blok aktywizacja - w ramach, którego powiatowy urząd pracy udzieli bezrobotnemu wsparcia polegającego na przygotowaniu go do lepszego radzenia sobie na rynku pracy oraz skieruje bezrobotnego do wykonywania prac społecznie użytecznych;
- Blok integracja - w ramach, którego bezrobotny objęty zostanie warsztatami (zajęciami grupowymi), które realizowane będą przez instytucje pożytku publicznego na zlecenie powiatowych urzędów pracy. Działania w zakresie integracji społecznej bezrobotnych będą służyły kształtowaniu ich aktywnej postawy w życiu społecznym i zawodowym.

Planowane efekty:

- Liczba osób bezrobotnych objętych wsparciem w ramach programu w 2020 r. – 24 osoby.

Sposób monitorowania: Sprawozdanie powiatowych urzędów pracy z realizacji programu.

Podmioty realizujące zadanie: Powiatowy Urząd Pracy w Wąbrzeźnie.

Zadanie 4.2.4 Rozwój współpracy z agencjami zatrudnienia

Opis zadania: Informowanie agencji zatrudnienia, działających i nowopowstałych, o możliwościach współpracy z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Toruniu m.in. poprzez umożliwienie wzięcia udziału w targach pracy i innych podobnych wydarzeniach, rozpowszechnianie ofert pracy, organizowanie spotkań informacyjno-rekrutacyjnych dla osób poszukujących pracy oraz spotkań informacyjno-szkoleniowych dla agencji zatrudnienia i pracodawców nt. zatrudniania cudzoziemców w Polsce

Planowane efekty:

- Liczba zorganizowanych spotkań informacyjnych – 10
- Liczba Targów Pracy – 6
- Liczba zorganizowanych spotkań informacyjno-szkoleniowych – 3
- Liczba uczestników spotkań informacyjno-szkoleniowych - 150.

Sposób monitorowania: W oparciu o dokumentację własną Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.

Podmiot realizujący zadanie: Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.

Zadanie 4.2.5 Rozwój współpracy między WUP w Toruniu a Biurami Karier

Opis zadania: Organizacje spotkań z Biurami Karier uczelni wyższych, wyrażających zainteresowanie współpracą, funkcjonujących w regionie, w ramach których prowadzona będzie: analiza wybranych kierunków kształcenia wyższego (i odpowiadających im zawodów) w kontekście ich sytuacji na regionalnym rynku pracy, zapotrzebowanie na informacje zawodową i inne usługi dla studentów, absolwentów i doradców zawodowych; Realizacja oferty szkoleniowej dedykowanej, wcześniej określonej przez ABK, adresowanej do pracowników Biur Karier - zajęcia warsztatowe, konsultacje indywidualne dla pracowników Biur Karier; Realizacja oferty szkoleniowej adresowanej do studentów - zajęcia warsztatowe dla studentów i absolwentów w ramach: Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery (OTK), targów pracy organizowanych przez uczelnie wyższe naszego regionu, indywidualnego poradnictwa zawodowego, w tym wsparcia psychologicznego. Działania podejmowane w ramach zadania powinny racjonalizować zachowania studentów i absolwentów na rynku pracy, mieć wpływ

na wybór przez nich specjalizacji w ramach studiowanych kierunków, uświadamiać konieczność budowania zasobu kompetencji oczekiwanych na rynku pracy.

Planowane efekty:

- Liczba spotkań z Biurami Karier planowanych do zorganizowania przez Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu w 2020 r. – w zależności od zgłaszanych potrzeb;
- Liczba warsztatów planowanych do zorganizowania przez Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu dla doradców zatrudnionych w Biurach Karier – jw.;
- Liczba pracowników Biur Karier, którzy uczestniczyć będą w 2020 r. w warsztatach/seminariach/ konsultacjach indywidualnych – w zależności od zgłaszanych potrzeb;
- Liczba warsztatów, które zostaną zorganizowane przez Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu dla studentów i absolwentów w ramach OTK i targów pracy organizowanych przez uczelnie wyższe naszego regionu – w zależności od potrzeb;
- Liczba studentów, którzy uczestniczyć będą w 2020 r. w warsztatach i skorzystają z indywidualnego poradnictwa zawodowego, w tym ze wsparcia psychologicznego – w zależności od liczby zgłoszeń.

Sposób monitorowania: W oparciu o dokumentację własną Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu.

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania/zgłaszająca zadanie: Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.

Podmioty realizujące zadanie: Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu, Biura Karier uczelni wyższych województwa kujawsko-pomorskiego.

IV. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja zadań ujętych w RPD/Z na 2020 r. będzie finansowana ze środków krajowych i zagranicznych. W ramach krajowych środków publicznych wyróżniono budżet państwa, budżety jednostek samorządu terytorialnego oraz fundusze celowe, w tym w szczególności: Fundusz Pracy i Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W ramach środków zagranicznych głównym źródłem finansowania zadań są środki Europejskiego Funduszu Społecznego.

W tabeli finansowej zostały zawarte dane dotyczące środków przeznaczonych na finansowanie zadań RPD/Z na 2020 r., na podstawie informacji przesłanych przez poszczególne podmioty realizujące te zadania.

Tabela nr 1 Finansowanie zadań realizowanych w ramach RPD/Z na 2020 r.

Numer zadania	Wydatki ogółem 2020	z tego:											
		Środki krajowe								Środki zagraniczne			
		razem	FP	PFRON	budżet państwa	budżet jst	środki prywatne	inne środki	razem	EFS	EFRR	EFROW	inne środki
0	1=2+9	2=3+...+8	3	4	5	6	7	8	9=11+12+13+13	10	11	12	13
1.1.1	4 242 506,00 zł	4 242 506,00 zł	4 242 506,00 zł										
1.1.2	0,00 zł	0,00 zł											
1.1.3	24 783 390,00 zł	3 895 948,91 zł			2 656 779,41 zł		1 239 169,50 zł		20 887 441,09 zł	20 887 441,09 zł			
1.1.4	5 059 779,50 zł	795 397,34 zł			795 397,34 zł				4 264 382,16 zł	4 264 382,16 zł			
1.1.5*					X					X			
1.1.6	52 652 555,00 zł	7 897 883,00 zł	7 897 883,00 zł						44 754 672,00 zł	44 754 672,00 zł			
1.1.7	4 652 354,00 zł	689 354,00 zł	131 848,00 zł		456 736,00 zł		100 770,00 zł		3 963 000,00 zł	3 963 000,00 zł			
1.1.8	18 347 857,00 zł	2 758 857,00 zł			1 841 464,00 zł	13 398,00 zł	903 995,00 zł		15 589 000,00 zł	15 589 000,00 zł			
1.1.9	40 753 864,71 zł	6 113 079,71 zł			4 075 386,47 zł			2 037 693,24 zł	34 640 785,00 zł	34 640 785,00 zł			
1.1.10	15 113 785,88 zł	2 267 067,88 zł						2 267 067,88 zł	12 846 718,00 zł	12 846 718,00 zł			
1.1.11	2 072 361,18 zł	310 854,18 zł						310 854,18 zł	1 761 507,00 zł	1 761 507,00 zł			
1.1.12	0,00 zł	0,00 zł											
1.1.13	7 073 474,00 zł	1 062 474,00 zł	22 425,00 zł		708 800,00 zł	17 507,00 zł	313 742,00 zł		6 011 000,00 zł	6 011 000,00 zł			
1.2.1	10 573 188,47 zł	8 881 510,47 zł		8 338 000,00 zł		444 000,00 zł		99 510,47 zł	1 691 678,00 zł	1 691 678,00 zł			
1.2.2*				X		X							
1.2.3	183 125 281,63 zł	183 125 281,63 zł		183 125 281,63 zł									
1.2.4	33 206 496,97 zł	33 206 496,97 zł		33 206 496,97 zł									
1.3.1	3 377 076,47 zł	506 561,47 zł			0,00 zł			506 561,47 zł	2 870 515,00 zł	2 870 515,00 zł			
1.3.2	14 884 267,06 zł	2 232 640,06 zł			0,00 zł			2 232 640,06 zł	12 651 627,00 zł	12 651 627,00 zł			
1.3.3	6 287 258,82 zł	943 088,82 zł			628 725,88 zł			314 362,94 zł	5 344 170,00 zł	5 344 170,00 zł			
1.3.4	12 948 968,23 zł	1 942 345,23 zł			1 294 896,82 zł			647 448,41 zł	11 006 623,00 zł	11 006 623,00 zł			
1.4.1*					X					X			
1.4.2*					X							X	
1.4.3	6 203 415,29 zł	930 512,29 zł			620 341,53 zł			310 170,76 zł	5 272 903,00 zł	5 272 903,00 zł			
1.4.4	3 000 000,00 zł	471 600,00 zł			425 600,00 zł		46 000,00 zł		2 528 400,00 zł	2 528 400,00 zł			
2.1	10 232 000,00 zł	10 232 000,00 zł	10 232 000,00 zł										
2.2*					X					X			
2.3*					X					X			
3.1.1*			X			X							
3.1.2	25 000,00 zł	25 000,00 zł	25 000,00 zł										
3.1.3	8 864 444,71 zł	1 329 666,71 zł			886 444,47 zł			443 222,24 zł	7 534 778,00 zł	7 534 778,00 zł			
3.1.4	25 446 888,23 zł	3 817 033,23 zł			1 272 344,41 zł			2 544 688,82 zł	21 629 855,00 zł	21 629 855,00 zł			
3.1.5	4 286 501,18 zł	642 975,18 zł			642 975,18 zł				3 643 526,00 zł	3 643 526,00 zł			
3.1.6	1 537 249,41 zł	230 587,41 zł			230 587,41 zł				1 306 662,00 zł	1 306 662,00 zł			
3.1.7	27 001 768,23 zł	4 050 265,23 zł			1 350 088,41 zł			2 700 176,82 zł	22 951 503,00 zł	22 951 503,00 zł			
3.1.8	28 549 791,77 zł	4 282 468,77 zł			1 427 489,59 zł			2 854 979,18 zł	24 267 323,00 zł	24 267 323,00 zł			
4.1.1*			X		X								
4.1.2*			X			X							
4.1.3*			X			X							
4.1.4*			X			X							
4.1.5	30 000,00 zł	30 000,00 zł	30 000,00 zł										
4.2.1	10 000,00 zł	10 000,00 zł	10 000,00 zł										
4.2.2	812 509,41 zł	121 876,41 zł						121 876,41 zł	690 633,00 zł	690 633,00 zł			
4.2.3	9 792,00 zł	9 792,00 zł	9 792,00 zł										
4.2.4			X			X							
4.2.5			X			X							
OGÓŁEM	555 163 825,16 zł	287 055 123,91 zł	22 571 454,00 zł	224 669 778,60 zł	19 314 056,93 zł	444 000,00 zł	2 557 676,50 zł	11 714 220,47 zł	268 108 701,25 zł	268 108 701,25 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł

V. MONITORING REGIONALNEGO PLANU DZIAŁAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA NA 2020 ROK

Monitoring realizacji Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2020 rok prowadzony będzie przez Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu w następujący sposób:

- Podmiot sprawozdający (jednostka zgłaszająca zadanie), na podstawie informacji uzyskanych od realizatorów zadania, złoży roczne sprawozdanie o jego realizacji, w terminie do 31 marca 2021 r. Sprawozdanie roczne będzie zawierać następujące części:
 - nazwę zadania – zgodnie z przyjętą w RPD/Z na 2020 r.,
 - charakterystykę realizowanego zadania (realizatorzy, podjęte i zrealizowane działania),
 - wartość środków wydatkowanych na realizację zadania wraz ze źródłem/-ami finansowania,
 - uzyskane efekty, w ujęciu ilościowym i jakościowym,
 - wnioski i rekomendacje wynikające z realizacji zadania.
- Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu, na podstawie informacji zebranych od podmiotów sprawozdających, sporządzi w terminie do 30 kwietnia 2021 r. sprawozdanie z realizacji RPD/Z na 2020 r.

W ramach monitoringu RPD/Z na 2020 r. prowadzona będzie analiza i ocena stopnia osiągnięcia efektów zaplanowanych w poszczególnych zadaniach, a także ocena postępu realizacji celów, dokonywana w oparciu o zestaw wskaźników przedstawionych w tabeli nr 2.

Ww. wskaźniki służą ocenie postępów dokonanych w ramach poszczególnych celów strategicznych RPD/Z na 2020 r. (wskaźniki główne). Natomiast stopień realizacji celów długookresowych będzie monitorowany za pomocą wskaźników kontekstowych obrazujących sytuację na rynku pracy województwa kujawsko-pomorskiego zawartych pod tabelą.

Tabela nr 2 Dane wyjściowe do monitoringu realizacji celów strategicznych RPD/Z na 2020 r.

Wskaźnik	Źródło danych	Jednostka miary	Wartość wskaźnika na koniec IV kwartału 2019 r.
CEL STRATEGICZNY 1: ZWIEKSZENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO			
Stopa bezrobocia rejestrowanego	GUS	%	7,8%
Liczba osób bezrobotnych	WUP	osoby	64 060
Udział bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych	WUP	%	60,2%
Udział bezrobotnych do 25 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych	WUP	%	12,5%
Udział bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych	WUP	%	26,0%
Udział bezrobotnych powyżej 50 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych	WUP	%	25,5%
Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	WUP	%	55,4%
Udział bezrobotnych niepełnosprawnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	WUP	%	4,5%
Wskaźnik aktywizacji ²¹	WUP	%	23,0%
Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	GUS	liczba	90

²¹ Stosunek liczby osób podejmujących udział w wybranych formach aktywizacji (zatrudnienie subsydiowane, szkolenia, staż, przygotowanie zawodowe dorosłych i prace społecznie użyteczne) do liczby osób nowo zarejestrowanych w danej kategorii bezrobotnych. Od 2015 r. do wybranych form aktywizacji należy także skierowanie do agencji zatrudnienia w ramach zlecania działań aktywizacyjnych.

Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach RPDZ/2018 (ogółem) ²² : - w tym samozatrudnienie	WUP	liczba	5 226
CEL STRATEGICZNY 2: ROZWÓJ KADR PRZEDSIĘBIORSTW			
Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON ogółem	GUS	liczba	203 548
Liczba wspartych przedsiębiorstw w ramach RPD/Z na 2018 ²³	WUP	liczba	184
CEL STRATEGICZNY 3: PODNIESIENIE POZIOMU KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH MIESZKAŃCÓW REGIONU			
Osoby dorosłe w wieku 25-64 lata uczestniczące w kształceniu i szkoleniu	GUS	%	4,7%
Udział bezrobotnych bez zawodu w ogóle bezrobotnych	WUP	%	14,8%
CEL STRATEGICZNY 4: WZROST EFEKTYWNOŚCI REGIONALNEJ POLITYKI RYNKU PRACY			
Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej programów rynku pracy	WUP	%	84,2%
Liczba bezrobotnych przypadająca na jednego pośrednika pracy zatrudnionego w urzędzie pracy (PUP i WUP)	WUP	osoby	265
Liczba bezrobotnych przypadająca na jednego doradcę zawodowego zatrudnionego w urzędzie pracy (PUP i WUP)	WUP	osoby	443
Przeciętny czas poszukiwania pracy przez bezrobotnego w miesiącach	GUS (BAEL)	miesiąc	9,2
Liczba agencji zatrudnienia w regionie	WUP	liczba	427

* Dane za rok 2018.

²² Liczba miejsc pracy utworzonych w wyniku udzielenia jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, pożyczek na podjęcie działalności gospodarczej oraz środków na wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy. Określenie wartości wskaźnika za 2019 rok możliwe będzie w maju 2020 r.

²³ Liczba przedsiębiorstw, które wsparto m.in. w formie doradztwa, szkoleń, świadczeń na rzecz ochrony miejsc pracy, finansowania inwestycji w mikroprzedsiębiorstwach, udostępnienia infrastruktury inkubatorów przedsiębiorczości. Określenie wartości wskaźnika za 2019 rok możliwe będzie w maju 2020 r.

Wskaźniki kontekstowe dotyczące monitorowania długookresowych celów działań podejmowanych w ramach realizacji RPD/Z na 2020 r. obrazujące sytuację na rynku pracy województwa.

- Współczynnik aktywności zawodowej (wg BAEL):
 - ogółem (osoby w wieku 15 lat i więcej),
 - kobiet;
 - mężczyzn;
 - osób w wieku 15-24 lata;
 - osób w wieku 55 lat i więcej;
 - osób w wieku 55-64 lat;
 - osób w wieku 65 lat i więcej.
- Stopa bezrobocia (wg BAEL):
 - ogółem (osoby w wieku 15 lat i więcej);
 - kobiet;
 - mężczyzn;
 - osób w wieku 15-24 lata;
 - osób w wieku 55 lat i więcej.
- Wskaźnik zatrudnienia (wg BAEL):
 - ogółem (osoby w wieku 15 lat i więcej),
 - kobiet;
 - mężczyzn;
 - osób w wieku 20-64 lata;
 - osób w wieku 15-24 lata;
 - osób w wieku 55 -64 lat;
 - osób niepełnosprawnych w wieku 16-64 lata.
- Liczba pracujących ogółem wg BAEL.
- Liczba biernych zawodowo wg BAEL.
- Udział osób bezrobotnych z wyższym wykształceniem w ogólnej liczbie bezrobotnych (MRPiPS-01).

Indeks użytych skrótów

ARiMR – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
BAEL – Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności
BK – Biura Karier
BPO – outsourcing usług biznesowych (ang. *business process outsourcing*)
CBOP – Centralna Baza Ofert Pracy
CIS – Centrum Integracji Społecznej
CEIDG – Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej
CliPKZ – Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej
EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS – Europejski Fundusz Społeczny
EOG – Europejski Obszar Gospodarczy
EURES – Europejskie Służby Zatrudnienia (ang. *European Employment Services*)
FP – Fundusz Pracy
GUS – Główny Urząd Statystyczny
IPD – Indywidualny Plan Działania
ISCED - Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Kształcenia (International Standard Classification of Education)
JST – Jednostki Samorządu Terytorialnego
KFS – Krajowy Fundusz Szkoleniowy
KKZ – Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe
K-P WRDS – Kujawsko - Pomorska Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego
KRS – Krajowy Rejestr Sądowy
KSU – Krajowy System Usług
KUZ – Kurs Umiejętności Zawodowych
LGD– Lokalna Grupa Działania
LSR– Lokalna Strategia Rozwoju
MMŚP – Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa
MOPR – Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
MRPiPS – Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
MZDiN – Monitoring Zawodów Deficytowych i Nadwyżkowych
NEET – osoby niezatrudnione, nie uczestniczące w edukacji lub szkoleniu (ang. *not in education, employment, or training*)
OHP – Ochotnicze Hufce Pracy
OTK – Ogólnopolski Tydzień Kariery
OWES – Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej
PAI – Program Aktywizacja i Integracja
PARP – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
PFRON - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PK – Punkty Konsultacyjne

PO KL – Program Operacyjny Kapitał Ludzki
PO WER – Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój
PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PSZ – Publiczne Służby Zatrudnienia
PUP – Powiatowy Urząd Pracy
RLKS– Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność
RPD/Z – Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia
RPO WK-P – Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego
SL2014 – Centralny System Informatyczny wspierający realizację programów operacyjnych realizowanych w ramach Funduszy Europejskich 2014-2020
SRW K-P – Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020
UE – Unia Europejska
UM WK-P – Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu
US – Urząd Skarbowy
WBiA – Wydział Badań i Analiz
WRRP – Wojewódzka Rada Rynku Pracy
WTZ- Warsztaty Terapii Zająciowej
WUP - Wojewódzki Urząd Pracy
ZAZ - Zakład Aktywności Zawodowej
ZIT – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
ZUS – Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Problemy i wyzwania rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego zidentyfikowane w RPDZ w obszarze rynku pracy	Priorytety/cele strategiczne/kierunki działań/przedsięwzięcia strategii rozwoju województwa realizowane przez RPD/Z na 2017 r.	Powiązania z innymi programami rozwoju	Wskaźniki monitoringu SRW K-P*, na które oddziałuje RPD/Z na 2017 r.
NISKI POZIOM ZATRUDNIENIA	Priorytet: Konkurencyjna gospodarka Cel strategiczny: Gospodarka i miejsca pracy Kierunki działań: 1. Wzrost zatrudnienia		▪ liczba pracujących ogółem (2) ▪ udział pracujących w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (3) ▪ współczynnik aktywności zawodowej (3) ▪ wskaźnik zatrudnienia (3) ▪ wskaźnik zatrudnienia osób powyżej 50 roku życia (3) ▪ wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 15-24 lata (3) ▪ wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 55-64 lata (3) ▪ wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wieku 16-64 lata (3)
WYSOKA STOPA BEZROBOCIA			▪ stopa bezrobocia rejestrowanego (1)

			▪ udział bezrobotnych zarejestrowanych pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok w ogólnej liczbie bezrobotnych (2) ▪ udział bezrobotnych zarejestrowanych pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy w ogólnej liczbie bezrobotnych (3)
WYSOKIE BEZROBOCIE WŚRÓD KOBIET, OSÓB MŁODYCH, OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH			▪ udział bezrobotnych w wieku 25-34 w ludności w tym wieku (2) ▪ wskaźnik liczby kobiet, które nie podjęły pracy po urodzeniu dziecka na 10 000 mieszkańców (2) ▪ udział bezrobotnych w wieku 55 lat i więcej w liczbie ludności w wieku produkcyjnym 55 lat i więcej (2) ▪ udział bezrobotnych zarejestrowanych w wieku 55 lat i więcej w ogólnej liczbie bezrobotnych (3) ▪ udział kobiet powracających do pracy po urodzeniu dziecka (3)
WYSOKI POZIOM WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO Z POWODU BEZROBOCIA	Priorytet: Nowoczesne społeczeństwo Cel strategiczny: Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi	Kujawsko-Pomorski Program Rozwoju Społecznego	▪ udział osób bezrobotnych długotrwale zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym (3)

	Kierunki działań: 2. Promocja aktywności społecznej, samorozwoju i idei kształcenia przez całe życie 5. Tworzenie warunków rozwoju społecznego osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych i niesamodzielnych 6. Promocja i rozwój ekonomii i przedsiębiorczości społecznej oraz spółdzielczości	Kujawsko-Pomorski Program Polityki Społecznej na lata 2013-2020 Równe Szanse. Program Działania na rzecz Osób Niepełnosprawnych do 2020 roku Kujawsko-Pomorski Program na rzecz Ekonomii Społecznej na lata 2013-2020	▪ wskaźnik zagrożenia ubóstwem trwałym (3) ▪ korzystający ze świadczeń pomocy społecznej (3)
STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA			▪ liczba korzystających z poradnictwa zawodowego skierowanego do osób bezrobotnych powyżej 50. roku życia (3)
NISKI POZIOM PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	Priorytet: Konkurencyjna gospodarka		▪ jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców (3)
NISKA TRWAŁOŚĆ PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH	Cel strategiczny: Gospodarka i miejsca pracy Kierunki działań: 1. Wzrost zatrudnienia; 6. Rozwój sektora instytucji otoczenia biznesu	Kujawsko-Pomorski Program Rozwoju Przedsiębiorczości	▪ liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON ogółem (3) ▪ liczba nowo utworzonych miejsc pracy (3) ▪ przyrost miejsc pracy (3)
NIEDOSTOSOWANIE STRUKTURY KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO DO	Priorytet: Nowoczesne społeczeństwo	Kujawsko-Pomorski Program Rozwoju Edukacji	▪ liczba osób bezrobotnych z wyższym wykształceniem do liczby osób bezrobotnych ogółem (3)

POTRZEB PRACODAWCÓW	Cel strategiczny: Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi Kierunki działań: 23. Rozwój szkolnictwa zawodowego oraz kształcenia ustawicznego Przedsięwzięcia: 26. Opracowanie i wdrożenie systemu wewnątrzszkolnego poradnictwa zawodowego dla uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych 27. Opracowanie i wdrożenie systemu współpracy szkół ponadgimnazjalnych i wyższych z pracodawcami		
------------------------	--	--	--

monitoringu SRW:

- (1) - Monitoring ogólnego poziomu rozwoju województwa
- (2) - Monitoring realizacji celów strategicznych
- (3) - Monitoring szczegółowych procesów rozwoju i struktur województwa
- (4) - Monitoring realizacji przedsięwzięć zidentyfikowanych w Strategii

Cel strategiczny Gospodarka i miejsca pracy - Przedsięwzięcia (oddziaływujące na RPD/Z na 2017 r.):

2. Wykorzystanie obszarów zdegradowanych i terenów przemysłowych na cele tworzenia przestrzeni inwestycyjnych; 3. Rozwój specjalnych stref ekonomicznych; 14. Rozwój Parków Technologicznych i Przemysłowych, jako przygotowanej przestrzeni do rozwoju firmy.